

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Π.Μ.Σ. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ

«ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΤΟΥ ΓΗΠΕΔΟΥ ΤΟΥ
ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΜΟΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ
ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΩΝ»

ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ ΕΥΔΟΚΙΑ

Επιβλέπων Καθηγητής:

Νεκτάριος Παναγιώτης Επίκ. Καθηγητής

Αθήνα, Μάρτιος 2011

**ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Π.Μ.Σ. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

**«ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΤΟΥ ΓΗΠΕΔΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ
ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΜΟΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ
ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΩΝ»**

ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ ΕΥΔΟΚΙΑ

**Εξεταστική Επιτροπή:
Νεκτάριος Π. Επίκ. Καθηγητής
Παπαφωτίου Μ. Αν. Καθηγήτρια
Παρασκευοπούλου Α. Λέκτορας**

Αθήνα, Μάρτιος 2011

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Παραδίδοντας την παρούσα μελέτη επιθυμώ να ευχαριστήσω θερμά τον Επιβλέποντα Καθηγητή μου κύριο Νεκτάριο Παναγιώτη, Επίκουρο του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών του Τμήματος Επιστήμης Φυτικής Παραγωγής στο Εργαστήριο Ανθοκομίας – Αρχιτεκτονικής Τοπίου για την όλη καθοδήγηση του και βοήθειά του. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια κυρία Παπαφωτίου Μαρία και τη Λέκτορα Παρασκευοπούλου Αγγελική, του ίδιου Εργαστηρίου. Θεωρώ ταυτόχρονα υποχρέωση μου να ευχαριστήσω τον αρχιτέκτονα κύριο Ευταξιάπουλο Δημήτρη, κάτοικό του κτιριακού συγκροτήματος προσφυγικών πολυκατοικιών, για την παραχώρηση σημαντικών στοιχείων του προσωπικού του αρχείου και για τις εύστοχες παρατηρήσεις-υποδείξεις. Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω την κυρία Μελαμπιανάκη Ευγενία, Διευθύντρια του Τμήματος Πολεοδομικών Μελετών για την παροχή χαρτών και για τον εποικοδομητικό διάλογο που αναπτύξαμε σχετικά με θέματα νομοθεσίας για την οριοθέτηση της περιοχής μελέτης.

Οι παρατηρήσεις και οι υποδείξεις όλων στάθηκαν πολύτιμοι αρωγοί στην προσπάθειά μου, δίνοντας μου την ευκαιρία να γίνω μέσω της ενασχόλησης μου με την παρούσα μελέτη πνευματικά πλουσιότερη.

Τέλος δεν θα μπορούσα να παραλείψω τις ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη μου στην οικογένειά μου, για την αμέριστη συμπαράσταση, την αγάπη και την κατανόηση που έδειξαν όλο αυτό το χρονικό διάστημα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	6
ABSTRACT.....	7
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
1.1. Σκοπός μελέτης.....	10
1.2. Ισχύουσα νομοθεσία.....	11
1.3. Μεθοδολογία εκπόνησης μελέτης.....	12
2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΟΜΟΙΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ.....	13
2.1. Αστικό πράσινο.....	13
2.2. Ενοποίηση πρασίνου.....	14
2.3. Παραδείγματα από αλλαγή χρήσης γης σε χώρους πρασίνου.....	15
2.3.1. Ronda de dalt, Βαρκελώνη Ισπανίας.....	15
2.3.2. Δίδυμοι Πύργοι – Μουσείο Μνήμης.....	20
3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟ ΜΕΛΕΤΗ ΧΩΡΟ.....	22
3.1. Ιστορική αναδρομή της περιοχής των Αμπελοκήπων.....	22
3.2. Ιστορική αναδρομή γηπέδου Παναθηναϊκού «Απόστολος Νικολαΐδης».....	25
3.3. Ιστορική αναδρομή Προσφυγικών πολυκατοικιών Λεωφόρου Αλεξάνδρας.....	28
4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	30
4.1. Περιοχή μελέτης.....	30
4.1.1. Θέση περιοχής μελέτης.....	30
4.1.2. Όρια και χρήσεις περιοχής μελέτης.....	31
4.1.3. Ιδιοκτησιακό καθεστώς.....	37
4.2. Κίνηση και είσοδοι.....	38
4.2.1. Κίνηση πεζών και οχημάτων.....	38
4.2.2. Είσοδοι σημαντικών κτιρίων.....	39
4.3. Χρήσεις γης της ευρύτερης περιοχής.....	41
.....	41
4.3.1. Χώροι πρασίνου – Ελεύθεροι χώροι.....	41
4.3.2. Χώροι εκπαίδευσης.....	42
4.3.3. Χώροι Νοσοκομείων και Κέντρων Υγείας.....	43

4.3.4. Χώροι λατρείας.....	44
4.3.5. Δημόσια και Ιδιωτικά κτίρια με ιδιαίτερη σημασία	45
4.4. Οδικό δίκτυο	47
4.5. Προσβασιμότητα.....	48
4.6. Φυσικό περιβάλλον	49
4.6.1. Γεωμορφολογία - Ανάγλυφο	49
4.6.2. Χλωρίδα – Πανίδα	50
4.6.3. Κλιματολογικές συνθήκες περιοχής μελέτης	51
4.6.3.1.Θερμοκρασία	51
4.6.3.2.Υγρασία	53
4.6.3.3.Υετός.....	53
4.6.3.4.Ομβροθερμικό διάγραμμα	55
4.6.3.5.Κλιματική κατάταξη	56
5.ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	57
5.1. Αρχές σχεδιασμού και προσέγγιση τους.....	57
5.2.Πηγή έμπνευσης.....	60
5.3. Στρατηγικός Σχεδιασμός.....	61
6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ.....	63
6.1. Λειτουργικές ενότητες	63
6.2. Παρεμβάσεις στο χώρο του πάρκου	64
6. 3. Δομή του πάρκου	65
6.4. Υλικά εδαφοκάλυψης.....	82
6.5. Φωτιστικά.....	85
6.6. Η χλωρίδα	86
7.ΣΥΝΤΟΜΕΥΣΕΙΣ.....	88
8.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	89
9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	94
10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	103

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη αφορά τη δημιουργία ενοποιημένου αστικού πάρκου στο χώρο του γηπέδου του Παναθηναϊκού και των προσφυγικών πολυκατοικιών επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας. Για την ενοποίηση του χώρου προτείνεται υποβιβασμός της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, ενώ η συνολική έκταση 44 στρεμμάτων προέκυψε μετά από την ενοποίηση και αλλαγή χρήσης γης αυτών των χώρων, σε περιοχή κοινόχρηστου χώρου πρασίνου.

Για τη σχεδίαση του προς ανάπλαση χώρου, προηγήθηκε ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης περιοχής. Η ανάλυση αφορά στοιχεία σχετικά με το νομικό καθεστώς που ορίζεται για την περιοχή μελέτης, το ανθρωπογενές περιβάλλον, τη δομή και λειτουργίες που έχουν αναπτυχθεί αλλά και τα κλιματολογικά δεδομένα της περιοχής.

Πηγή έμπνευσης για τη σχεδιαστική πρόταση του χώρου αποτέλεσε η ιστορικότητα των δύο τμημάτων. Σε καθένα από αυτά τα τμήματα πηγάζουν σημειολογικές αναφορές από την ιστορία τους, ενώ παράλληλα ο σχεδιασμός βασίζεται στην δημιουργία ενός ανεστραμμένου T και την δημιουργία δύο σχεδιαστικών δίπολων με στόχο την πλήρη εκμετάλλευση και αξιοποίηση του υπό μελέτη χώρου.

Η ενοποίηση των δύο τμημάτων επετεύχθη με την ένωση των δίπολων μέσω του υγρού στοιχείου, τη συνεχόμενη χρήση των όμοιων υλικών και φυτικών ειδών και την γραμμικότητα του σχεδιασμού.

Η διευκόλυνση της προσπελασιμότητας και η καθοδήγηση των επισκεπτών επετεύχθη με τη χρήση κεντρικών διαδρόμων που διασχίζουν την περιοχή μελέτης, ενώ δημιουργήθηκαν και δευτερεύουσες διαδρομές από και προς όλα τα σημεία ενδιαφέροντος και προς τις περιβάλλουσες χρήσεις. Οι διαδρομές τονίστηκαν με τη χρησιμοποίηση παράλληλων φυτεύσεων με τους διαδρόμους κίνησης πεζών και ποδηλάτων.

Για την διατήρηση της ιστορικότητας του γηπέδου του Παναθηναϊκού σχεδιάστηκε μουσείο ιστορίας του γηπέδου. Επιμέρους σχεδιάστηκαν και δευτερεύουσες αναφορές όπως τα γήπεδα 5X5, η σχεδίαση της κεντρικής πλατείας σε σχήμα ποδοσφαιρικής μπάλας και η δημιουργία αμφιθεάτρου στο σημείο όπου βρισκόταν η εξέδρα των φανατικών οπαδών του Παναθηναϊκού. Αφετέρου για την διατήρηση της ιστορίας των προσφυγικών πολυκατοικιών μεταφέρετε το υπάρχον

γλυπτό σε ένα εστιακό σημείο και φυτεύονται υψηλές ογκώδης δενδροστοιχίες στα σημεία όπου προϋπήρχαν οι προσφυγικές πολυκατοικίες.

ABSTRACT

The present study refers to the rehabilitation of the urban occupied by Panathinaikos football field and the refugee's apartment houses at Alexandra Avenue in order to create an urban park.

The designing was initiated with the site analysis and its surroundings involving the legal regime, the anthropogenic environment, the climatic data, the structures, and the uses and operations that have been developed in the region. The design proposal was based and inspired from the historical essence of the region as well as on the functionality of the urban park as a connective formation with the neighboring areas and its aim to serve as an attraction.

For the accomplishment of the proposed study the degradation of Alexandra Avenue is necessitated and provided a total area of unified 44 acres make them hectares. The design is embedded on the study area and results in a linear and formal planning that creates a reversed T and creates a bipolar interest of the urban park in an effort to maximize its exploitation by the visitors.

The texture and appearance of the proposed design is unified further by the interconnection of the two bipolar areas of interest through a spectacular water construction while the continuity is established throughout the study area with the use of similar materials, plant types and equipment.

The facilitation of the accessibility and the guidance of visitors was achieved with the use of central pathways that cross the study area, while smaller secondary pathways were also created from and towards the points of interest and the surrounding uses. The pathways were emphasized with the utilization of parallel plantings with the areas of movement from the pedestrians and the bicyclists.

Retaining of the historical memories of Panathinaikos was achieved through the construction of a museum and 5x5 sportfields, the designing of the central square in the form of a football ball and the creation of an amphitheatre in the locality where the late stands of Panathinaikos fans was situated. Similarly the memories and the history of the refugee apartment houses is retained through the placement of sculpture as a focal point.

The urban park is designed to host therapeutic and healing gardens due to its proximity with several hospitals, to attract young visitors of different ages through the athletic activities and the playgrounds, to be hospitable and facilitate transit visitors and to contribute to the improvement of the bioclimatic conditions of the area.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έντονη αστικοποίηση του προηγούμενου αιώνα που συνεχίζετε μέχρι και σήμερα δημιούργησε και δημιουργεί σύγχρονες μεγαλουπόλεις που χαρακτηρίζονται από άναρχη και πυκνή δόμηση, με ταυτόχρονη απουσία των ελεύθερων χώρων και των χώρων πρασίνου. Η Αθήνα αποτελεί μία από αυτές τις μεγαλουπόλεις με γενικευμένη άναρχη δόμηση και χρήση σκληρών υλικών και απουσία ελεύθερων χώρων πρασίνου. Η απουσία των χώρων πρασίνου επιβαρύνει τις βιοκλιματικές συνθήκες και την ποιότητα ζωής, σε ένα είδη επιβαρυσμένο περιβάλλον από ρύπους του αστικού κέντρου της Αθήνας.

Για την ύπαρξη δυνατότητας ανατροπής επιβάλλεται πλέον να εξαλειφθεί η άναρχη δόμηση έτσι ώστε να ενισχυθούν οι ελεύθεροι χώροι και οι χώροι πρασίνου. Αποτελεί επομένως επιτακτική ανάγκη ο γενικευμένος σχεδιασμός για ενοποιημένους χώρους πρασίνου, όχι μόνο με την αξιοποίηση δημόσιων εκτάσεων αλλά και με την εξαγορά ιδιωτικών εκτάσεων για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Χώροι οι οποίοι μπορούν να αξιοποιηθούν για τις ανάγκες του σχεδιασμού είναι, ερειπωμένα και εγκαταλελειμμένα κτίρια και εκτάσεις, δημόσια ή ιδιωτικά.

Η περιοχή μελέτης αποτελεί μια από τις χαρακτηριστικές περιοχές πυκνής δόμησης και χρήσης σκληρών υλικών. Κρίνεται λοιπόν επιβεβλημένη η δημιουργία ελεύθερου χώρου πρασίνου, με σκοπό αφενός την βελτίωση του μικροκλίματος και αφετέρου την ανάγκη για την ύπαρξη ελεύθερων χώρων για τις δραστηριότητες των πολιτών.

Η παρούσα μελέτη διερευνά τη δημιουργία ενοποιημένου αστικού πρασίνου στο γήπεδο του Παναθηναϊκού και στα προσφυγικά κτίσματα επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας. Η ενοποίηση αυτών των χώρων επιτυγχάνετε με την υπογειοποίηση της Λεωφόρου Αλεξάνδρας σε αυτό το σημείο. Ο ενοποιημένος πλέον χώρος των 44 στρεμμάτων θα καλύπτει όχι μόνο τις ανάγκες της ευρύτερης περιοχής σε πράσινο, αλλά θα προβάλλει και την ιστορία της περιοχής μελέτης η οποία αναφέρεται παρακάτω.

1.1. Σκοπός μελέτης

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η δημιουργία ενός αστικού χώρου πρασίνου, ο οποίος προκύπτει με την ενοποίηση και ανάπλαση του γηπέδου του Παναθηναϊκού και των προσφυγικών πολυκατοικιών επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας. Για τους δύο αυτούς χώρους έχει καθοριστεί νομοθετικά η αλλαγή χρήσης τους από οικοδομήσιμη σε κοινόχρηστη για τη δημιουργία χώρου πρασίνου. Η ανάπλαση της ενοποιημένης πλέων περιοχής προκύπτει με την κατεδάφιση του γηπέδου του Παναθηναϊκού και των προσφυγικών πολυκατοικιών όπως έχει καθοριστεί νομοθετικά για την δημιουργία αντ' αυτών αστικού πρασίνου. Η ενοποίηση δύναται να προκύψει με την υπογειοποίηση της Λεωφόρου Αλεξάνδρας στο τμήμα επαφής με τις δύο όμορες περιοχές.

Στην παρούσα πρόταση συμπεριλαμβάνεται η πρόβλεψη για την δημιουργία εισόδων και εξόδων των δημόσιων χώρων στάθμευσης, οι οποίοι προβλέπεται να κατασκευαστούν κάτω από τα οικοδομικά τετράγωνα 22 της περιοχής 6 και τα οικοδομικά τετράγωνα 7,17 της περιοχής 79 (Σχέδιο Σ1). Θα αποτελούν δύο ανεξάρτητους χώρους στάθμευσης εκατέρωθεν της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, μιας και ανάμεσά τους θα παρεμβάλλεται η σήραγγα της Λεωφόρου Αλεξάνδρας.

Μέσω των αναμενόμενων αυτών δράσεων επιδιώκεται η δημιουργία χώρου πρασίνου και αναψυχής με χρήσεις και εγκαταστάσεις οι οποίες θα συνάδουν από τους υπάρχοντες νομικούς περιορισμούς. Επιπλέον στην πρόταση αυτήν περιλαμβάνεται η δημιουργία εφαρμογών οι οποίες θα βοηθήσουν στην μελλοντική ενοποίηση των προαναφερθέντων χώρων με τον Λυκαβηττό ο οποίος λειτουργεί ως πνεύμονας πρασίνου της περιοχής. Οι προτεινόμενες σχεδιαστικές εφαρμογές θα έχουν ως απώτερο στόχο τη βελτίωση της καθημερινής ζωής των πολιτών της περιοχής σε συνδυασμό με την αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση της περιοχής μελέτης, αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

1.2. Ισχύουσα νομοθεσία

Για το οικοδομικό τετράγωνο 22 της περιοχής 69 του Δήμου Αθηναίων, στο οποίο περιέχεται το γήπεδο του Παναθηναϊκού (Σχέδιο: Σ1), οι χρήσεις γης καθορίζονται από τον Ν. 3481/2006, ΦΕΚ162Α/2006. Βάσει του πλαισίου που καθορίζεται στα άρθρα 11 και 12 του προαναφερθέντος νόμου, οι οικοδομήσιμοι χώροι καταργούνται και το σύνολο της έκτασης χαρακτηρίζεται ως χώρος κοινόχρηστου πρασίνου, στους οποίους επιτρέπεται η ανέγερση μόνο:

- αθλητικού μουσείου - εντευκτηρίου, επιφάνειας 150 m²
- χώρου αναψυχής και εστίασης, επιφάνειας 250 m²
- υπόγειου χώρου στάθμευσης, χωρητικότητας 700 θέσεων

Τα κτίρια αυτά έχουν επιτρεπόμενο ύψος τα 4,5m και επιτρεπόμενη συνολική κάλυψη 480m².

Στα οικοδομικά τετράγωνα 7 και 18, της περιοχής 79 του Δήμου Αθηναίων, στα οποία υπάρχουν οι 6 από τις 8 «προσφυγικές πολυκατοικίες της Λεωφόρου Αλεξάνδρας», οι οποίες θα γκρεμιστούν, οι χρήσεις γης καθορίζονται βάσει του ΦΕΚ 486Δ/2003. Στο άρθρο 1 της απόφασης 2 του παραπάνω ΦΕΚ ορίζεται ότι τα οικοδομικά τετράγωνα έχουν μετατροπή χρήσης γης από οικοδομήσιμους χώρους σε κοινόχρηστους χώρους και ταυτόχρονη κατάργηση τμήματος της οδού Κορώνειας.

Στο οικοδομικό τετράγωνο 17 της περιοχής 79, στο οποίο υπάρχουν οι 2 από τις 8 «προσφυγικές πολυκατοικίες της Λεωφόρου Αλεξάνδρας», βάσει του ΦΕΚ1747Β/2003, διατηρούνται και χαρακτηρίζονται ως μνημεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3028/2002. Χαρακτηρίζονται ως μνημεία διότι αποτελούν αντιπροσωπευτικά δείγματα κοινωνικής κατοικίας που διατηρούν τη μνήμη και το ρυθμό ζωής μιας περιοχής, συνδεδεμένης με την ιστορική μνήμη των κατοίκων της Αθήνας.

1.3. Μεθοδολογία εκπόνησης μελέτης

Η εκπόνηση της παρούσας μελέτης, πραγματοποιήθηκε σε διαδοχικά στάδια σύμφωνα με την ακόλουθη σειρά:

1. Θεωρητική προσέγγιση εννοιών.

α) Θεωρητικό υπόβαθρο εννοιών αστικού πάρκου

β) Ενοποίησης χώρων πρασίνου.

2. Αξιολόγηση παρόμοιων περιπτώσεων ενοποίησης χώρων από τη διεθνή εμπειρία.

3. Καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης.

α) Επίσκεψη στον χώρο μελέτης και καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης.

β) Δημιουργία φωτογραφικού αρχείου.

γ) Προφορικές συνεντεύξεις με ειδικούς επιστήμονες και κατοίκους.

4. Συγκέντρωση στοιχείων από αρμόδιες υπηρεσίες και μελέτες επί του θέματος.

5. Επεξεργασία δεδομένων.

α) Βαθμονόμηση των πληροφοριών και ταξινόμηση των χρήσιμων στοιχείων.

β) Ψηφιοποίηση αναλογικών χαρτών.

γ) Δημιουργία διαγραμμάτων κλιματολογικών δεδομένων.

6. Σύνταξη μελέτης.

α) Δημιουργία σχεδίων μέσω του προγράμματος *AutoCAD*

β) τρισδιάστατου μοντέλου του σχεδίου γενικής οργάνωσης με την χρήση του προγράμματος *Sketch up*.

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΟΜΟΙΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ

2.1. Αστικό πράσινο

Ως αστικοί χώροι πρασίνου ορίζονται οι πλατείες, τα πάρκα και τα άλση (Χρονοπούλου–Σερελή και Ουζιέλ, 2006).

- Πλατείες

Ορίζονται οι χώροι μικρής έκτασης, στους οποίους το μεγαλύτερο ποσοστό τους καλύπτεται με σκληρά υλικά (πλάκες, μπετόν, ασφαλτο κ.α.) και μικρά μόνο τμήματα περιέχουν καλλωπιστική βλάστηση. Οι επιφάνειες αυτές εξυπηρετούν κυρίως τη ρύθμιση της κυκλοφορίας και χρησιμοποιούνται ως χώροι αναψυχής εφόσον έχουν ικανό μέγεθος. Οι πλατείες έχουν ποικίλο μέγεθος και διακρίνονται ανάλογα με την έκταση τους σε 1, 5, και 10 στρέμματα (Χρονοπούλου–Σερελή και Ουζιέλ, 2006).

- Πάρκα

Ορίζονται οι χώροι, σχετικά μεγάλης έκτασης, που είναι διαμορφωμένοι με καλλωπιστική δενδρώδη, θαμνώδη και ποώδη αρδευόμενη βλάστηση. (Χρονοπούλου–Σερελή και Ουζιέλ, 2006). Η ανάγκη δημιουργίας αστικών πάρκων βασίζεται στην απαίτηση για αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του αστικού πληθυσμού και παράλληλα στις αυξημένες απαιτήσεις του σύγχρονου ανθρώπου για αναψυχή. Γι' αυτό το αστικό πάρκο αποτελεί πόλο έλξης για πολιτιστικές κοινωνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες των κατοίκων της πόλης (Ροΐδης et al., 1999).

Εξαιτίας της σημαντικότητας και της πληθώρας τους, η σχεδιαστική προσέγγιση για τη δημιουργία αστικών πάρκων δεν είναι τυχαία, αλλά οφείλει να ακολουθεί κάποια βασικά χαρακτηριστικά και παραμέτρους που αφορούν αποκλειστικά και μόνο τη δημιουργία πάρκων. Σύμφωνα με τον Ροΐδη et al. (1999), τα χαρακτηριστικά αυτά είναι:

- 1) Η προστασία του περιβάλλοντος
- 2) Η διατήρηση όσο είναι δυνατόν, του υπάρχοντος εδαφικού αναγλύφου,
- 3) Η διατήρηση στο μέγιστο δυνατό του περιβάλλοντο του τοπίου. '
- 4) Η ένταξη του χώρου-πάρκου στον υπάρχοντα αστικό ιστό με σκοπό την ενοποίηση του με τον ευρύτερο χώρο.
- 5) Η διατήρηση της προσβασιμότητας του χώρου.

8) Η λειτουργία του χώρου ως πνεύμονας πρασίνου, για όσο το δυνατό μεγαλύτερο τμήμα του ανθρώπινου δυναμικού της πόλης.

- Άλσος

Τα άλση διαφέρουν από τα πάρκα στο μέγεθος αλλά και στα είδη της βλάστησης. Ειδικότερα ανάλογα με την έκτασή τους διακρίνονται, σε μικρά (έως 50 στρέμματα) και μεγάλα (άνω των 100 στρεμμάτων) (Χρονοπούλου–Σερελή και Ουζιέλ, 2006). Τα μικρά άλση χαρακτηρίζονται από βλάστηση κυρίως ξηροφυτική και αποτελούνται από δένδρα και θάμνους που συμπληρώνονται από καλλωπιστικά φυτά. Στους χώρους αυτούς δίνεται η δυνατότητα περιπάτου, αναψυχής, άθλησης και παιχνιδιού. Τα μεγάλα άλση αποτελούνται και αυτά από ξηροφυτική βλάστηση και επικρατούν πεύκα και διάφοροι θάμνοι της μεσογειακής χλωρίδας, που έχουν προέλθει κυρίως από αναδάσωση (Χρονοπούλου–Σερελή και Ουζιέλ, 2006).

2.2. Ενοποίηση πρασίνου

Η ύπαρξη μεμονωμένων χώρων αστικών πάρκων η οποία παρατηρείται στις Ελληνικές πόλεις, δεν αποφέρει τα αναμενόμενα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη, ούτε ικανοποιητική βιοκλιματική βελτίωση, ανάλογη των σύγχρονων απαιτήσεων. Μια πιθανή λύση στο πρόβλημα αυτό είναι η ενοποίηση των χώρων πρασίνου και η δημιουργία δικτύων πρασίνου μέσα στον αστικό ιστό. Η δημιουργία δικτύου πρασίνου (Greenways), μπορεί να προσφέρει :

- Σύνδεση των διαφορετικών λειτουργιών των πόλεων (Runge, 1990).
- Ευκαιρίες αναψυχής (Haaren et al., 2004).
- Δυνατότητα σχεδιασμού περιπατητικών διαδρομών και προτροπή των κατοίκων να μετακινηθούν πεζοί (Southworth, 2005).
- Δυνατότητα εμπλουτισμού της βιοποικιλότητας των πόλεων (Sarikou, 2005;Haaren et al., 2004)
- Διευκόλυνση του αποικισμού και εγκατάστασης νέων ενδιαιτημάτων (Habitats) (Southworth, 2005).
- Βελτίωση της θερμικής άνεσης και του αστικού μικροκλίματος (Γιάννας, 2001).
Κατά το σχεδιασμό της ενοποίησης των πάρκων σε χώρους πυκνής αστικής δόμησης, υπάρχουν τρεις σημαντικοί παράγοντες που πρέπει να εξεταστούν:
 - 1) Οι διαφορετικές ομάδες ανθρώπων. Η κάθε ομάδα ανθρώπων παρουσιάζει διαφορετικές ανάγκες για χώρους πρασίνου (Byrne and Sipe, 2010).

2) Η χρήση του κάθε χώρου προς ενοποίηση και η επισήμανση του ιδιαίτερου χαρακτήρα του κάθε χώρου (Byrne and Sipe, 2010).

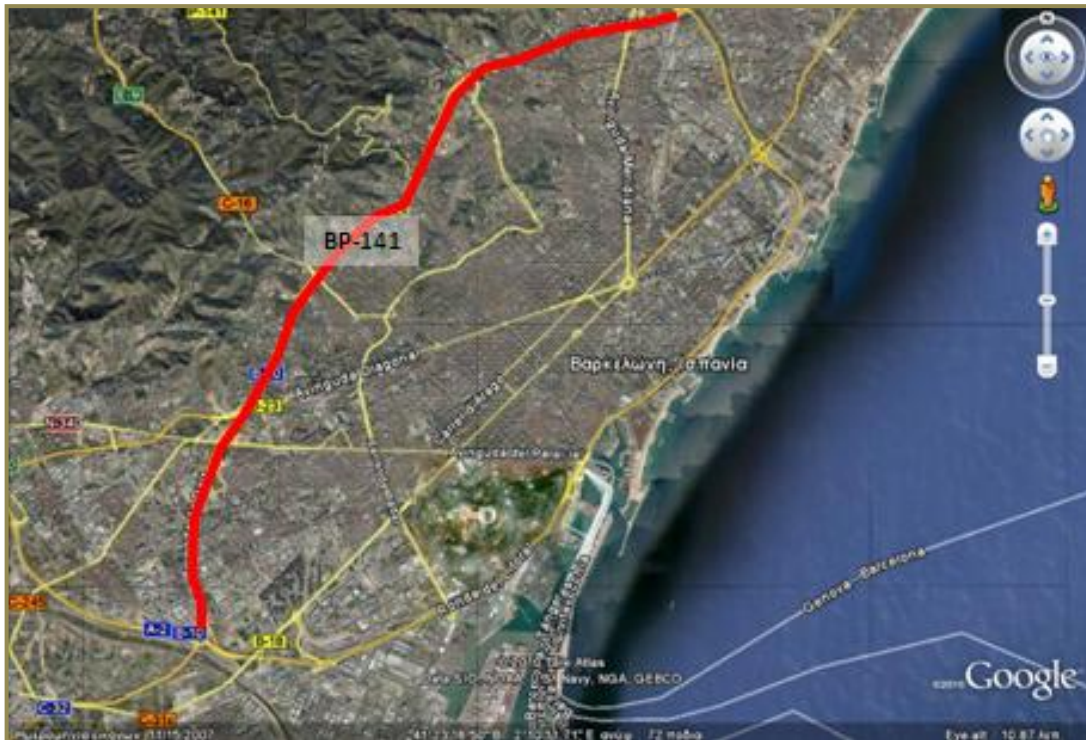
3) Η κάλυψη των αναγκών της περιοχής κατά τον χρόνο σχεδίασης αλλά και οι ανάγκες που μπορεί να προκύψουν στο μέλλον. (Pincetl, and Gearin, 2005; Randolph, 2006).

2.3. Παραδείγματα από αλλαγή χρήσης γης σε χώρους πρασίνου

Η πρώτη περίπτωση που εξετάζεται έχει να κάνει με την *Ronda de Dalt*, μια περιφερειακή οδό της Βαρκελώνης στην Ισπανία. Η εν λόγω οδός αντί να διαχωρίζει τις συνοικίες που διασχίζει, τις ενοποιεί καθώς η ίδια γίνεται υπόγεια και στην οροφή της δημιουργείται ελεύθερος δημόσιος χώρος προς ενοποίηση και δημιουργία πρασίνου. Η δεύτερη περίπτωση έχει να κάνει με την επανασχεδίαση του οικοδομικού τετραγώνου των Δίδυμων Πύργων στην Νέα Υόρκη των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, οι οποίοι καταστράφηκαν κατά την τρομοκρατική επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου 2001. Μετατράπηκε ο χώρος σε ένα αστικό πάρκο το οποίο στόχο έχει τη διατήρηση της ιστορικότητας του χώρου και της μνήμης της καταστροφής της 11^{ης} Σεπτεμβρίου. Π

2.3.1. Ronda de dalt, Βαρκελώνη Ισπανίας

Αντιμετωπίζοντας την πρόκληση των Ολυμπιακών Αγώνων το 1992 η πόλη της Βαρκελώνης δέχθηκε μια σειρά από μεταμορφώσεις. Βασικός στόχος των αλλαγών ήταν να αντιμετωπιστεί ποιοτικά και ποσοτικά τόσο η μεγάλη αύξηση των επισκεπτών όσο και η έλλειψη υποδομής που χαρακτήριζε μέχρι τότε την πόλη. Για να επιτευχθεί αυτό ήταν απαραίτητη η επανασχεδίαση του δεύτερου περιφερειακού άξονα και η μετατροπή/ανάπλασή του σε *Ronda de Dalt* (Εικ. 2.1.). Μεγάλο νεοτερισμό, αποτελεί το γεγονός ότι ο σχεδιασμός του οδικού άξονα πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας κυρίως υπόψη το περιβάλλον. Οι σχεδιαστές χειρίστηκαν τον παραδοσιακό διχασμό κυκλοφοριακή εξυπηρέτηση ή ενοποίηση αστικού ιστού. Κατέληξαν ότι παράγοντας εξισορρόπησης των αναγκών ενός πολεοδομικού συγκροτήματος είναι η δημιουργία της *Ronda de Dalt*. Υποδειγματική περίπτωση σύνθεσης πολεοδομίας, αρχιτεκτονικής, διαμόρφωσης τοπίου και βελτίωσης της ποιότητας ζωής στην πόλη (Καλογήρου, 1995).

Εικόνα 2.1. Στην κόκκινη γραμμή η *Ronda de Dalt*.

Πηγή: Google Earth

Η *Ronda de Dalt* σχεδιάστηκε όχι μόνο με σκοπό να ενσωματωθεί μέσα στον αστικό ιστό αλλά και να τον ενσωματώσει. Έτσι έδρασε ως σύνδεσμος ικανός να εξασφαλίσει την επικοινωνία των περιφερειακών συνοικιών τόσο μεταξύ τους όσο και με το κέντρο. Κύριο χαρακτηριστικό για την ένωση των συνοικιών αποτέλεσε ο υποβιβασμός της οδού σε ορισμένα σημεία δημιουργώντας έτσι μια σειρά από τοπία που δίνουν ανάγλυφη εικόνα για την κοινωνικό-οικονομική κατάσταση και τον οργανωτικό ρυθμό της πόλης. Η εν λόγω περιφερειακή οδός απαρτίζεται από αρκετά υπόγεια τμήματα, στη διαμόρφωση της οροφής των οποίων δίνεται ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της κάθε περιοχής. Παρακάτω παρουσιάζονται τα σημαντικότερα διαμορφωμένα τοπία της οροφής της *Ronda de Dalt* και ορισμένα αξιοσημείωτα χαρακτηριστικά τους. Τα τμήματα στα όποια χωρίζεται η *Ronda de Dalt* είναι τα εξής (Καλογήρου, 1995):

1) Diagonal - Pearson (1.215m)

2) Person – Can Caralleu (1.177m)

Σε μέρος αυτού του τμήματος ο δρόμος γίνεται υπόγειος για την αποκατάσταση της τοπογραφίας και του δάσους του *Parc de l’Oreneta* (Εικ. 2.2).

Εικόνα 2.2. Στην κόκκινη γραμμή η *Ronda de Dalt* στο τμήμα *Person – Can Caralleu*.

Πηγή: Google Earth

3) Can Caralleu-Iradier (1.035m)

Στο τρίτο αυτό τμήμα η σημασία της επικάλυψης βρίσκεται στην απόκρυψη μιας τριώροφης διασταύρωσης με την σήραγγα *Vallvidrera* και τη *Via Augusta* (Εικ. 2.3).

Εικόνα:2.3 Στην κόκκινη γραμμή η *Ronda de Dalt* στο τμήμα *Can Caralleu-Iradier*.

Πηγή: Google Earth

4) *Iradier – Collserola (1.336m)*

Στην οροφή αυτού του τμήματος συναντούμε την κατασκευή ενός πάρκου με την παράλληλη ενσωμάτωση ενός γηπέδου ποδοσφαίρου μέσα σε αυτό. Στην περιφέρεια αυτού του πάρκου υπάρχει οδικός άξονας που ενώνει τον αστικό ιστό των πλευρών της Ronda de Dalt (Εικ. 2.4).

Εικόνα 2.4. Στην κόκκινη γραμμή η Ronda de Dalt στο τμήμα *Iradier – Collserola*.

Πηγή: Google Earth

5) *Collserola - Jorda (1.232m)*

6) *Jorda - Montbau (630m)*

7) *Montbau - Valldaura (2.030m)*

8) *Valldaura - Via Julia (1.518m)*

Μετά τον δακτύλιο *Valldaura* (που σχηματίζει την πλατεία *Plaza Karl Marx* Εικ. 2.6) έως την διασταύρωση με την *Via Julia*, η *Ronda de Dalt* λειτουργεί ως παράγοντας αναζωογόνησης με κύριο στόχο την ενοποίηση των συνοικιών. Έτσι πάνω από την *Ronda de Dalt* επήλθε η οργάνωση μίας κοινωνικής και πολιτιστικής ζώνης των συνοικιών που περικλείουν το τμήμα αυτό, με πλατείες και δημόσιους χώρους. Για παράδειγμα κάποια έργα πάνω από την οροφή αυτής της περιφερειακής είναι η πλατείες *de Soller*, *Angel Pestana*, *Francesc Layret*, *Llucmajor* και *Via Julia*. Επίσης η

κάλυψη 500m² τα οποία αποτελούν την κατασκευή τριών αθλητικών γηπέδων, μιας πίστας skateboard, κήπων και μεγάλων χώρων στάθμευσης.

Εικόνα 2.6. Στην κόκκινη γραμμή η *Ronda de Dalt* στο σημείο του δακτυλίου *Valldaura* που σχηματίζει την πλατεία Plaza Karl Marx και δεξιά το συγκρότημα των πλατειών πάνω από την οροφή του υποβιβασμένου δρόμου.

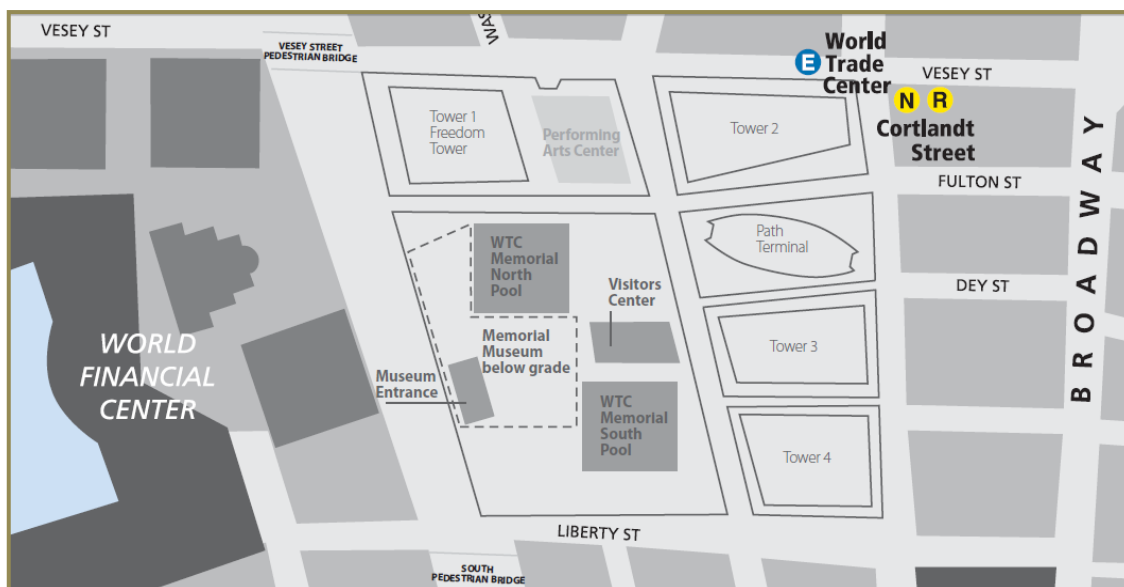
Πηγή: Google Earth

9) *Via Julia – Meridiana (715m)*

Κλείνοντας την περιήγηση μας στην *Ronda de Dalt* διαπιστώνουμε ότι οι στόχοι της επικεντρώθηκαν στη δημιουργία μιας διπλής δομής που θα έλυne ταυτόχρονα προβλήματα γενικής κυκλοφορίας αλλά και τοπικής επικοινωνίας. Όσον αφορά την τοπική επικοινωνία οι σχεδιαστές ακολούθησαν κατασκευαστικές επιλογές οι οποίες εντάσσουν το δρόμο στο τυπολογικό πνεύμα κάθε διαδρομής. Η προσαρμογή αυτή στα χαρακτηριστικά του κάθε χώρου βελτίωσε την σύνδεση των δύο πλευρών του δρόμου. Παράλληλα αύξησε και την επιφάνεια δημόσιων χώρων κατάλληλων για ποικίλες χρήσεις, ενώ παράλληλα αποτέλεσε κύριο στοιχείο για την σύνδεση των δύο πλευρών του δρόμου (Καλογήρου, 1995).

2.3.2. Δίδυμοι Πύργοι – Μουσείο Μνήμης

Μετά την καταστροφή των Δίδυμων Πύργων το «Σημείο Μηδέν - Ground Zero», επανασχεδιάστηκε (Εικ. 2.7). Το «Σημείο Μηδέν» της Νέας Υόρκης μετασηματίζεται σε «World Trade Center Memorial Site», και αντικατοπτρίζει την ανάμνηση των Δίδυμων Πύργων και των ανθρώπων που πέθαναν την ημέρα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001. Επίσης στην περιοχή αυτή, εκτός από το πάρκο μνήμης, κατασκευάστηκε και ένα λειτουργικό κτήριο με γραφεία και καταστήματα, που ονομάζεται «Πύργος της Ελευθερίας - Freedom Tower» (Διαδίκτυο 2).

Εικόνα 2.7. Περιοχή Trade Center Memorial Site

Πηγή:

http://en.wikipedia.org/wiki/National_September_11_Memorial_%26_Museum

Στο χώρο του πάρκου η ιδέα για τη σχεδίαση είναι η δημιουργία ενός δάσους με δύο τετράγωνες λίμνες στα σημεία όπου εδράζονταν οι Δίδυμοι Πύργοι (Εικ. 2.8). Στις δύο λίμνες (περίπου 1 στρέμμα η καθεμία και βάθος 9m) δημιουργήθηκαν οι μεγαλύτεροι τεχνητοί καταρράκτες οι οποίοι πέφτουν απότομα από ύψος 9 μέτρων προς την επιφάνεια των λιμνών. Επίσης τα ονόματα σχεδόν 3.000 ατόμων που σκοτώθηκαν, από τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 στην πόλη της Νέας Υόρκης, στην Πενσυλβανία, στο Πεντάγωνο και από τον βομβαρδισμό της 26ης Φεβρουαρίου 1993 στο *World Trade Center*, θα γραφτούν γύρω στις άκρες των λιμνών σε αναμνηστικές πλάκες. Τέλος το δασικό τμήμα, με τη φύτευση έκτασης περίπου οκτώ

στρεμμάτων, με 400 δένδρα δημιουργεί ένα στοχαστικό περιβάλλον, αποκομμένο από τους ήχους και τη θέα της περιβάλλουσας πόλης (Διαδίκτυο 2-3).

Εικόνα 2.8. Trade Center Memorial Site

Πηγή:http://www.national911memorial.org/site/PageServer?pagename=New_Memorial_About

Μελετώντας αυτήν την περίπτωση γίνεται αντιληπτό ότι σκοπός της σχεδίασης αφορά την ανάδειξη της ιστορικότητας και της ανάγκης διατήρησης της μνήμης της ύπαρξης των Διδύμων Πύργων αλλά και των ανθρώπων που χάθηκαν. Παράλληλα δημιουργείται και ένας χώρος σκέψης και απομόνωσης απαραίτητος ώστε να καλύπτει τις ανάγκες της σύγχρονης μεγαλούπολης.

3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟ ΜΕΛΕΤΗ ΧΩΡΟ

3.1. Ιστορική αναδρομή της περιοχής των Αμπελοκήπων

Την περίοδο της ανακήρυξης της Αθήνας σε πρωτεύουσα του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους (1834), η περιοχή των Αμπελοκήπων ήταν προάστιο που εκμεταλλευόταν κτηνοτρόφοι και καλλιεργητές, με κύρια μορφή καλλιέργειας τους αμπελώνες (Τσίπρας, 2001). Στοιχεία για την δομή της περιοχής μπορούν να αντληθούν από εικόνες και χάρτες της εποχής εκείνης. Έτσι περί το 1863, είναι φανερό ότι η περιοχή των Αμπελοκήπων παρέμενε ακατοίκητη (Εικ. 3.1).

Εικόνα 3.1. Άποψη του Λυκαβηττού από την Ακρόπολη το 1860

Ηλεκτρονική πηγή : http://www.eie.gr/archaeologia/gr/chapter_more_9.aspx

Πηγή: *Matton*, 1963

Πιο συγκεκριμένα, οι εκτάσεις τότε πέρα της περιοχής που περικλείεται από το Πολυτεχνείο (Πεδίον του Άρεως, Κυψέλη), το λόφο του Λυκαβηττού και του Στρέφη, αλλά και των σημερινών οδών Πλουτάρχου και Ριζάρη, προς τους Αμπελόκηπους, παρέμεναν ακατοίκητες (Εικ. 3.2). Η Μονή Πετράκη (“Kloster ton Asomaton”) ήταν απομονωμένη στην εξοχή, ενώ η σημερινή λεωφόρος Αλεξάνδρας ήταν ακόμη και το 1970 μια απότομη “ρεματιά” μεταξύ των Τουρκοβουνίων και του Λυκαβηττού ενώ, η Κυψέλη είχε ελάχιστες μακρινές αγροικίες (Διαδίκτυο 4).

Εικόνα 3.2. Η ανάπτυξη της πόλης των Αθηνών έως τα τέλη τη δεκαετίας του 1870, στο χάρτη του *Kaupert*, που εκδόθηκε το 1881

Ηλεκτρονική πηγή: http://www.eie.gr/archaeologia/gr/chapter_more_9.aspx

Πρωτότυπη Πηγή: *Dietrich*, (1881).

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, στην περιοχή των Αμπελοκήπων, άρχισαν να χτίζονται οι πρώτες εξοχικές κατοικίες και αργότερα επαύλεις επιφανών Αθηναίων όπως για παράδειγμα η περίφημη βίλα Μαργαρίτα, στο σημείο όπου δεσπόζει σήμερα ο Πύργος των Αθηνών. Μια άλλη εξοχική κατοικία ήταν η έπαυλη Θών, στην συμβολή των Λεωφόρων Κηφισίας και Αλεξάνδρας. Τη δεκαετία του 1950 καλλιεργούνταν τα

τελευταία αμπέλια, οπότεν αρχίζει και η οικιστική ανάπτυξη της περιοχής (Τσίπρας, 2001).

Το 1908 ιδρύθηκε ο Πανελλήνιος Ποδοσφαιρικός Αγωνιστικός Όμιλος, με έδρα τους Αμπελοκήπους και το 1922 ξεκίνησε η κατασκευή του γηπέδου στην σημερινή του τοποθεσία στην Λεωφόρο Αλεξάνδρας (Διαδίκτυο 3). Από το 1922 και μετά παραχωρήθηκαν οικήματα στην όμορη περιοχή του γηπέδου του «Παναθηναϊκού για πρόσφυγες από την Μικρά Ασία. Οι προσφυγικές κατοικίες των Αμπελοκήπων, αποτελούνται από οικήματα με πρόσοψη στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας, στη συμβολή Πανόρμου, στη Λεωφόρο Κηφισίας και επί της οδού Σκοπετέα στο Λυκαβηττό (Τσίπρας, 2001). Σήμερα η περιοχή αποτελεί τμήμα του δήμου Αθηναίων με πυκνή δόμηση και ελάχιστους χώρους πρασίνου ενώ το γήπεδο του Παναθηναϊκού και οι προσφυγικές πολυκατοικίες της Αλεξάνδρας, οι οποίες εντάσσονται στην περιοχή μελέτης, υπάρχουν έως σήμερα στην περιοχή.

3.2. Ιστορική αναδρομή γηπέδου Παναθηναϊκού «Απόστολος Νικολαΐδης»

Το 1919 η γενική συνέλευση του Πανελληνίου Ποδοσφαιρικού Αγωνιστικού Ομίλου (Π.Π.Α.Ο.) αποφάσισε την αναζήτηση χώρου για την κατασκευή γηπέδου. Μετά από μακρόχρονη έρευνα και συνεχείς διαπραγματεύσεις με το δημοτικό συμβούλιο της Αθήνας, ο χώρος που βρίσκεται στη θέση «Περιβόλα» των Αμπελοκήπων με την απόφαση 3294 της 8 Μαρτίου του 1922 δόθηκε τελικά από το Δήμο στον Π.Π.Α.Ο, για τη κατασκευή του γηπέδου. Η παραχώρηση αυτή έγινε επί δημαρχίας του Γεώργιου Τσόχα, ο οποίος αργότερα διετέλεσε και πρόεδρος του συλλόγου (Διαδίκτυο 5).

Ωστόσο με τη Μικρασιατική καταστροφή και το κύμα προσφύγων που δέχτηκε η Ελλάδα, ανάγκασαν το Δήμο να άρει την παραχώρησή αυτή και να “επαναπαραχωρηθεί”! ο χώρος της «Περιβόλας» στους πρόσφυγες, ως χώρος στέγασης. Ο σύλλογος του Π.Π.Α.Ο. έχοντας ξεκινήσει ήδη διεργασίες ανέγερσης γηπέδου, αντέδρασε στην αλλαγή αυτή με συνεχόμενες διαμαρτυρίες. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι αντιδράσεις και από τις δύο πλευρές έφτασαν έως και την πρόκληση συμπλοκών. Η λύση επήλθε και πάλι από το Δήμο, ο οποίος παραχώρησε τελικά το οικόπεδο στον Παναθηναϊκό και προσέφερε τη δυνατότητα στους πρόσφυγες να χρήσουν τις κατοικίες τους στην απέναντι ανοικοδόμητη έκταση. Εκεί δημιουργήθηκε ο προσφυγικός οικισμός «Κουντουριώτη» (Διαδίκτυο 5). Τον Ιούλιο του 1924, με απόφαση της Βουλής των Ελλήνων –με ψήφισμα της Δ΄ Συντακτικής Εθνοσυνέλευσης της 21ης Ιουλίου 1924 – ο χώρος (Εικ. 3.3) παραχωρήθηκε τελικά στον Παναθηναϊκό Αθλητικό Όμιλο, για «οριστική υπ’ αυτού χρήση ως γηπέδου» (Διαδίκτυο 5).

Ο χώρος του γηπέδου αρχικά θύμιζε σκουπιδότοπο και ήταν αδιαμόρφωτος αν και υπήρξε οριοθέτηση από περιμετρική σανιδόφραξη. Το 1920 πραγματοποιήθηκε μία πρώτη προσπάθεια κατασκευής αποδυτηρίων και ξύλινης εξέδρας στην πλευρά της Λεωφόρου Αλεξάνδρας. Κατά τη διάρκεια του 1932 η κατασκευή στεγασμένης εξέδρας 3000 θέσεων στην νότια πλευρά της οδού Τσόχα καταγράφεται στην ιστορία. Παράλληλα την ίδια χρονιά δημιουργούνται κάτω από την εξέδρα αρκετές εγκαταστάσεις για γραφεία, λέσχη, αποδυτήρια, λουτρό, αποθήκες και μπαρ για τους φιλάθλους.

Η λαίλαπα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, κατέστειλε κάθε δραστηριότητα στο χώρο του γηπέδου, διότι επιτάχθηκε από το Υπουργείο Στρατιωτικών ενώ οι

στεγασμένοι χώροι του γηπέδου μετατράπηκαν σε στρατιωτικό νοσοκομείο και χώροι διδασκαλίας του ορφανοτροφείου. Λίγο αργότερα ένα μέρος του γηπέδου ανατινάχτηκε από τους αντάρτες. Μετά τον πόλεμο επιδιορθώθηκαν οι ζημιές και το 1948 η «Λεωφόρος» έγινε το πρώτο ελληνικό γήπεδο που απέκτησε προβολείς, ενώ την ίδια χρονιά τελειοποιήθηκε και η μεγάλη εξέδρα, στην πλευρά της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, χωρητικότητας 8.000 θεατών (Διαδίκτυο 5).

Το 1950, ξεκίνησε η κατασκευή του δυτικού πετάλου στην πλευρά προς τον Λυκαβηττό (η ιστορική θύρα 13), η οποία με την περάτωσή της ένα χρόνο αργότερα αύξησε τη χωρητικότητα του γηπέδου σε 13.000 θεατές. Την ίδια χρονιά ξεκίνησε και η κατασκευή του κολυμβητηρίου του Παναθηναϊκού (Διαδίκτυο 5).

Το 1955 ολοκληρώθηκε η αποπεράτωση του γηπέδου του Παναθηναϊκού, ενώ το ανατολικό πέταλο του γηπέδου που επρόκειτο να χτιστεί, αποπερατώθηκε το 1958 ταυτόχρονα με το κλειστό γήπεδο των αθλοπαιδιών που βρίσκονται κάτω από το πέταλο. Με τον τρόπο αυτό το 1958 το γήπεδο του Παναθηναϊκού ολοκληρώθηκε και αναδείχτηκε ως το πρώτο γήπεδο στην Ελλάδα που διέθετε χλοοτάπητα, με άρτιες εγκαταστάσεις και με χωρητικότητα που έφτανε τους 25.000 θεατές. Ο χλοοτάπητας εγκαινιάστηκε στο αθηναϊκό ντέρμπι του “Παναθηναϊκού” με την “ΑΕΚ” (Εικ. 3.4) (Διαδίκτυο 5).

Το 1981 το γήπεδο παίρνει το όνομα “Απόστολος Νικολαΐδης”. Το 1984 η ομάδα ποδοσφαίρου του Παναθηναϊκού αλλάζει για πρώτη φορά έδρα μετά το 1922 και τη μεταφέρει στο νεόκτιστο Ολυμπιακό Στάδιο. Η αγάπη όμως για το γήπεδο της “Λεωφόρου” τον έκανε να επιστρέψει το 2000 για έξι ακόμη χρόνια. Από το 2006 και μετά το γήπεδο “Απόστολος Νικολαΐδης” χρησιμοποιείται σποραδικά από τον ερασιτέχνη Παναθηναϊκό για τα μικρότερα τμήματα του, όπως βόλεϊ, πυγμαχία, ξιφασκία και άλλα (Διαδίκτυο 5).

Εικόνα 3.3. Η «Λεωφόρος» εργοτάξιο. Στις αρχές της δεκαετίας του 1930, όταν κατασκευάστηκε και η σκεπαστή εξέδρα.

Πηγή: <http://www.pao.gr/el/history/leoforos/>

Εικόνα 3.4. Φωτογραφία από το αθλητικό ντέρμπι του Παναθηναϊκού με την ΑΕΚ.

Πηγή: <http://www.pao.gr/el/history/leoforos/>

3.3. Ιστορική αναδρομή Προσφυγικών πολυκατοικιών Λεωφόρου Αλεξάνδρας

Η ιστορία των προσφυγικών πολυκατοικιών της Λεωφόρου Αλεξάνδρας ξεκινάει από το 1922, όπου λόγω της Μικρασιατικής Καταστροφής η Ελλάδα δέχεται ένα μεγάλο κύμα προσφύγων. Η ελληνική κυβέρνηση έπρεπε να αντιμετωπίσει το πρόβλημα στέγασής τους. Έτσι λοιπόν το 1923 την αποκατάσταση των προσφύγων και τη στέγασή τους, σε οργανωμένους οικισμούς ανέλαβε το Ταμείο Περιθάλψεως Προσφύγων και στην συνέχεια η Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων (Ε.Α.Π). Το 1930 σταμάτησε η δράση της Ε.Α.Π. και τις κατασκευές ανέλαβε το Ελληνικό Δημόσιο με φορέα τη Τεχνική Υπηρεσία του Υπουργείου Πρόνοιας. Επίσης είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι την δεκαετία 1930-1940, χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά η πολυκατοικία, για την επίλυση του στεγαστικού προβλήματος (Υπ. Πολιτισμού, 2000).

Οι προσφυγικές πολυκατοικίες της Λεωφόρου Αλεξάνδρας αποτελούν οικιστικό συγκρότημα κατασκευής της περιόδου 1930-1940. Πιο συγκεκριμένα κατασκευάστηκαν σε δύο φάσεις, καταλαμβάνοντας συνολικά μια έκταση 16,1 στρεμμάτων. Οι τέσσερις πρώτες, με εκατόν οκτώ διαμερίσματα κατασκευάστηκαν στο διάστημα 1933-1935, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Δ. Κυριακού, και περιλαμβάνουν διαμερίσματα δύο δωματίων κουζίνα και λουτρό. Ακολούθησαν άλλες τέσσερις με εκατόν είκοσι διαμερίσματα, στη διετία 1934-1936, σε σχέδια του Κ. Λάσκαρη και περιλαμβάνουν διαμερίσματα με ένα δωμάτιο. Όλες οι προσφυγικές κατοικίες είναι τριώροφες και στην ταράτσα υπάρχουν πλυντήρια, ένα ανά τρία διαμερίσματα. Για την άνοδο στα διαμερίσματα υπάρχουν κλιμακοστάσια, ένα ανά έξι διαμερίσματα. Τα υλικά κατασκευής των πολυκατοικιών είναι, επιχρισμένες λιθοδομές που φέρουν πλάκες μπετόν. Οι πολυκατοικίες είναι διατεταγμένες, με τέτοιο τρόπο ώστε να αφήνονται μεγάλοι ελεύθεροι χώροι μεταξύ τους για κοινωνικές επαφές και αναψυχή (Υπ. Πολιτισμού, 2000β).

Η ιστορία τους δεν σταματάει στην εγκατάσταση των προσφύγων της Μικράς Ασίας. Τον Δεκέμβρη του 1944, περίοδος των Δεκεμβριανών, οι οχυρωμένοι στις κατοικίες αντάρτες, δέχτηκαν πλήθος από σφαίρες και οβίδες. Λόγο των συγκρούσεων δημιουργήθηκαν καταστροφές στα κτίρια των προσφυγικών πολυκατοικιών, όπως το σπάσιμο των εξωτερικών σοβάδων, η αποκάλυψη της λιθοδομής και τα σπασμένα παράθυρα (Τσίπρας, 2001).

Σήμερα είναι ακόμη αποτυπωμένες οι καταστροφές των κτιρίων στις προσόψεις τους (Εικ. 3.5) ενώ ο ελεύθερος χώρος μεταξύ των πολυκατοικιών έχει μετατραπεί σε χώρο στάθμευσης των αυτοκινήτων, για την εξυπηρέτηση των υπαλλήλων του Δικαστικού Μεγάρου και των νοσοκομείων.

Εικόνα 3.5. Αποτυπωμένες οι σφαίρες, στους τοίχους των προσφυγικών, από τα Αγγλικά πυρά κατά την περίοδο των Δεκεμβριανών

Πηγή:(αρχείο Μπουκουβάλας Ευδοκίας).

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

4.1. Περιοχή μελέτης

4.1.1. Θέση περιοχής μελέτης

Ως περιοχή μελέτης ορίζεται το οικοδομικό τετράγωνο του γηπέδου του Παναθηναϊκού Αθλητικού Ομίλου (Π.Α.Ο.) (Ο.Τ. 22 περιοχής 69) και τα οικοδομικά τετράγωνα των προσφυγικών πολυκατοικιών (Ο.Τ. 7, 17, 18 της περιοχής 79) (Σχέδιο Σ1), τα οποία θα ενοποιηθούν. Η μία είναι η έκταση «Περιβόλα», όπου από το 1922 έως και σήμερα στεγάζονται οι εγκαταστάσεις του Παναθηναϊκού Αθλητικού Ομίλου (Π.Α.Ο.), με συνολική έκταση 22 στρεμμάτων. Στο χώρο αυτό υπάρχει το γήπεδο που φέρει την ονομασία «Απόστολος Νικολαΐδης» ή «Λεωφόρος». Η δεύτερη έκταση είναι το όμορο συγκρότημα των προσφυγικών πολυκατοικιών της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, με έκταση 16,1 στρεμμάτων, το οποίο αποτελείται από τις οχτώ προσφυγικές πολυκατοικίες.

Η προαναφερθείσα περιοχή βρίσκεται στα γεωγραφικά όρια της συνοικίας των Αμπελοκήπων (Εικ. 4.1), του 7^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων και υπάγεται στη νομαρχία Αθηνών και την περιφέρεια Αττικής. Η συνοικία των Αμπελοκήπων συνορεύει βόρεια με τις συνοικίες Γηροκομείου, Ελληνορώσων, ανατολικά συνορεύει με το Γουδί, νότια με την συνοικία Λυκαβηττού, Κάτω Ιλίσια και δυτικά με το Γκύζη. Επίσης διασχίζεται από τις λεωφόρους Αλεξάνδρας, Μεσογείων, Κηφισίας και εν συνεχεία Βασιλίσσης Σοφίας. Για την ακριβή αποτύπωση των ορίων της περιοχής χρησιμοποιήθηκαν τοπογραφικά του Δήμου Αθηναίων (Σχέδιο Σ1).

Εικόνα 4.1. Όρια περιοχής μελέτης

Υπόβαθρο: <http://www.wikimapia.org/#lat=37.9895338&lon=23.7578058&z=15&l=14&m=w>

4.1.2. Όρια και χρήσεις περιοχής μελέτης

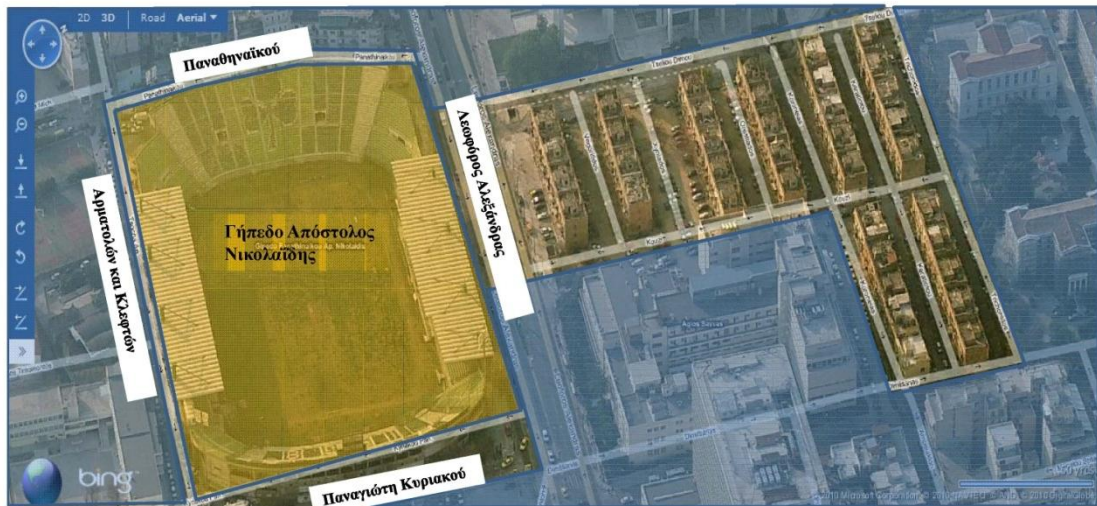
Όσον αφορά το οικοδομικό τετράγωνο 22 της περιοχής 69, που περιλαμβάνει το γήπεδο “Απόστολος Νικολαΐδης” (Εικ. 4.2), οι οδοί που περιβάλλουν την έκτασή του και καθορίζουν τα όριά του είναι (Εικ. 4.3):

- Βόρεια την οδό Λεωφόρος Αλεξάνδρας, (Εικ. 4.4)
- Ανατολικά την οδό Παναγιώτη Κυριάκου(Εικ. 4.5)
- Νότια την οδό Αρματολών και Κλεφτών (Εικ. 4.4),
- Δυτικά την οδό Παναθηναϊκού (Εικ. 4.4)

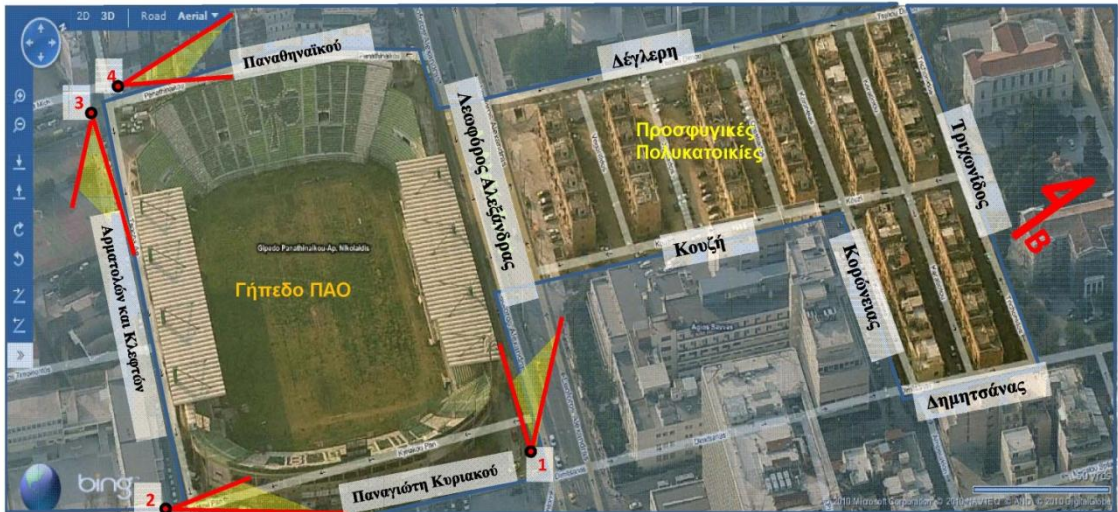
Εικόνα 4.2. Γήπεδο Παναθηναϊκού

Πηγή: <http://www.panoramio.com/photo/19506089>

Εικόνα 4.3. Κάτοψη οικοδομικού τετραγώνου γηπέδου Παναθηναϊκού

Πηγή: <http://www.panoramio.com/photo/19506089>

Οδός Λεωφόρου Αλεξάνδρας

Οδός Αρματολών και Κλεφτών

Οδός Παναγιώτη Κυριακού

Οδός Παναθηναϊκού

Εικόνα 4.4. Οδοί που περιβάλλουν το γήπεδο του Παναθηναϊκού

Πηγή: (αρχείο Μπουκουβάλας Ευδοκίας)

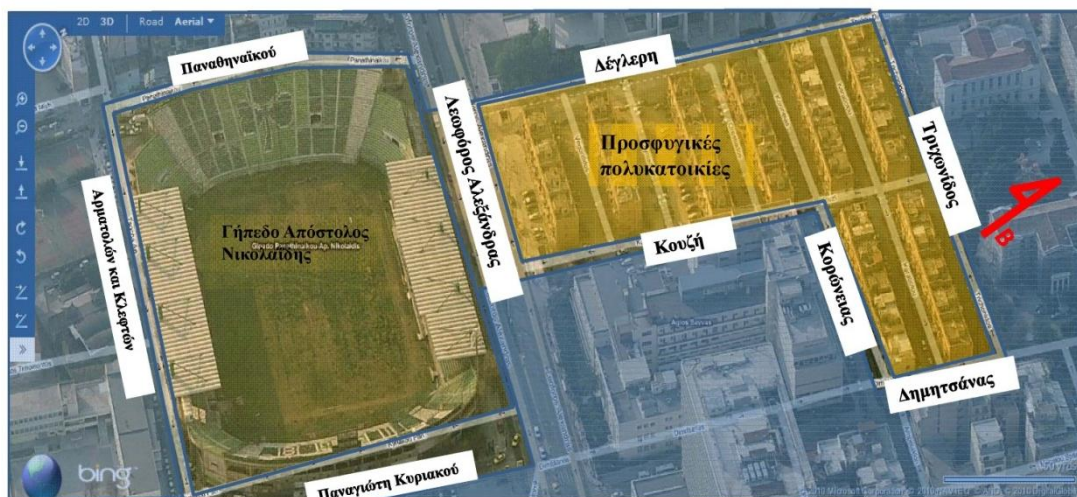
Για τα οικοδομικά τετράγωνα 7,17,18 της περιοχής 79, που περιλαμβάνει την έκταση των προσφυγικών πολυκατοικιών (Εικ. 4.5), οι οδοί που περιβάλλουν την έκτασή του και καθορίζουν τα όριά του είναι (Εικ. 4.6):

- Βόρεια την οδό Τριγωνίδος, (Εικ. 4.7)
- Ανατολικά την οδό Δημητσάνας και την οδό Κουζή (Εικ. 4.7)
- Νότια την οδό Λεωφόρου Αλεξάνρας και Κορώνειας (Εικ. 4.7),
- Δυτικά την οδό Δέγλερη (Εικ. 4.7)

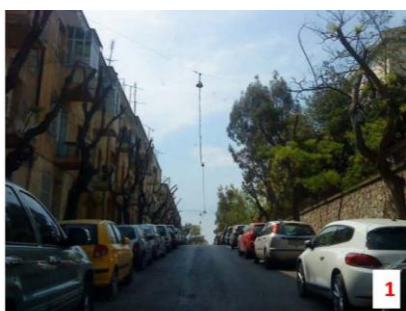
Εικόνα 4.5. Προσφυγικές πολυκατοικίες από το Νοσοκομείο Άγιος Σάββας προς τον Άρειο πάγο και το γήπεδο του Παναθηναϊκού.

Πηγή: <http://www.panoramio.com/photo/19506089>

Εικόνα 4.6. Κάτοψη οικοδομικού τετραγώνου προσφυγικών πολυκατοικιών

Υπόβαση: <http://www.panoramio.com/photo/19506089>

Τριχωνίδος

Δημητσάνας

Κουζή

Κορώνειας

Λεωφόρος Αλεξάνδρας

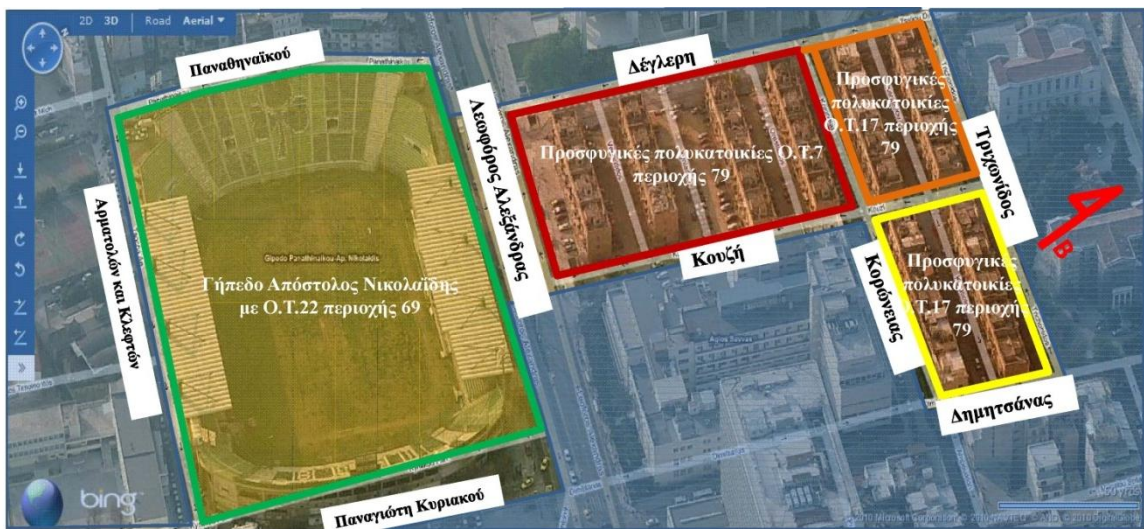

Δέγλερη

Εικόνα 4.7. Οδοί που περιβάλλουν τα οικοδομικά τετράγωνα των προσφυγικών πολυκατοικιών

Πηγή: (αρχείο Μπουκουβάλας Ευδοκίας)

Το οικοδομικό τετράγωνο 22 της περιοχής 69, περιέχει αθλητικές εγκαταστάσεις κάποιες από τις οποίες χρησιμοποιούνται έως και σήμερα. Τα οικοδομικά τετράγωνα 7 και 18 της περιοχής 79 περιέχουν τις υπό κατεδάφιση πολυκατοικίες, από τις οποίες μερικά διαμερίσματα κατοικούνται έως και σήμερα. Τέλος το οικοδομικό τετράγωνο 17 της περιοχής 79 κατοικούνται όλα τα διαμερίσματα (Εικ. 4.8).

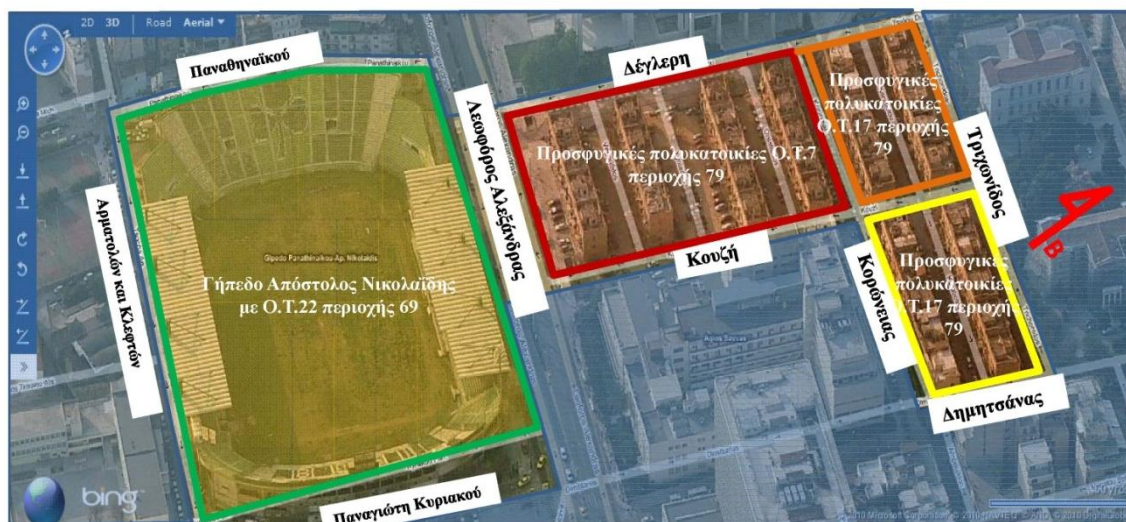
Εικόνα 4.8. Χρήσεις γης

Υπόβαθρο: <http://www.bing.com/maps/>

4.1.3.Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Το οικοδομικό τετράγωνο 22 της περιοχής 69 ανήκει στον Παναθηναϊκό από τον Ιούλιο του 1924, με ψήφισμα της Βουλής των Ελλήνων της Συντακτική Εθνοσυνέλευση της 21^{ης} Ιουλίου 1924. Ο χώρος παραχωρείται στον Παναθηναϊκό Αθλητικό Όμιλο για αποκλειστική χρήση ως γηπέδου, χαρακτηριστικά αναφέρει «οριστική απ' αυτόν χρήση του γηπέδου» (Εικ. 4.9).

Στα οικοδομικά τετράγωνα που αποτελούν τις προσφυγικές πολυκατοικίες, υφίσταται σύνθετο ιδιοκτησιακό καθεστώς. Το οικοδομικό τετράγωνο 7, της περιοχής 79, έχει απαλλοτριωθεί και ανήκει στο ελληνικό δημόσιο. Τα οικοδομικά τετράγωνα 17 και 18, της περιοχής 79, ανήκουν σε πρόσφυγες της Μικρασιατικής καταστροφής και σε ιδιώτες που τα έχουν αγοράσει από τους πρόσφυγες (Εικ. 4.9).

Εικόνα 4.9. Διαχωρισμός οικοδομικών τετραγώνων

Υπόβαθρο: <http://www.bing.com/maps/>

4.2.Κίνηση και είσοδοι

4.2.1. Κίνηση πεζών και οχημάτων

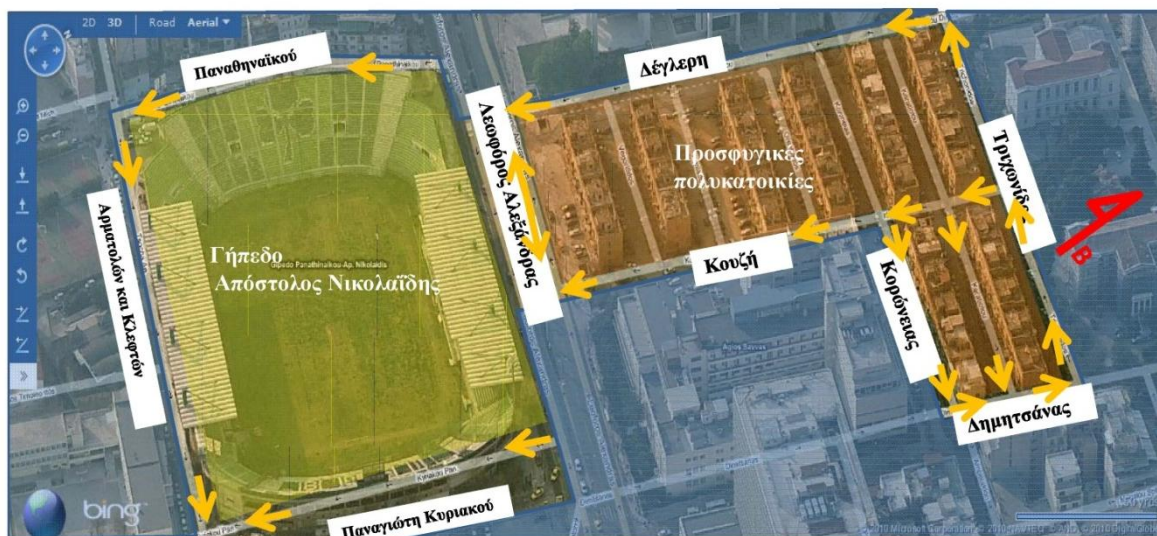
Η κίνηση των οχημάτων στο οικοδομικό τετράγωνο του γηπέδου του Παναθηναϊκού, λόγω του γηπέδου βαίνει περιμετρικά αυτού (Εικ. 4.10).

- Στη βόρεια πλευρά βρίσκεται η Λεωφόρος Αλεξάνδρας, πού έχει διπλή κατεύθυνση, με διαχωριστική νησίδα και προσανατολισμό από ανατολή προς δύση.
- Στην ανατολική πλευρά βρίσκεται η οδός Παναγιώτη Κυριάκου με μονή κατεύθυνση και κυκλοφορία από βορά προς νότο.
- Στη νότια πλευρά βρίσκεται η οδός Αρματολών και Κλεφτών με μονή κατεύθυνση και κυκλοφορία από δυτικά προς ανατολικά.
- Στη δυτική πλευρά βρίσκεται η οδός Παναθηναϊκού με μονή κατεύθυνση και κυκλοφορία από βορά προς νότο.

Η κίνηση των οχημάτων στην έκταση του συγκροτήματος των προσφυγικών πολυκατοικιών, γίνεται κατά κύριο λόγο με οδούς κατά μήκος των πλευρών της έκτασης του συγκροτήματος και δευτερευόντως με εσωτερικές οδούς.

- Στη βόρεια πλευρά βρίσκεται η οδός Τριγωνίδος με μονή κατεύθυνση κυκλοφορίας από ανατολή προς δύση
- Στην ανατολική πλευρά βρίσκονται οι οδοί Δημητσάνας και Κουζή, με μονή κατεύθυνση κυκλοφορίας, από νότο προς βορά και από βορά προς νότο αντίστοιχα.
- Στη νότια πλευρά βρίσκεται η Λεωφόρος Αλεξάνδρας, πού έχει διπλή κατεύθυνση κυκλοφορίας, με διαχωριστική νησίδα και προσανατολισμό από ανατολή προς δύση.
- Στη δυτική πλευρά βρίσκεται η οδός Δέγλερη με μονή κατεύθυνση κυκλοφορίας από βορά προς νότο.

Τέλος οι πεζοί κινούνται σε όλους τους δρόμους, αλλά η προσπελασημότητα αυτών γίνεται με δυσκολία λόγω της μη ύπαρξης πεζοδρομίων αλλά και την κατάληψη του χώρου από σταθμευμένα οχήματα. Επιπρόσθετα μόνο για την κίνηση των πεζών υπάρχει πρόσβαση με σκαλοπάτια από την οδό Δέγλερη προς την οδό Κορώνειας (Εικ. 4.11).

Εικόνα 4.10. Κίνηση οχημάτων

Υπόβαθρο: <http://www.bing.com/maps/>

Εικόνα 4.11. Σκάλες που ενώνουν την οδό Δέγλερη με την κάθετη σε αυτήν οδό Κορώνειας.

Πηγή: (αρχείο Μπουκουβάλας Ευδοκίας)

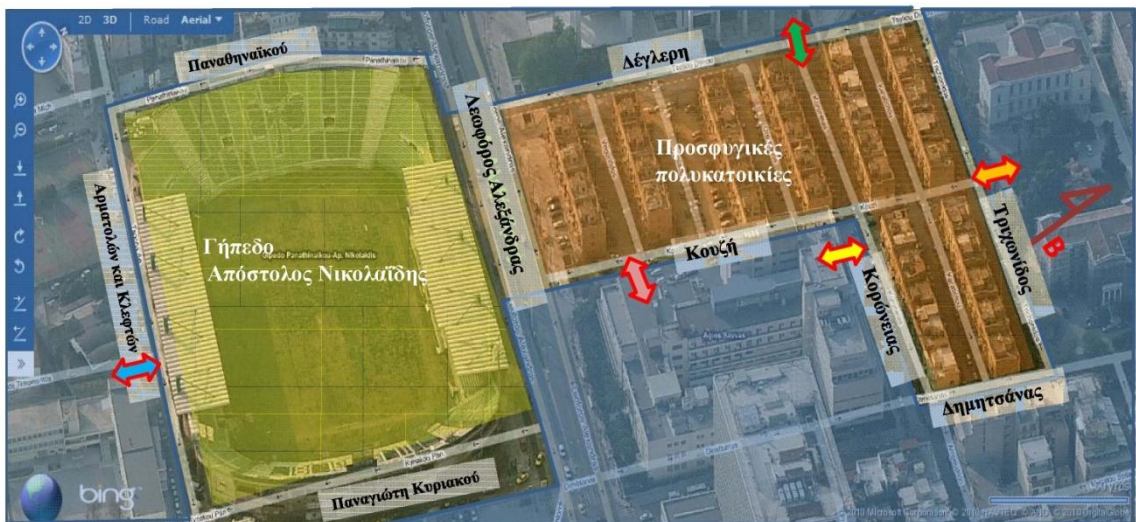
4.2.2. Είσοδοι σημαντικών κτιρίων

Στο οικοδομικό τετράγωνο του γηπέδου του Παναθηναϊκού, η οδός Αρματολών και Κλεφτών επικοινωνεί με τον πεζόδρομο Τιμ. Φιλήμωνος, που εξυπηρετεί κυρίως τις ανάγκες των γειτονικών σχολικών συγκροτημάτων.

Οι οδοί των οικοδομικών τετραγώνων των προσφυγικών πολυκατοικιών, εξυπηρετούν όχι μόνο το συγκρότημα αλλά και τις χρήσεις των όμορων κτισμάτων.

Για το λόγο αυτό υπάρχουν εισοδοί – έξοδοι οχημάτων και πεζών από τα κτίρια προς τις οδούς.

Στην οδό Τριγωνίδος βρίσκεται είσοδος και έξοδος οχημάτων και πεζών, για την εξυπηρέτηση του νοσοκομείου ΕΛΠΙΣ. Στην οδό Κορώνειας βρίσκεται είσοδος και έξοδος πεζών, για την εξυπηρέτηση των εξωτερικών ιατρείων του νοσοκομείου Άγιος Σάββας. Στην οδό Κουζή βρίσκεται είσοδος και έξοδος αυτοκινήτων, για τον ανεφοδιασμό του νοσοκομείου Άγιος Σάββας. Τέλος στην οδό Δέγλερη βρίσκεται είσοδος και έξοδος πεζών και οχημάτων, για την εξυπηρέτηση των εργαζομένων του Δικαστικού Μεγάρου (Εικ. 4.12).

ΥΠΟΜΝΗΜΑ:

- Είσοδος – Έξοδος πεζών και οχημάτων από το νοσοκομείο ΕΛΠΙΣ
- Είσοδος – Έξοδος πεζών από το νοσοκομείο Άγιος Σάββας
- Είσοδος - Έξοδος φορτηγών ανεφοδιασμού και ασθενοφόρων
- Είσοδος – Έξοδος Αρειου Πάρου
- Πεζόδρομος που χρησιμεύει στην διέλευση των μαθητών από τα όμορα εκπαιδευτικά ιδρύματα

Εικόνα 4.12. Είσοδοι και έξοδοι σημαντικών κτιρίων όμορων στην περιοχή μελέτης

Υπόβαση: <http://www.bing.com/maps/>

4.3. Χρήσεις γης της ευρύτερης περιοχής

Παρακάτω αναπτύσσονται οι διάφορες χρήσεις γης υπερτοπικού και μη χαρακτήρα σε ακτίνα 500μ από το κέντρο περιοχής μελέτης (Σχέδιο Σ3)

4.3.1. Χώροι πρασίνου – Ελεύθεροι χώροι.

Ο μεγαλύτερος σε έκταση χώρος πρασίνου στην περιοχή είναι ο λόφος του Λυκαβηττού. Εκτός από αυτόν υπάρχουν πολλές άλλες μικρότερες εκτάσεις, διαμορφωμένες ως χώροι πρασίνου ή κοινόχρηστοι χώροι, αλλά και κάποιες εγκαταλειμμένες (Εικ. 4.13). Βόρεια και ανατολικά της περιοχής μελέτης συναντάμε την πλατεία Αγίου Δημητρίου, ενώ νότια της περιοχής μελέτης βρίσκονται οι περισσότερες εκτάσεις με ελεύθερους χώρους πρασίνου, αλές, φυτοκαλυμμένες ιδιωτικές εκτάσεις, πλατείες, ελεύθερους ανοιχτές δημόσιες εκτάσεις.

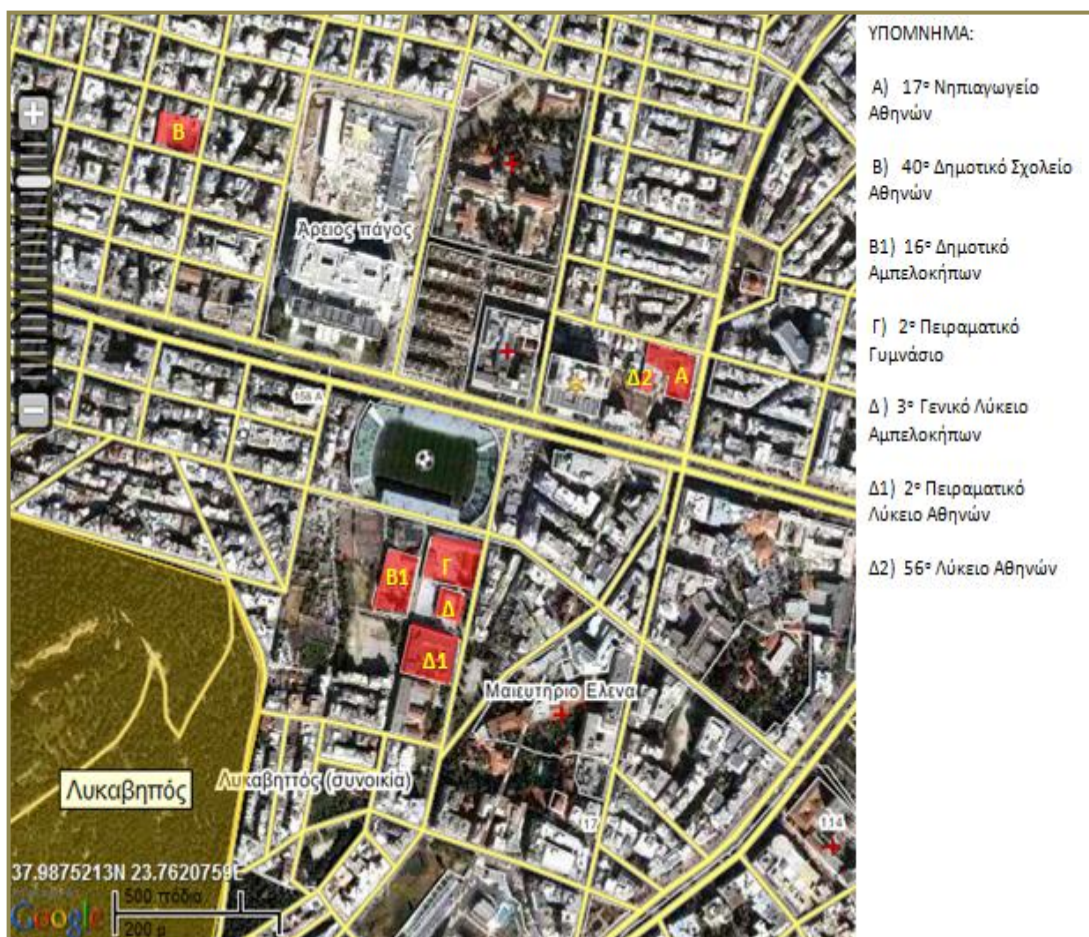
Εικόνα 4.13. Χώροι πρασίνου και ελεύθεροι χώροι – πλατείες

Υπόβαθρο: <http://www.wikimapia.org/#lat=37.9895338&lon=23.7578058&z=15&l=14&m=w>

4.3.2. Χώροι εκπαίδευσης

Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχει ένα νηπιαγωγείο, δύο δημοτικά σχολεία, ένα γυμνάσιο και τρία λύκεια (Εικ. 4.14). Οι χώροι εκπαίδευσης περιλαμβάνουν:

- Το 17^ο νηπιαγωγείο Αθηνών ανατολικά των προσφυγικών κατοικιών.
- Το 40^ο δημοτικό σχολείο Αθηνών δυτικά των προσφυγικών κατοικιών.
- Το 16^ο δημοτικό Αμπελοκήπων νότια του γηπέδου.
- Το 2^ο πειραματικό γυμνάσιο νότια του γηπέδου.
- Το 3^ο γενικό λύκειο Αμπελοκήπων νότια του γηπέδου.
- Το 2^ο πειραματικό λύκειο Αθηνών νότια του γηπέδου.
- Το 56^ο λύκειο Αθηνών ανατολικά των προσφυγικών κατοικιών

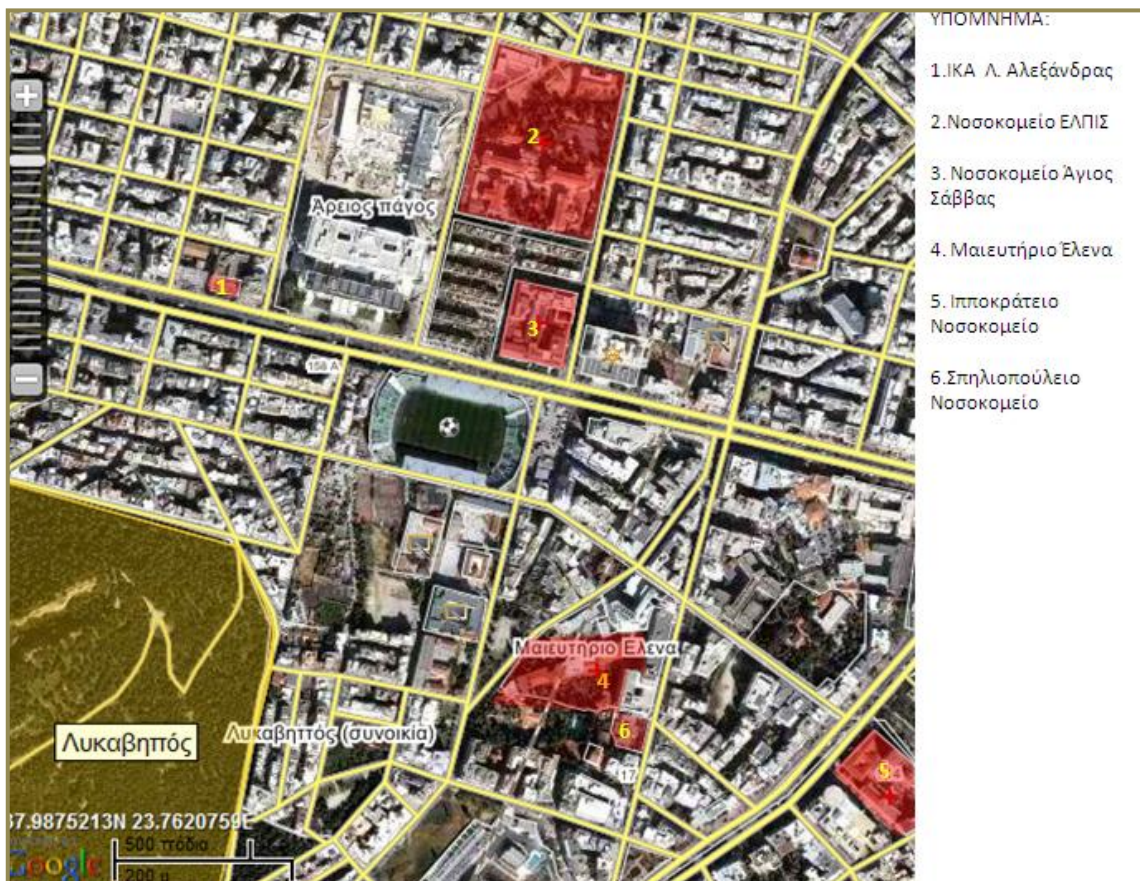
Εικόνα 4.14. Χώροι σχολικών εγκαταστάσεων

Υπόβαθρο: <http://www.wikimapia.org/#lat=37.9895338&lon=23.7578058&z=15&l=14&m=w>

4.3.3. Χώροι Νοσοκομείων και Κέντρων Υγείας.

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης συναντώνται μεγάλες Νοσοκομειακές μονάδες όπου συγκεντρώνουν πλήθος κόσμου, από όλη την Ελλάδα. Στα προαύλια των νοσοκομείων υπάρχουν μικροί χώροι χωρίς φύτευση, για την ανάπαυση ασθενών και επισκεπτών. Οι Νοσοκομειακές μονάδες περιλαμβάνουν:

- Το νοσοκομείο Ελπίς βόρεια των προσφυγικών πολυκατοικιών,
- Το νοσοκομείο Άγιος Σάββας ανατολικά,
- Το Σπηλιοπούλειο, στα νοτιοανατολικά των προσφυγικών
- Το Μαιευτήριο Έλενα και το Ιπποκράτειο νοσοκομείο που βρίσκονται αρκετά νοτιότερα
- Το Ι.Κ.Α. δυτικότερα, επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας (Εικ. 4.15).

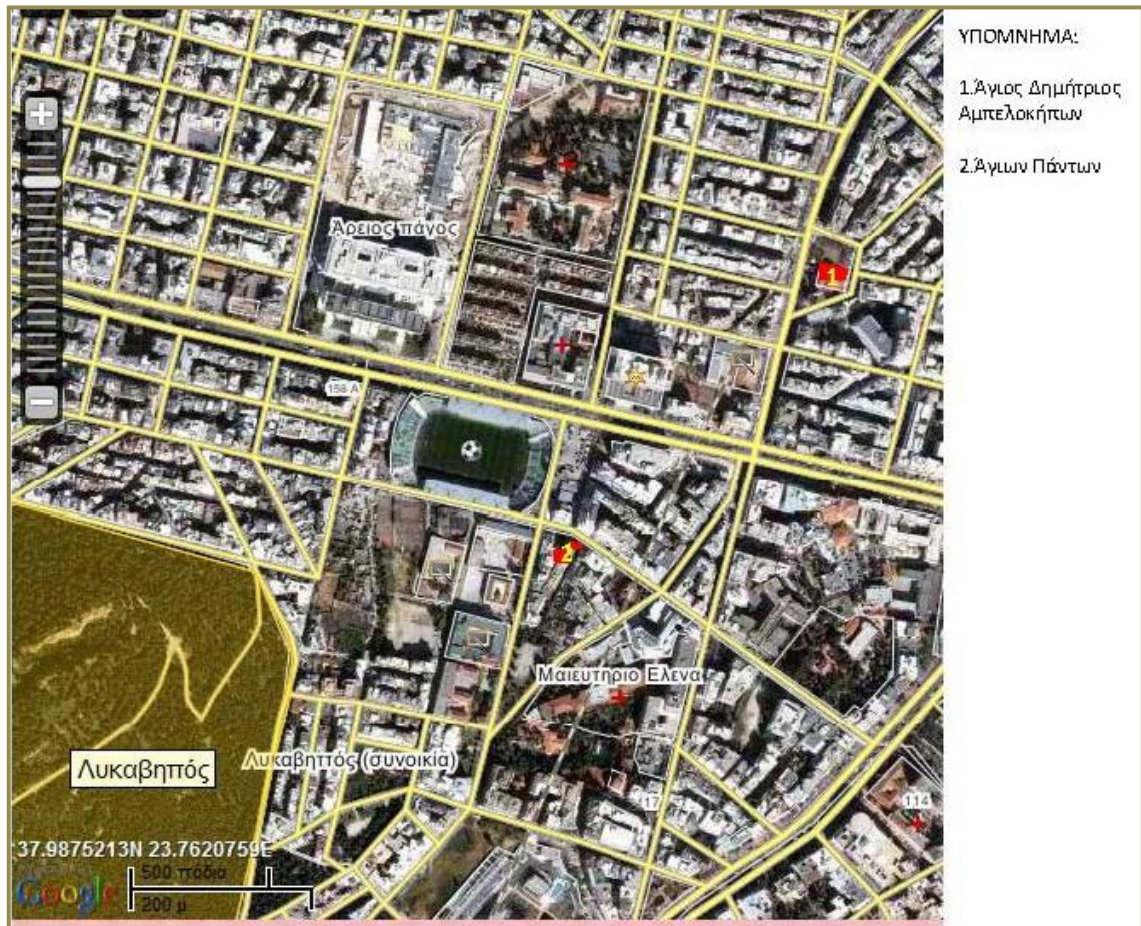

Εικόνα. 4.15. Νοσοκομεία και κέντρα υγείας

Υπόβαθρο: <http://www.wikimapia.org/#lat=37.9895338&lon=23.7578058&z=15&l=14&m=w>

4.3.4. Χώροι λατρείας

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης συναντάμε την εκκλησία του Αγίου Δημητρίου και την εκκλησία των Αγίων Πάντων. Εντούτοις στα νοσοκομεία της περιοχής στον προαύλιο χώρο τους υπάρχουν κάποια εκκλησάκια (Εικ. 4.16).

Εικόνα 4.16. Εκκλησιαστικοί χώροι.

Υπόβαθρο:

<http://www.wikimapia.org/#lat=37.9895338&lon=23.7578058&z=15&l=14&m=w>

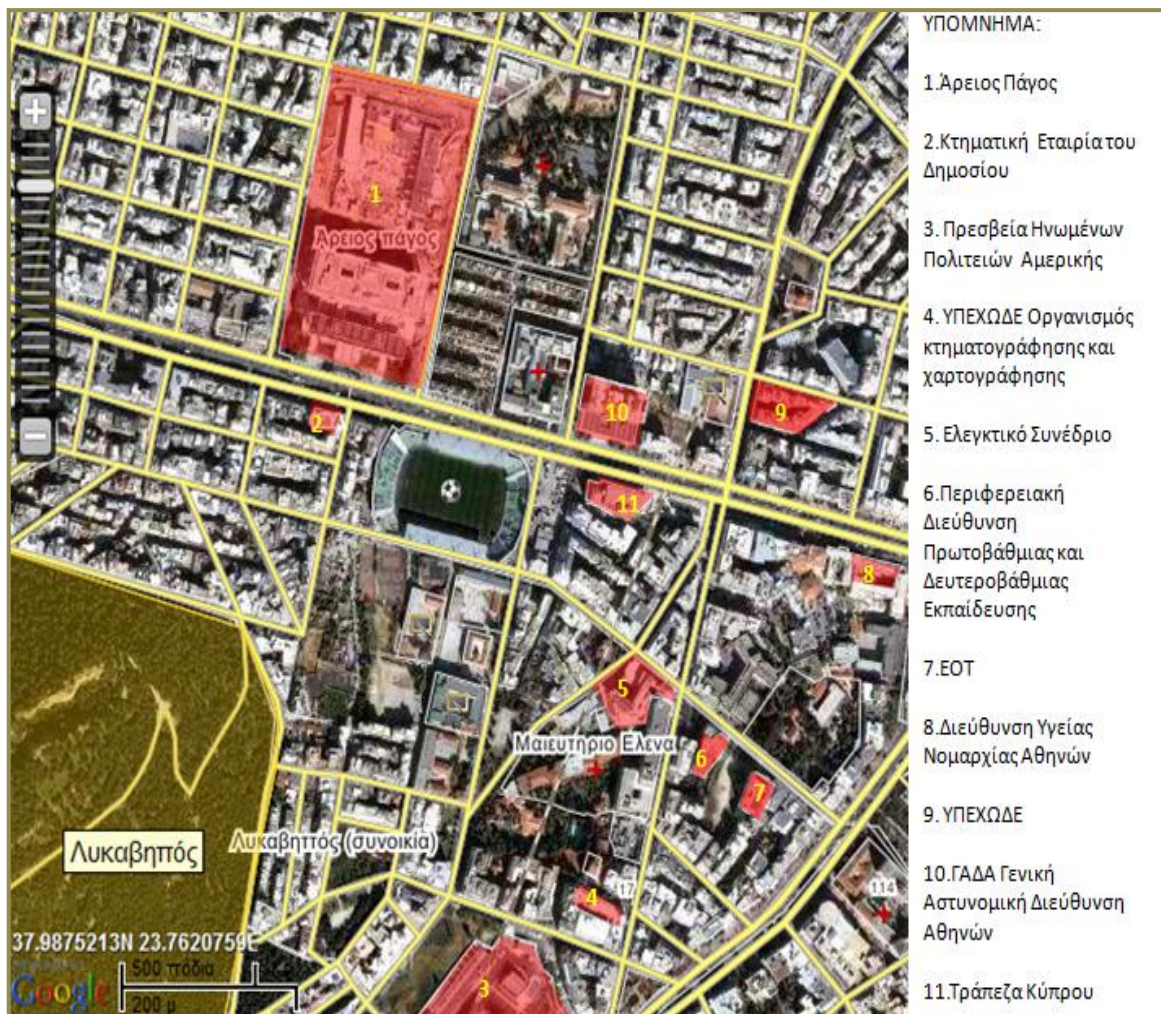
4.3.5. Δημόσια και Ιδιωτικά κτίρια με ιδιαίτερη σημασία

Τα κτήρια Δημόσιου χαρακτήρα είναι (Εικ. 4.17):

- η Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αθηνών ανατολικά των προσφυγικών κατοικιών,
- ο Άρειος Πάγος δυτικά των προσφυγικών κατοικιών,
- η Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου δυτικά του γηπέδου,
- το ΥΠΕΧΩΔΕ ανατολικότερα των προσφυγικών κατοικιών,
- ο Οργανισμός Κτηματογράφησης και Χαρτογράφησης αρκετά νότια του γηπέδου,
- ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού νοτιοανατολικά και σε απόσταση από το γήπεδο,
- η Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης νοτιοανατολικά και αυτό του γηπέδου,
- το Ελεγκτικό Συνέδριο επίσης νοτιοανατολικά του γηπέδου,
- η Διεύθυνση Υγείας Νομαρχίας Αθηνών ανατολικά του γηπέδου επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας.

Τα Ιδιωτικά κτήρια με ιδιαίτερη σημασία είναι (Εικ. 4.17):

- η Τράπεζα Κύπρου ανατολικά του γηπέδου,
- η Πρεσβεία των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής πολύ νότια του γηπέδου.

Εικόνα 4.17. Δημόσια και Ιδιωτικά κτήρια μητροπολιτικής σημασίας.

Υπόβαθρο: <http://www.wikimapia.org/#lat=37.9895338&lon=23.7578058&z=15&l=14&m=w>

4.4. Οδικό δίκτυο

Η περιοχή των Αμπελοκήπων διασχίζεται από 4 κεντρικές Λεωφόρους, Αλεξάνδρας, Κηφισίας, Μεσογείων και Βασιλίσσης Σοφίας. Αυτές οι 4 Λεωφόροι διασταυρώνονται και δημιουργούν ένα από τα πιο νευραλγικά σημεία του Λεκανοπεδίου, στον κόμβο των Αμπελοκήπων(Εικ. 4.18).

Εικόνα 4.18. Οδικό δίκτυο περιοχής μελέτης.

Πηγή:<http://www.wikimapia.org/#lat=37.9895338&lon=23.7578058&z=15&l=14&m=w>

Η Λεωφόρος Αλεξάνδρας διχοτομεί την περιοχή μελέτης και έχει αυξημένο ρόλο στο κυκλοφοριακό δίκτυο της πόλης των Αθηνών. Αυτό επιτάσσει περεταίρω ανάλυση της λειτουργίας της. Το ανατολικό άκρο της βρίσκεται στον κόμβο των Αμπελοκήπων που προαναφέρθηκε. Το δυτικό άκρο είναι στην συμβολή με την Λεωφόρο Πατησίων. Κατά μήκος αυτής πολλοί κεντρικοί δρόμοι της Αθήνας καταλήγουν σε αυτή, όπως η οδός Πανόρμου, η οδός Ιπποκράτους και η Χαριλάου Τρικούπη.

4.5. Προσβασιμότητα

Η πρόσβαση στη περιοχή μελέτης μπορεί να επιτευχθεί είτε με ιδιωτικά είτε με μέσα μαζικής μεταφοράς (ΜΜΕ). Με ιδιωτικά μέσα φτάνεις χρησιμοποιώντας την Λεωφόρο Αλεξάνδρας, ή την οδό Δέγλερη ή την οδό Παναθηναϊκού, ή την οδό Αρματολών και Κλεφτών. Με μέσα μαζικής μεταφοράς φτάνεις χρησιμοποιώντας είτε την στάση Αμπελοκήπων του μετρό είτε τις στάσεις Αμπελοκήπων, Νοσοκομείο Άγιος Σάββας, ΙΚΑ του ΟΑΣΑ και ΗΛΠΑΠ.(Εικ. 4.19).

Εικόνα 4.19. Συγκοινωνιακές Γραμμές

Υπόβαθρο:<http://www.wikimapia.org/#lat=37.9895338&lon=23.7578058&z=15&l=14&m=w>

4.6. Φυσικό περιβάλλον

4.6.1. Γεωμορφολογία - Ανάγλυφο

Η περιοχή μελέτης χαρακτηρίζεται από ανάγλυφο με επίπεδη επιφάνεια στο χώρο του γηπέδου και , με κλίση 4% με ανοδική κατεύθυνση από την Λεωφόρο Αλεξάνδρας ως το βόρειο όριο της περιοχής μελέτης. Το κατώτερο υψόμετρο είναι 140 m και το ανώτερο 149 m (Εικ. 4.20).

Εικόνα 4.20. Ισοϋψείς περιοχής μελέτης.

Υπόβαθρο: Google Earth

4.6.2. Χλωρίδα – Πανίδα

Η περιοχή μελέτης αφορά αστικό τοπίο πυκνής δόμησης με αποτέλεσμα η χλωρίδα και η πανίδα της περιοχής να είναι σημαντικά υποβαθμισμένη από την έντονη οικοδομική δραστηριότητα, τις διανοίξεις δρόμων και τη ρύπανση. Οι φυτοκαλυμμένες εκτάσεις βρίσκονται κατά μήκος των πεζοδρομίων στις προσφυγικές πολυκατοικίες και στις οδούς Αρματολών και Κλεφτών και Παναγιώτη Κυριάκου, νότια και ανατολικά αντίστοιχα, του γηπέδου. Τα δενδρώδη είδη που εντοπίστηκαν από επιτόπια παρατήρηση και καταγραφή στην περιοχή κατάγράφονται στον Πίνακα 4.1.

Πίνακας 4.1. Υφιστάμενα δενδρώδη είδη στην υπό μελέτη περιοχή

Δενδρώδη είδη		
	Ελληνική ονομασία	Λατινική ονομασία
1.	Βρωμοκαριδιά	<i>Ailanthus altissima</i>
2.	Μαύρη Λεύκη	<i>Populus nigra</i>
3.	Μουριά	<i>Morus alba</i>
4.	Πικροδάφνη	<i>Nerium oleander</i>
5.	Σοφόρα ιαπωνική	<i>Sophora japonica</i>
6.	Συκιά	<i>Ficus carica</i>
7.	Ψευδοακακία	<i>Robinia pseudacacia</i>

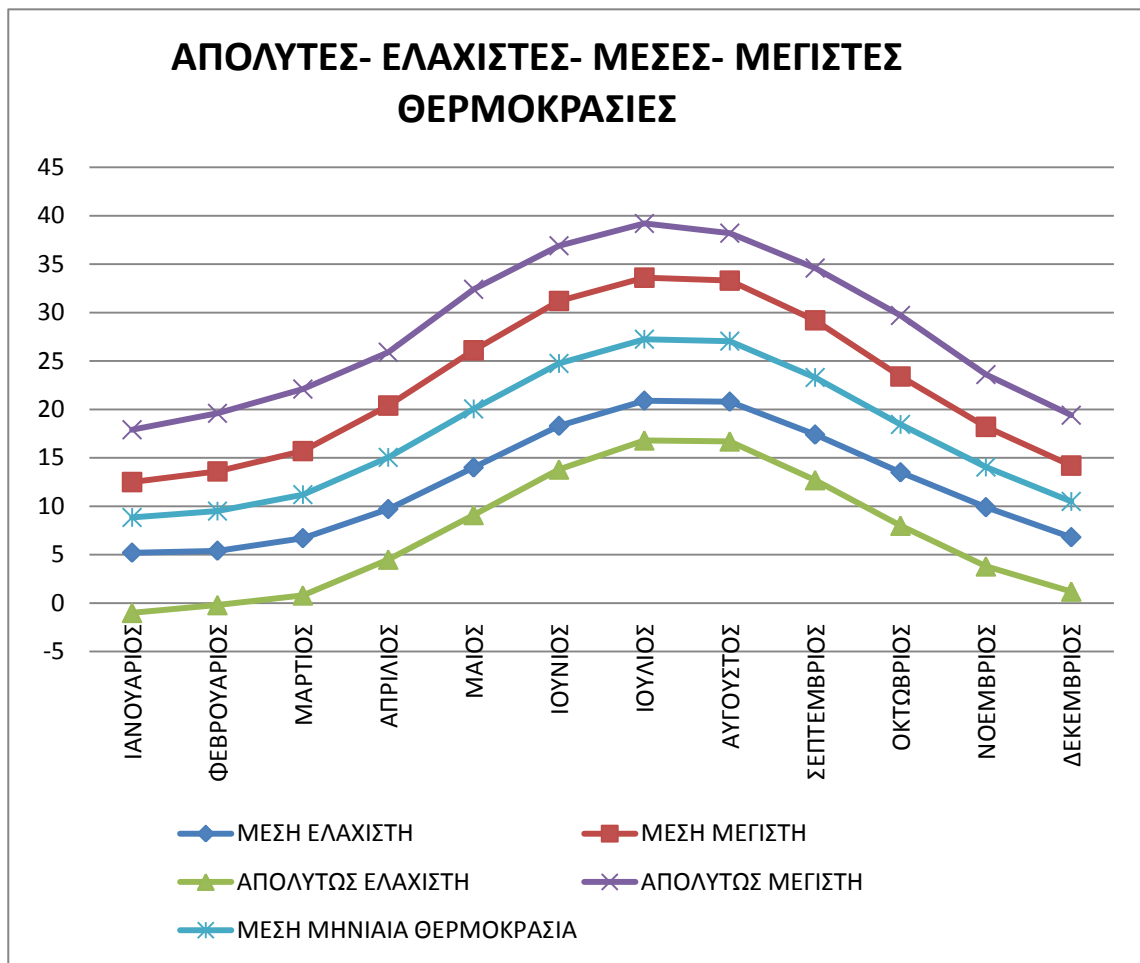
Όσον αφορά την πανίδα της περιοχής δεν εμφανίζει κανένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Τα είδη πουλιών και θηλαστικών που απαντώνται είναι προσαρμοσμένα στο αστικό περιβάλλον και αναζητούν καταφύγιο και τροφή στους διαμορφωμένους χώρους πράσινου και τους κήπους των κτιρίων. Πρόκειται για είδη που μετακινούνται εύκολα, δεν οχλούνται από την ανθρώπινη παρουσία και δεν έχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις σε βιοτόπους (ΜΕΑΣ ΕΠΕ κ.ά., 2008).

4.6.3. Κλιματολογικές συνθήκες περιοχής μελέτης

Για τις ανάγκες της μελέτης συλλέχθηκαν στοιχεία από το μετεωρολογικό σταθμό Νέας Φιλαδελφείας, της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας, στη θέση long 38° 03' N, lat. 23° 4' E, alt.138 m. Τα μετεωρολογικά δεδομένα καλύπτουν τα έτη από το 1950 έως 2008, δηλαδή μια περίοδο 58 ετών. Η περίοδος αυτή αποτελεί επαρκές δείγμα για την διεξαγωγή έγκυρων συμπερασμάτων. Γενικότερα, για την αποφυγή των διαφόρων σφαλμάτων στις μετρήσεις των μετεωρολογικών φαινομένων μιας περιοχής, θεωρούνται αντιπροσωπευτικά, τα συγκεντρωτικά στοιχεία μιας χρονικής κλίμακας 30 ετών (Φλόκας, 1997).

4.6.3.1.Θερμοκρασία

Η θερμοκρασία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κλιματικά στοιχεία και τη βασή παράμετρο σε όλες τις κλιματικές κατατάξεις. Μέσω των θερμοκρασιών που παρατηρήθηκαν το συγκεκριμένο διάστημα έγινε η αναπαραγωγή των διαγραμμάτων μέγιστων, ελάχιστων, μέσων, απόλυτων μέγιστων και απόλυτων ελάχιστων θερμοκρασιών (Διαγ. 4.1).

Διάγραμμα 4.1. Διακύμανση, μέσης μέγιστης και ελάχιστης, απόλυτης μέγιστης και ελάχιστης μηνιαίας θερμοκρασίας κατά την διάρκεια των ετών 1950-2008.

Πηγή δεδομένων: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία

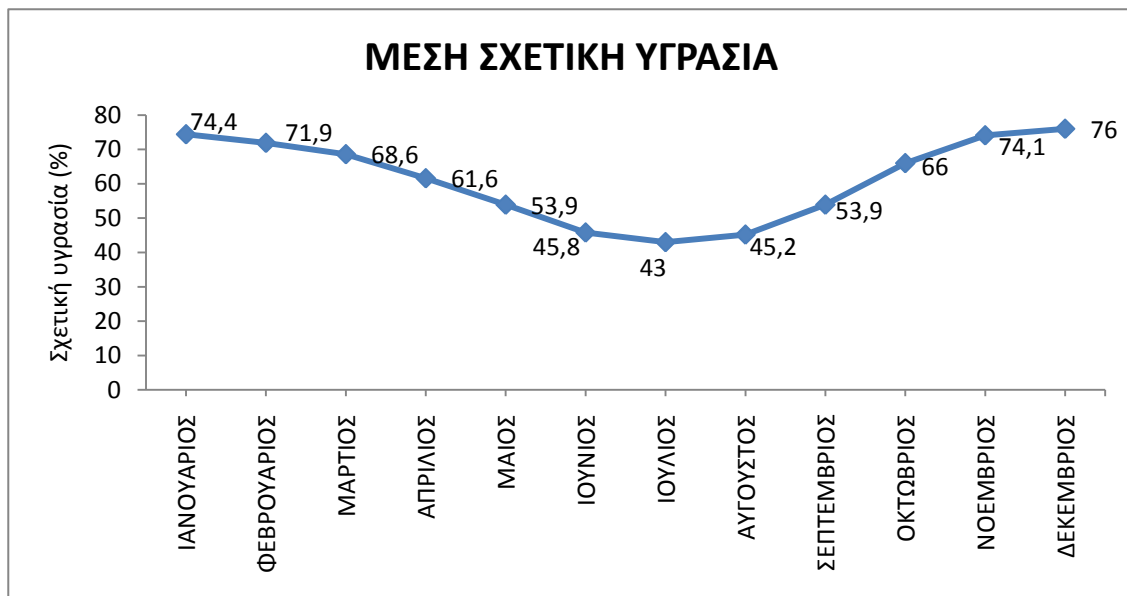
Από τα δεδομένα για τη μέση μηνιαία θερμοκρασία (Διαγ. 4.1) προκύπτει ότι η ετήσια πορεία της θερμοκρασίας ακολουθεί ομαλή καμπύλη. Η μέση μηνιαία θερμοκρασία εμφανίζει μέγιστη τιμή 27,25 °C τον μήνα Ιούλιο και ελάχιστη τιμή 8,85 °C τον μήνα Ιανουάριο.

Όσον αφορά τη μέση ελάχιστη και μέση μέγιστη θερμοκρασία (Διαγ. 4.1), ακολουθείται ανάλογη μεταβολή όπως στη μέση μηνιαία θερμοκρασία. Σε αυτήν την περίπτωση για την υψηλότερη θερμοκρασία κατά τον μήνα Ιούλιο παρατηρείται μέγιστη και ελάχιστη απόκλιση θερμοκρασίας για τη μέση μηνιαία θερμοκρασία της τάξης των 8,9 °C και 3,8 °C αντίστοιχα. Αντίθετα για την χαμηλότερη θερμοκρασία κατά τον μήνα Ιανουάριο της μέσης μηνιαίας θερμοκρασίας, παρατηρείται μέγιστη και ελάχιστη απόκλιση της τάξης των 2 °C και 5,3 °C, αντίστοιχα.

Παρόμοια μεταβολή παρατηρείται και στην απόλυτη ελάχιστη και απόλυτη μέγιστη θερμοκρασία (Διαγ. 4.1). Για τις απόλυτες τιμές παρουσιάζεται υψηλότερη θερμοκρασία το μήνα Ιούλιο στους 39,2°C, ενώ η χαμηλότερη θερμοκρασία παρατηρήθηκε τον Ιανουάριο στους -1°C.

4.6.3.2.Υγρασία

Από την επεξεργασία των δεδομένων για την μέση μηνιαία σχετική υγρασία (Διαγ: 4.2), ο μήνας με την μεγαλύτερη υγρασία είναι ο Δεκέμβριος με τιμή 76% RH, ενώ ο μήνας με το λιγότερο ποσοστό υγρασίας είναι ο Ιούλιος με τιμή 43%RH.

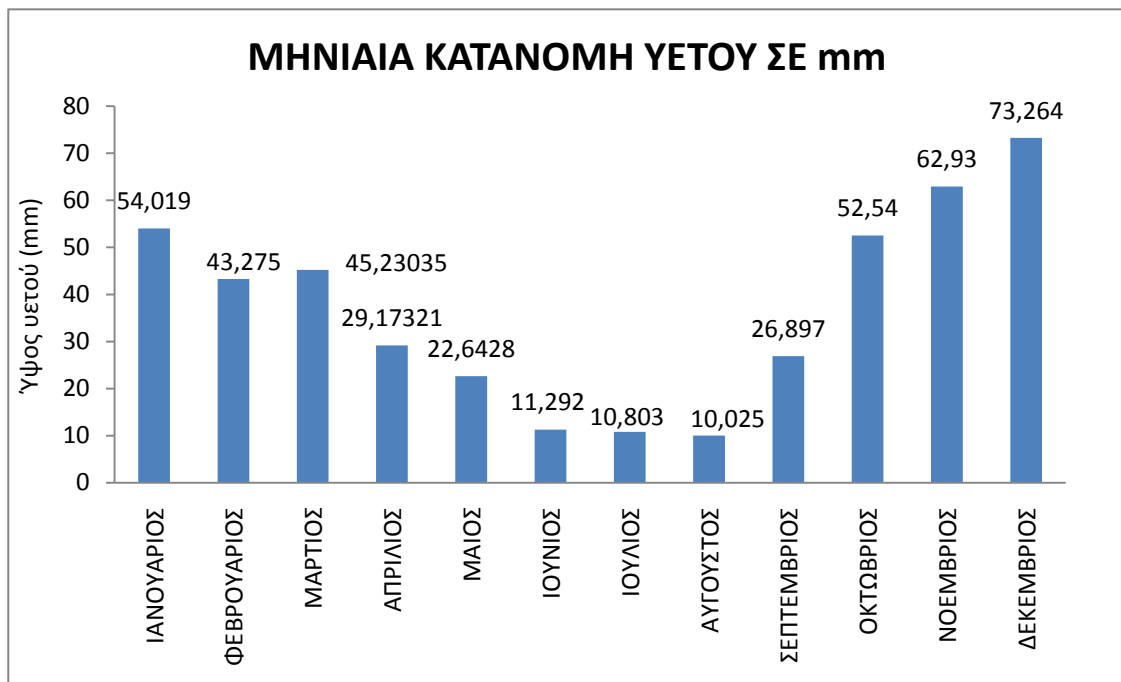

Διάγραμμα 4.2. Διακύμανση μέσης μηνιαίας σχετικής υγρασίας κατά την διάρκεια των ετών 1950-2008.

Πηγή: δεδομένων Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία

4.6.3.3.Υετός

Μετά την ανάλυση των δεδομένων και τη δημιουργία του διαγράμματος μηνιαίας κατανομής ύψους νετού (Διαγ. 3) τα αποτελέσματα που προκύπτουν από το διάγραμμα είναι, ότι το χαμηλότερο ύψος νετού παρατηρείτε το μήνα Αύγουστο με 10,025mm, ενώ το υψηλότερο παρατηρείτε το Δεκέμβρη με 73,264mm ύψους νετού. Γενικότερα διαπιστώνεται πως κατά την διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών εντοπίζεται το χαμηλότερο ύψος νετού, ενώ κατά τους μήνες Νοέμβρη, Δεκέμβρη και Ιανουάριο το υψηλότερο.

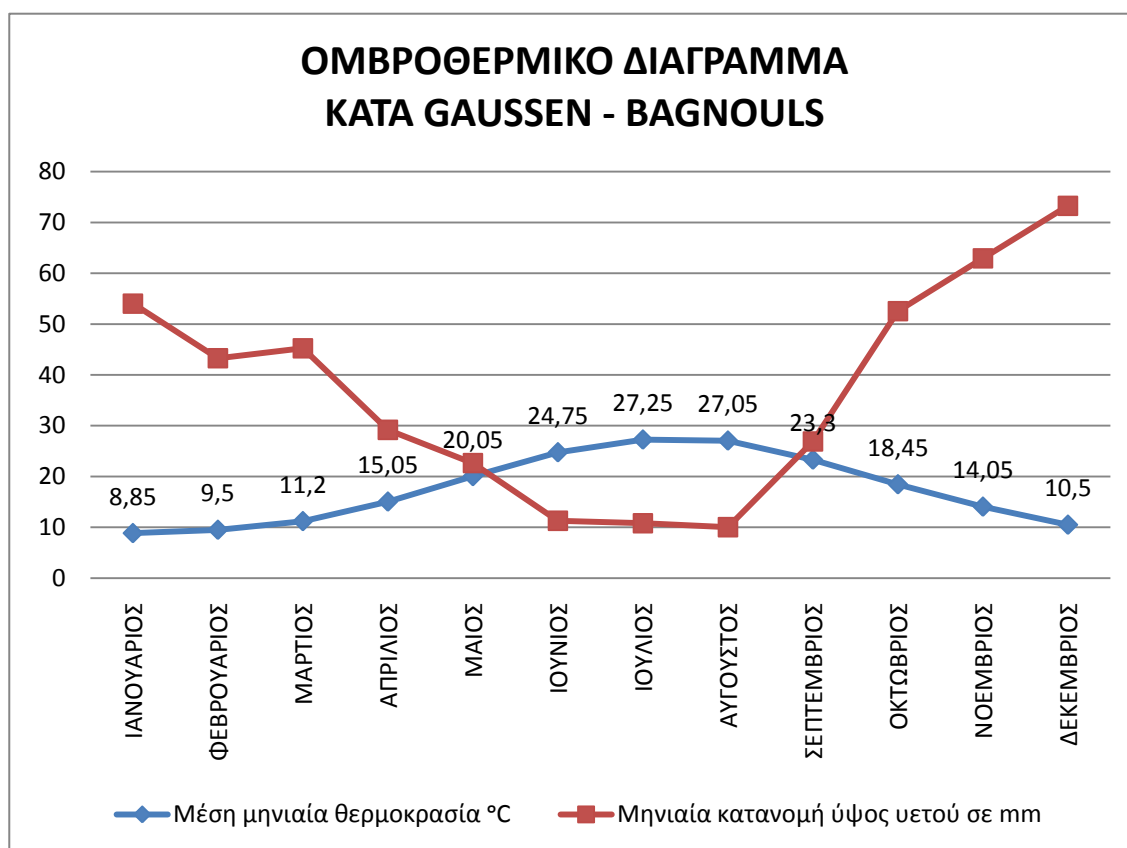

Διάγραμμα 4.3. Διακύμανση μέσου μηνιαίου ύψους υετού κατά την διάρκεια των ετών 1950-2008.

Πηγή δεδομένων: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία

4.6.3.4. Ομβροθερμικό διάγραμμα

Συνδυάζοντας δύο από τις σημαντικότερες κλιματολογικές παραμέτρους, μηνιαία κατανομή ύψους υετού και μέση μηνιαία θερμοκρασία, οδηγούμαστε στο ομβροθερμικό διάγραμμα κατά τους Gaussen- Bagnouls (Διαγ. 4.4). Συμπεραίνεται ότι οι παράμετροί είναι αντιστρόφως ανάλογες μεταξύ τους. Όσο αυξάνεται η μία μειώνεται η άλλη. Ενώ από το μέσο διάστημα των σημείων τομής τους συμπεραίνεται ότι η ξηρή περίοδος αρχίζει τον Μάιο και τελειώνει στα τέλη του Σεπτεμβρίου. Η ξηρή περίοδος αποτελεί τον σημαντικότερο παράγοντα για την επιλογή των φυτικών ειδών, διότι κατά την διάρκεια αυτής τα φυτικά είδη υποφέρουν από την έλλειψη νερού. Ενώ από τα τέλη Σεπτεμβρίου έως και αρχές Μαΐου υπάρχει επάρκεια νερού.

Διάγραμμα 4.6. Ομβροθερμικό διάγραμμα (Gausssen – Bagnouls), κατά την διάρκεια των ετών 1950-2008.

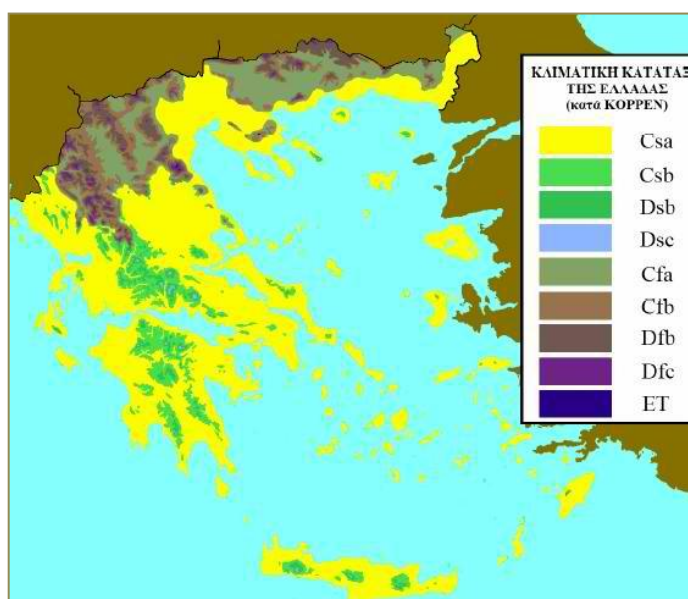
Πηγή δεδομένων: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία

4.6.3.5.Κλιματική κατάταξη

Το σύστημα κλιματικής κατάταξης *Köppen*, το οποίο χρησιμοποιείται στην παρούσα μελέτη είναι ένα από ευρέως χρησιμοποιούμενο σύστημα ταξινόμησης του κλίματος. Η κατάταξη κατά *Köppen* χωρίζει το κλίμα σε πέντε βασικές ομάδες και διάφορους τύπους κατηγοριών και υπό-κατηγοριών (Διαδίκτυο 9). Σύμφωνα με τους *Köppen* η περιοχή εντάσσεται στην υποκατηγορία Csa (Εικ. 4.21):

- Το πρώτο γράμμα *C* αναφέρεται στην ομάδα *C* της κατάταξης. Η ομάδα αυτή χαρακτηρίζεται από ένα μέσο όρο θερμοκρασιών, 10°C τους θερμότερους μήνες και -3°C με 18°C τους ψυχρότερους μήνες.
- Το δεύτερο γράμμα *s* δείχνει το ύψος υετού σε mm. Αναφέρετε ότι για τους θερμούς μήνες το ύψος αυτό δεν ξεπερνάει το 1/3 του πιο βροχερού χειμερινού μήνα. Δηλαδή λιγότερο από 30 mm υετού τους καλοκαιρινούς μήνες.
- Το τρίτο γράμμα *a* αντιπροσωπεύει μια μέση θερμοκρασία 22°C κατά τους θερινούς μήνες, με τουλάχιστον τέσσερις μήνες κατά μέσο όρο πάνω από 10°C.

Η κατηγορίας Csa έχει χαρακτηριστικά ξηρού καλοκαιριού – υποτροπικού και Μεσογειακού κλίματος, (*Dry-summer subtropical or Mediterranean climates*). Αυτό το κλίμα εμφανίζεται συνήθως ανάμεσα σε γεωγραφικό πλάτος 30° και 45°, ενώ χαρακτηρίζει το κλίμα της ενδοχώρας της Μεσογείου, με πολύ θερμά και ξηρά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες (Φλόκας, 1997 ; McKnight and Hess, 2000).

Εικόνα 4.21. Κλιματολογική κατάταξη της Ελλάδος

Πηγή: <http://www.meteoclub.gr/themata/egkyklopedia/2618-klimatiki-katataksi-elladas>

5. ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΤΑΡΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

5.1. Αρχές σχεδιασμού και προσέγγιση τους

Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής μελέτης αλλά και της ευρύτερης περιοχής, προκύπτουν οι βασικές αρχές σχεδιασμού οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

1. Η δημιουργία πόλου έλξης, με το σχεδιασμό ενοποιημένου αστικού πάρκου, στη περιοχή όπου σήμερα βρίσκεται το γήπεδο του Παναθηναϊκού και οι προσφυγικές πολυκατοικίες της Λεωφόρου Αλεξάνδρας.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δύο αυτές περιοχές διχοτομούνται από τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας, για να επιτευχθεί η ενοποίηση προτείνεται υπογειοποίηση της Λεωφόρου με τη δημιουργία υπόγειας σήραγγας. Αυτή η ενέργεια πέραν από το ότι ενοποιεί τους δύο χώρους, αυξάνει και την έκταση του προτεινόμενου πάρκου κατά 6 στρέμματα.

Για τη δημιουργία πόλου έλξης αναπτύσσονται εντάσσονται πολλές ενδιαφέρουσες χρήσεις:

- πολιτιστικές (μουσείο),
- κοινωνικές (αναψυκτήριο - καφετέρια, αμφιθέατρα),
- ψυχαγωγικές (παιδικές χαρές, γήπεδα ποδοσφαίρου 5X5, πίστα skateboard, χώρος ποδηλασίας, παιχνίδι σκακιού επιδαπέδιο)
- εκπαιδευτικές δραστηριότητες (σηματοδότηση όλης της βλάστησης με ενημερωτικές πινακίδες και οργανωμένες συγκεντρώσεις μαθητών για βιωματική περιβαλλοντική εκπαίδευση).

2. Η τήρηση του νομικού πλαισίου κατά τον σχεδιασμό του χώρου (§ 1.2.).

Αυτό επιτυγχάνεται με την εφαρμογή του νομικού πλαισίου, το οποίο επιτάσσει την δημιουργία:

- Αθλητικού μουσείου και εντευκτηρίου 150 m²
- Χώρος αναψυχής και εστίασης 250 m²
- Υπόγειος δημόσιος χώρος στάθμευσης 700 θέσεων, στην περιοχή όπου σήμερα στεγάζεται το γήπεδο του Παναθηναϊκού.
- Πρόβλεψη για τη δημιουργία εισόδων και εξόδων του υπόγειου χώρου στάθμευσης, την εφαρμογή κυκλοφοριακών ρυθμίσεων για την εξυπηρέτηση αυτών (Σχέδιο Σ4) και τη χωροθέτηση των ανελκυστήρων μεταφοράς του κοινού από το χώρο στάθμευσης.

- Διατήρηση των δύο προσφυγικών κτισμάτων του οικοδομικού τετραγώνου 17 της περιοχής 79 (Σχέδιο Σ1).

3. Η διατήρηση στοιχείων και σχεδιασμό σημειολογικών αναφορών, σχετικών με την ιστορία του χώρου.

Στοιχεία και σημειολογικές αναφορές αντλούνται από την ιστορία του γηπέδου αλλά και των προσφυγικών πολυκατοικιών και χωροθετούνται στα σημεία όπου προϋπήρχαν.

Γηπέδου του Παναθηναϊκού.

- Σχεδιασμός Μουσείου με την ιστορία του γηπέδου «Απόστολος Νικολαΐδης»
- Σχεδιασμό δύο γηπέδων 5X5, τα οποία παραπέμπουν το πρωτοπόρο ποδοσφαιρικό γήπεδο «Απόστολος Νικολαΐδης»
- Σχεδιασμό μικρού αμφιθεάτρου στο σημείο όπου υπήρχε η “θύρα 13” εξέδρα των φανατικών φιλάθλων.
- Σχεδιασμό της κεντρικής πλατείας με πρότυπο την μπάλα ποδοσφαίρου.
- Σχεδιασμό αγάλματος με την προτομή του Απόστολου Νικολαΐδη.

Προσφυγικές πολυκατοικίες.

- Διατήρηση των 2 πολυκατοικιών και η ανάδειξη τους ως ιστορικά μνημεία (ΦΕΚ 1747B/2003)
- Δημιουργία έκθεσης φωτογραφίας με την ιστορία των πολυκατοικιών, στο αναψυκτήριο του βόρειου τμήματος
- Σχεδίαση ογκωδών δενδροστοιχιών στα σημεία που υπάρχουν οι 4 από τις 6 προς κατεδάφιση πολυκατοικίες, με σκοπό την συνειρμική αναφορά τους.
- Στο βόριο Αναψυκτήριο χρήση λιθοδομής όμοια με αυτήν των πολυκατοικιών.
- Σχεδιασμός γλυπτού με αναφορά στα Προσφυγικά.

4. Η λειτουργική σχεδίαση του χώρου για την εξυπηρέτηση των αναγκών των χρηστών.

Αυτό πραγματοποιείται με τη:

- Σχεδίαση των διαδρόμων με κατευθύνσεων και δομή ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες όλων των επισκεπτών (π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες).
- Δημιουργία διαδρόμων κίνησης κύριας και δευτερεύουσας ροής.
- Δημιουργία διαδρόμων που καλύπτουν τις ανάγκες προσπελασιμότητας οχημάτων και πεζών.

5. Η επιλογή δραστηριοτήτων του χώρου με βάση τις χρήσεις γης της όμορης περιοχής στο σχεδιασμό του πάρκου.

Για να επιτευχθεί αυτό, στο βόρειο τμήμα όπου το πάρκο συνορεύει με δύο νοσοκομεία και τον Άρειο Πάγο σχεδιάζεται χώρος θεραπευτικών κήπων. Στο νότιο τμήμα του πάρκου το οποίο συνορεύει με σχολεία και γήπεδα καλαθοσφαίρισης δημιουργούνται γήπεδα ποδοσφαίρου 5X5 και χώροι δράσης των παιδιών, όπως παιδικές χαρές, χώροι ποδηλάτου και πίστα skateboard.

6. Η διατήρηση του ανάγλυφου της περιοχής.

Στο σύνολο του χώρου διατηρούνται οι υφιστάμενες υψομετρικές στάθμες. Στο βόρειο τμήματα του πάρκου, δημιουργείται αμφιθέατρο το οποίο εκμεταλλεύεται την υψομετρική διαφορά των 8 m ώστε να ενσωματωθεί στην υπάρχουσα τοπογραφία.

7. Η επιλογή χλωρίδας προσαρμοσμένης στο Μεσογειακό κλίμα.

Η επιλογή της χλωρίδας βασίζεται σε φυτικά είδη προσαρμοσμένα στο μεσογειακό κλίμα. Επιλέγονται κυρίως αυτοφυή Ελληνικά είδη με σκοπό την ανάδειξη της ελληνικής χλωρίδας. Βέβαια η βλάστηση συμπληρώνεται με ξενικά είδη προσαρμοσμένα στις κλιματικές συνθήκες της Αθήνας.

8. Λήψη σχεδιαστικών μέτρων για πιθανή μελλοντική ενοποίηση του πάρκου με το πράσινο των γύρω περιοχών μέσω ενός δικτύου πρασίνου.

Για την υλοποίηση αυτού:

- Σχεδιάζεται γραμμικά η φύτευση και οι διάδρομοι, πάνω από την Λεωφόρο Αλεξάνδρας έτσι ώστε σε περίπτωση μελλοντικής υπογειοποίησης του τμήματος της Λεωφόρου έως το πεδίο του Άρεως, να είναι δυνατή η ενοποίησή του.
- Επίσης σχεδιάζεται διαδρομή στο νότιο τμήμα του πάρκου ώστε σε περίπτωση μελλοντικής ανάπλασης του χώρου των “Κουντουριώτικων” να υπάρχει δυνατότητα ενοποίησης του Λυκαβηττού με το πάρκο.

5.2.Πηγή έμπνευσης

Πηγή έμπνευσης του σχεδιασμού υπήρξε η ιστορία των δύο χώρων μιας και το γήπεδο “Απόστολος Νικολαΐδης” και οι προσφυγικές πολυκατοικίες είναι άρικτα συνδεδεμένες με την περιοχή των Αμπελοκήπων. Δημιουργήθηκαν λοιπόν δύο πόλοι με στοιχεία της ιστορίας τους.

Στην νότια όμορη περιοχή του πάρκου συναντώνται και άλλοι χώροι άθλησης και γίνεται προσπάθεια ώστε εκεί να δημιουργηθεί πόλος έλξης αθλητικών δραστηριοτήτων. Προσπαθείτε λοιπόν ο χώρος αυτός να διατηρήσει τον αθλητικό του χαρακτήρα και να συνεχίζει να προσελκίζει το κοινό για όμοιους λόγους.

Η βόρια πλευρά, όπου υπάρχουν οι προσφυγικές πολυκατοικίες, είναι συνδεδεμένη με τον “πόνο” που έφεραν μαζί τους οι “ξεριζομένοι” πρόσφυγες από την Μικρά Ασία. Με τους θεραπευτικούς κήπους που σχεδιάζονται στοχεύετε η δημιουργία πόλου προσέλκυσης κοινού από τα γειτονικά νοσοκομεία, με στόχο την “θεραπεία του πόμου” των ασθενών αυτή τη φορά.

5.3. Στρατηγικός Σχεδιασμός

Το πάρκο διαμορφώνεται βάσει γεωμετρικής διάταξης. Κύρια σημεία του χώρου αποτελούν οι δύο κυκλικές πλατείες, ο κεντρικός άξονας που τις ενώνει καθώς και ο φαρδύς πεζόδρομος πάνω από τη λεωφόρο Αλεξάνδρας. Γύρω από τις πλατείες ακολουθείται κυκλική διάταξη με σκοπό τον τονισμό των δύο εστιακών χώρων των πλατειών. Ο κεντρικός άξονας διαμορφώνεται με βάση το υγρό στοιχείο, το οποίο χρησιμοποιείται ως συνδετικό στοιχείο των δύο εστιών του πάρκου

Όσον αφορά τις χρήσεις και τους χώρους οργανώνονται ως εξής:

1. Η κεντρική πλατεία

Η κεντρική πλατεία χωροθετείται στο κεντρικό σημείο του πάρκου. Από την κεντρική πλατεία αρχίζουν όλες οι διαδρομές που εκτείνονται στο σύνολο του πάρκου, δημιουργώντας ένα δίκτυο συγκέντρωσης και αφετηρίας στην κεντρική πλατεία. Πιο συγκεκριμένα από το τμήμα αυτό ξεκινάνε τρεις κύριες και τρεις δευτερεύουσες διαδρομές (Εικ. 6.1).

2. Η βόρεια πλατεία

Η βάρια πλατεία χωροθετείται στο βόρειο τμήμα του πάρκου και εξυπηρετεί ανάγκες αναψυχής, πολιτισμού και εστίασης. Το τμήμα αυτό αποτελεί το υψηλότερο σημείο του πάρκου έχοντας θέα προς το νότιο τμήμα του πάρκου και προς το λόφο του Λυκαβητού. Ο χώρος αυτός ενώνεται με την κεντρική πλατεία μέσω μιας κύριας διαδρομής.

3. Θεραπευτικοί κήποι – Εκπαίδευσης

Διασχίζοντας την κύρια διαδρομή από την κεντρική προς την δευτερεύουσα πλατεία συναντάμε το τμήμα των θεραπευτικών κήπων και των κήπων εκπαίδευσης..

4. Πεζόδρομος

Το τμήμα του πεζοδρόμου αποτελεί τμήμα έντονης προσπελασιμότητας.

5. Εκπαίδευση - Ψυχαγωγία

Το νότιο τμήμα του πάρκου αποτελεί τον κύριο χώρο ψυχαγωγίας και άθλησης. Το τμήμα αυτό αποτελεί χώρο έντονης δράσης και κινητικότητας.

Εικόνα 5.1. Άξονες σχεδίασης στρατηγικού σχεδιασμού

6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

6.1. Λειτουργικές ενότητες

Το σύνολο του πάρκου σχεδιάστηκε ώστε να μπορεί να εκπαιδεύσει, να ψυχαγωγεί, αλλά πάνω από όλα να προσφέρει αναψυχή στους επισκέπτες του, δίνοντας έμφαση στη λειτουργία του χώρου.

Αναψυχή

Μια από τις σημαντικότερες λειτουργίες ενός χώρου πρασίνου είναι η αναψυχή. Με την ανάπλαση του χώρου δημιουργείται ένα πάρκο πόλος έλξης όχι μόνο για τους κατοίκους της περιοχής αλλά και για κατοίκους άλλων συνοικιών. Οι πόλοι έλξης που δημιουργούνται είναι:

- Πλατεία με αναψυκτήριο στην κεντρική πλατεία του πάρκου
- Αμφιθέατρο και αναψυκτήριο με θέα προς το πάρκο και προς το Λυκαβηττό
- Δύο συντριβάνια και ένα κανάλι νερού
- Θεραπευτικοί κήποι
- Παιχνίδια ψυχαγωγίας

Άθληση

Στο νότιο τμήμα του πάρκου δημιουργούνται δύο γήπεδα ποδοσφαίρου 5Χ5, ελεύθερος χώρος ποδηλασίας και μία πίστα skateboard.

Πολιτισμός και Μνήμες

Οι μνήμες στο πάρκο προσφέρεται με το μουσείο του Παναθηναϊκού, με την διατήρηση και ανάδειξη των δύο προσφυγικών πολυκατοικιών, με την δημιουργία έκθεσης φωτογραφίας στον χώρο του βόρειου αναψυκτηρίου και με συγκεντρώσεις και παραστάσεις μικρών θεατρικών ομάδων στο αμφιθέατρο στο βόρειο του πάρκου.

Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση στο πάρκο επιτυγχάνεται με την τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στην βάση κάθε φυτού που θα δίνουν πληροφορίες σχετικά με το όνομά του φυτού και ορισμένα στοιχεία για το κάθε είδος. Επίσης προβλέπεται και βιωματική εκπαίδευση όπως για παράδειγμα η δημιουργία ομάδων από τα σχολεία της περιοχής για την συλλογή των καρπών από τα καρποφόρα δέντρα του πάρκου.

Παιδικό παιχνίδι

Το παιδικό παιχνίδι αναπτύσσεται με τη δημιουργία δύο παιδικών χαρών, μία για παιδιά άνω των 6 ετών και μία για παιδιά κάτω των 6 ετών.

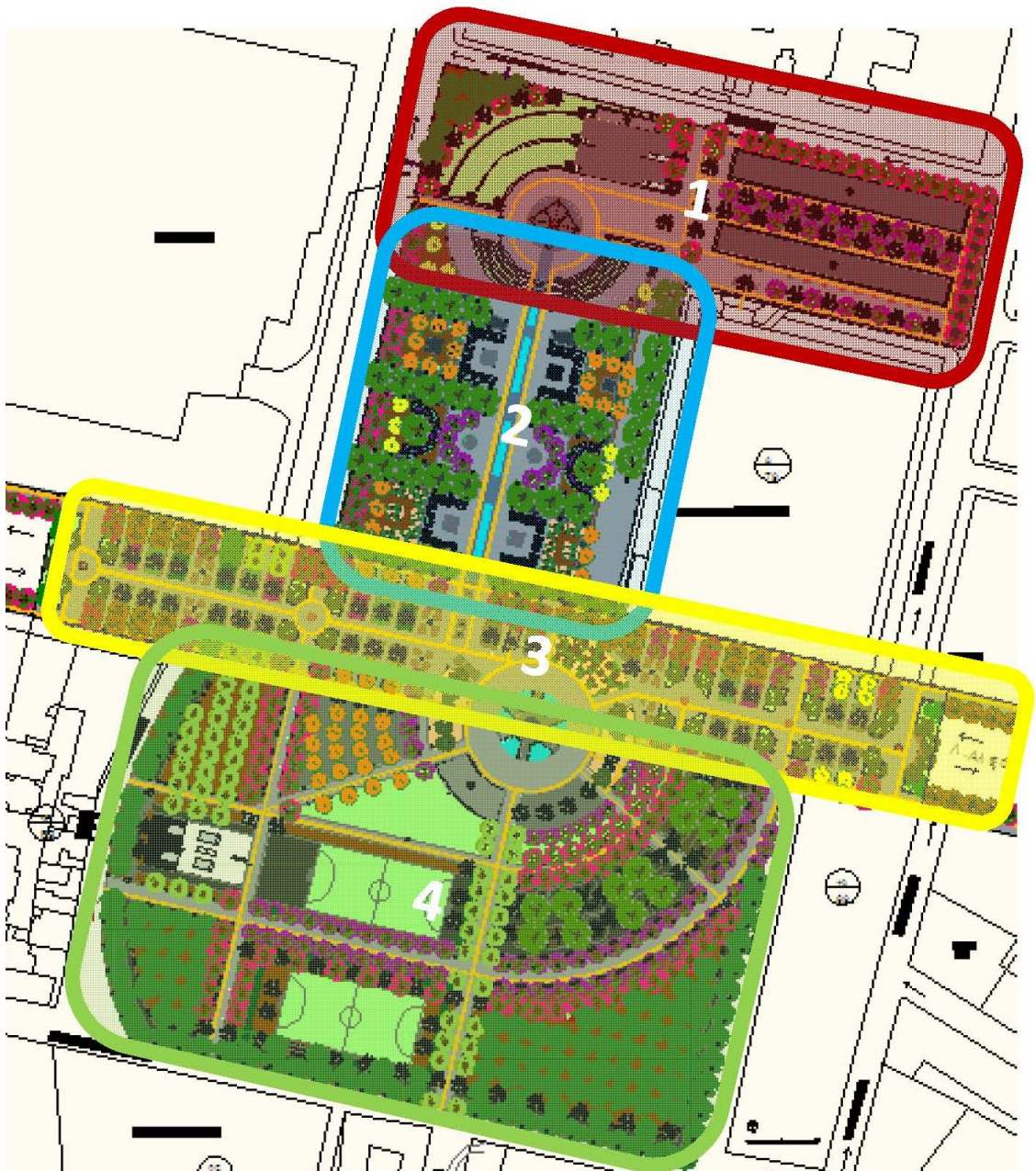
6.2. Παρεμβάσεις στο χώρο του πάρκου

Για τη διαμόρφωση του πάρκου υπάρχουν κάποιες σημαντικές παρεμβάσεις οι οποίες πρέπει να προηγηθούν και είναι:

- Η κατεδάφιση και απομάκρυνση των υλικών κατεδάφισης του γηπέδου του Παναθηναϊκού και των έξι προσφυγικών Πολυκατοικιών.
- Η ταπείνωση της Λεωφόρου Αλεξάνδρας σε τμήμα της έκτασής της, που ξεκινά από το σημείο του Αγίου Σάββα έως και τον Άρειο Πάγο.
- Η δημιουργία υπόγειου χώρου στάθμευσης τόσο στο τμήμα όπου σήμερα εδρεύει το γήπεδο του Παναθηναϊκού, αλλά και στο τμήμα των προσφυγικών πολυκατοικιών.
- Η δημιουργία εισόδων-εξόδων προς τους υπόγειους χώρους στάθμευσης.
- Η δημιουργία των επιθυμητών κλίσεων του εδάφους σύμφωνα με το σχέδιο Σ5.
- Η δημιουργία ανελκυστήρων για τη μεταφορά των επισκεπτών του πάρκου από τους χώρους στάθμευσης στο πάρκο.
- Η κατασκευή του αμφιθέατρου στο βόρειο τμήμα του πάρκου
- Η κατασκευή πίστας skateboard και εξέδρας στο νοτιοδυτικό τμήμα του γηπέδου
- Η κατασκευή του μουσείου
- Η δημιουργία δύο αναψυκτηρίων στον χώρο του πάρκου.

6.3. Δομή του πάρκου

Ο σχεδιασμός του πάρκου ακολουθεί μια γεωμετρική διάταξη. Ο γεωμετρικός του χαρακτήρας ακολουθείται και από την φύτευση. Το πάρκο διαμορφώνεται με τη λογική του ανοιχτού πάρκου, χωρίς περιφραγμένα όρια. Για την ανάλυση της δομής, το πάρκο, διαχωρίζεται σε τέσσερα τμήματα (Εικ. 6.1).

Εικόνα 6.1. Τμηματοποίηση σχεδίου

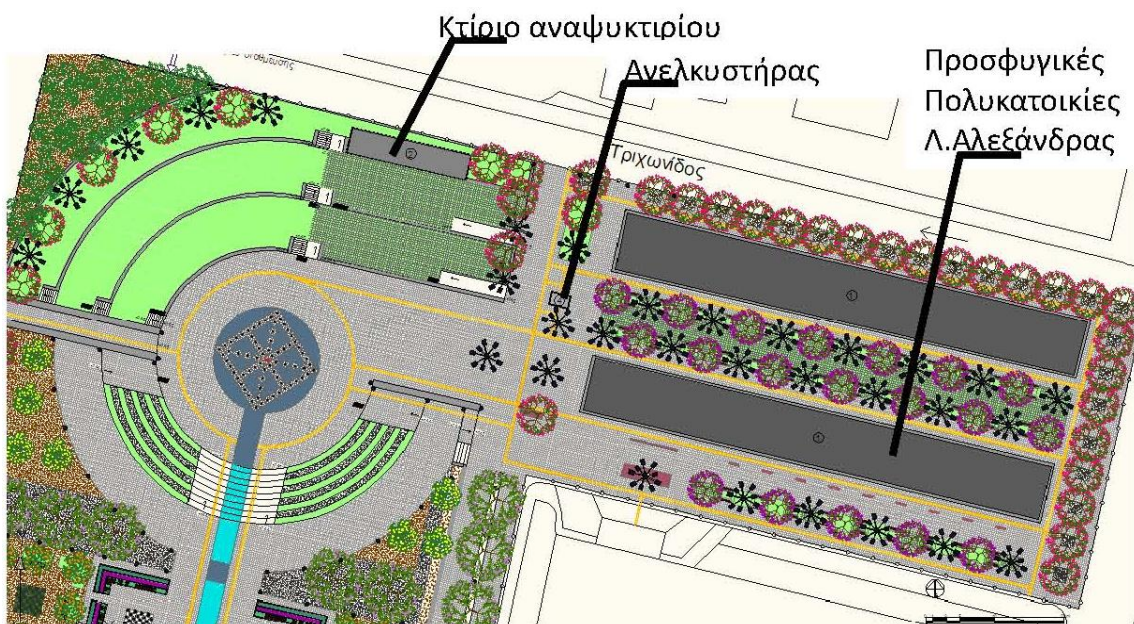
Πρώτο τμήμα

Στο πρώτο τμήμα εντοπίζεται το κτίριο της καφετέριας - αναψυκτηρίου, ένας ανελκυστήρας που μεταφέρει το κοινό από τον χώρο στάθμευσης στο πάρκο, και τα δύο κτίρια των προσφυγικών πολυκατοικιών (Εικ. 6.2).

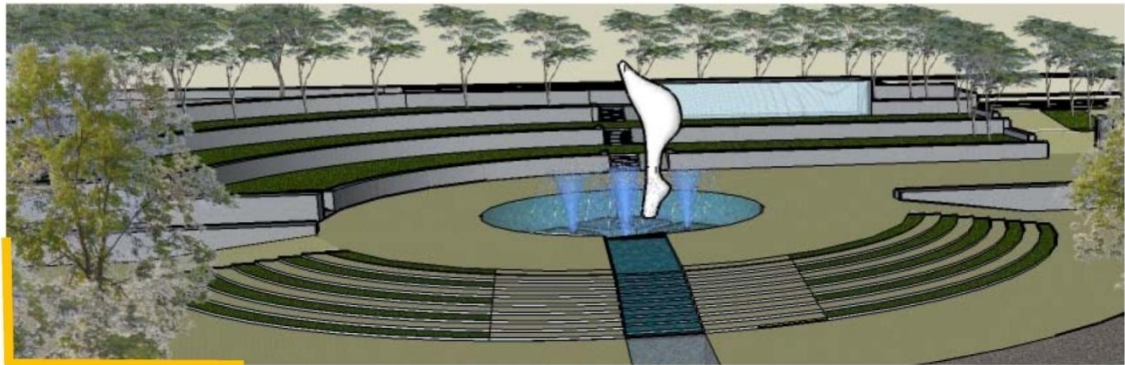
Η Καφετέρια - Αναψυκτήριο κατασκευάζεται στο αμφιθεατρικό τμήμα του πάρκου (Εικ. 6.3), στα βόρεια και δυτικά, ώστε να εξασφαλίσει θέα προς το πάρκο αλλά και προς τον λόφο του Λυκαβηττού. Το αμφιθέατρο που δημιουργήθηκε λόγω της υψομετρικής διαφοράς, έχει ως κεντρικό σημείο το στοιχείο του νερού. Στο αμφιθέατρο αποδίδεται διπλή χρήση, είτε απλά σαν σημείο αναψυχής (θέα, στάση), είτε ως χώρο συγκέντρωσης για την διεξαγωγή εκδηλώσεων. Το στοιχείο του νερού προβλέπεται να επικαλυφθεί με σχάρες και γυαλί, για τις ημέρες των εκδηλώσεων.

Ο ανελκυστήρας μεταφέρει τον επισκέπτη στο κέντρο της έκτασης του πρώτου τμήματος ώστε να είναι σχεδόν ίδια η απόσταση για οποιαδήποτε κατεύθυνση είτε πρόκειται να μετακινηθεί προς τα δύο νοσοκομεία, είτε προς τον Άρειο Πάγο, είτε προς την καφετέρια, είτε προς τις προσφυγικές κατοικίες.

Οι δύο προσφυγικές πολυκατοικίες που διατηρούνται παραμένουν κατοικήσιμες, οπότε στον χώρο μπροστά από αυτές προτείνεται η δημιουργία καθιστικών και φυτεύση δέντρων. (Εικ. 6.3). Μπροστά από την είσοδο των εξωτερικών ιατρείων του Νοσοκομείου «Άγιος Σάββας» προσθέτονται παρτέρια με αρωματικά και ανθοφόρα φυτά.

Εικόνα 6.2. Κτίσματα πρώτου τμήματος

Εικόνα 6.3. Τρισδιάστατη απεικόνιση σημείων του πρώτου τμήματος.
Δεύτερο τμήμα

Στο δεύτερο τμήμα του σχεδίου γενικής οργάνωσης δεν υπάρχουν κτιριακές κατασκευές. Το τμήμα αυτό αποτελεί έναν πυρήνα πρασίνου το οποίο δημιουργεί ενδιαφέρον για τον περιπατητή με τη χρήση δυναμικών στοιχείων όπως είναι το ρυάκι νερού, το οποίο ξεκινάει από το πρώτο τμήμα και καταλήγει στο τρίτο τμήμα του σχεδιασμού. Εκατέρωθεν του υδάτινου στοιχείου συναντάται μια αξονική διαμόρφωση του πάρκου (Εικ. 6.4) όπου υπάρχουν τρεις θεραπευτικοί κήποι και τέσσερις δενδροστοιχίες.

Οι θεραπευτικοί κήποι

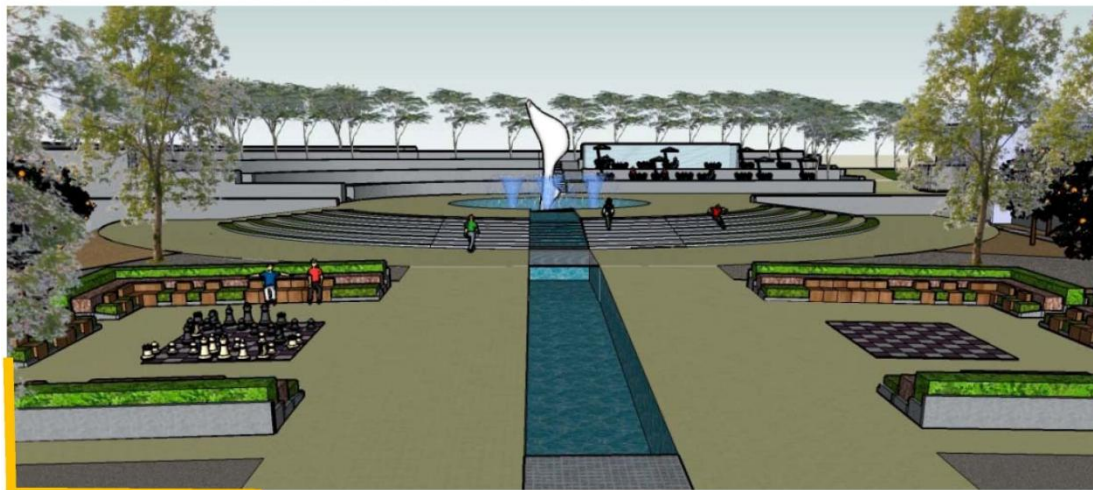
Οι θεραπευτικοί κήποι αποτελούν χώρους αναψυχής, ανάπαυσης και ψυχαγωγίας. Στο βόρειο τμήμα των θεραπευτικών κήπων, η θεραπεία παίρνει την μορφή της μέσα από τη δραστηριοποίηση των επισκεπτών καθώς υπάρχουν τέσσερις σκακιέρες εδάφους για παιχνίδι και διαδρομές με ενημερωτικές πινακίδες σχετικά με τα φυτά.(Εικ. 6.5). Στο κέντρο των θεραπευτικών κήπων προβάλλεται η ξεκούραση του επισκέπτη η οποία επιτυγχάνεται με τα χρώματα και τα αρώματα των φυτεύσεων (Εικ. 6.6). Ομοίως και στο τρίτο κομμάτι των θεραπευτικών κήπων, στο νότιο σημείο του τμήματος αυτού ο επισκέπτης μπορεί να περάσει μέσα από τις πέργκολες και να απολαύσει τις μυρωδιές και τα χρώματα των φυτών (Εικ. 6.7).

Οι δενδροστοιχίες

Η φύτευση των δενδροστοιχιών σχεδιάστηκε στα σημεία όπου εδράζονταν οι τέσσερις από τις έξι προσφυγικές πολυκατοικίες που προτείνονται για κατεδάφιση. Έτσι με την επιλογή δένδρων Γιακαράντας (*Jacaranda ovalifolia*) για την σύνθεση της δενδροστοιχίας, αποδίδεται στον χώρο μια υπεροχή αυτού απέναντι στα λοιπά φυτικά είδη που πλαισιώνουν τους θεραπευτικούς κήπους. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκεται η έμμεση ανάμνηση των προσφυγικών πολυκατοικιών και η ανάδειξη της ιστορίας του χώρου με έναν ιδιαίτερο τρόπο συμβολισμού του.

Εικόνα 6.4. Δεύτερο τμήμα

Εικόνα 6.5. Τρισδιάστατη σχεδιαστική απεικόνιση της θέας από διάφορα σημεία του δεύτερου τμήματος.

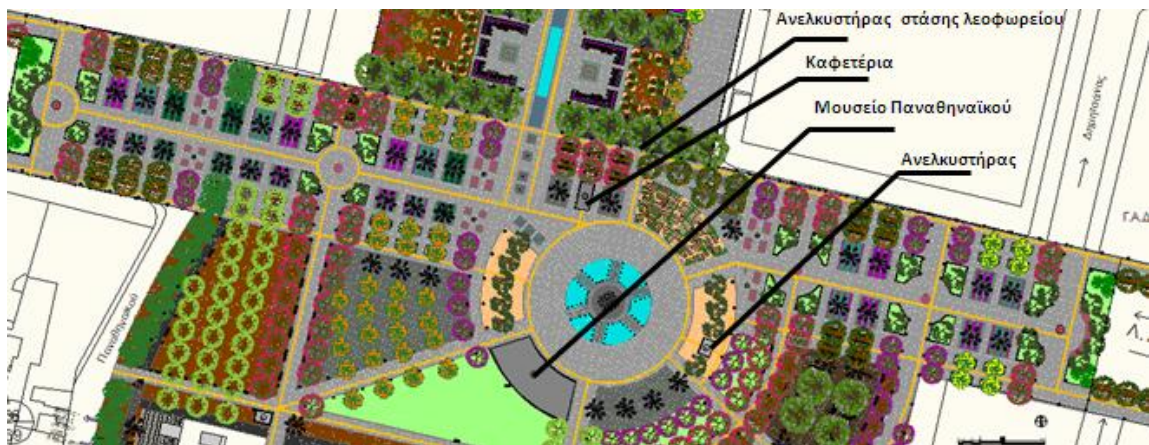
Εικόνα 6.6. Θεραπευτικοί κήποι κεντρικό τμήμα

Εικόνα 6.7. Θεραπευτικοί κήποι στο τμήμα με τις πέργκολες και εικόνα του καθιστικού

Τρίτο τμήμα

Στο τρίτο τμήμα γίνεται η υπογειοποίηση της Λεωφόρου Αλεξάνδρας. Στο χώρο που δημιουργείτε πάνω από την υπόγεια σήραγγα διαμορφώνεται βάση γραμμικής διάταξης. Η σχεδίαση γίνεται για την διευκόλυνση των περιπατητών οι οποίοι χρησιμοποιούν το αστικό πάρκο ως τρόπο διέλευσης από και προς την Λεωφόρο Αλεξάνδρας, την οδό Δημισάνας, την οδό Δέγλερη, την οδό Παναθηναϊκού και την οδό Παναγιώτη Κυριάκου. Στο τμήμα αυτό χωροθετούνται μια καφετέρια, το μουσείο του Παναθηναϊκού, και δύο ανεγκυστήρες, έναν που μεταφέρει τους επισκέπτες από τον χώρο στάθμευσης προς το πάρκο, και έναν δεύτερο που μεταφέρει τους επισκέπτες που σταματάνε στην υπόγεια στάση της Λεωφόρου Αλεξάνδρας προς το πάρκο (Εικ. 6.8).

Εικόνα 6.8. Τρίτο τμήμα

Στο τμήμα αυτό συνεχίζεται το στοιχείο του νερού και καταλήγει σε ένα κεντρικό σιντριβάνι στην κεντρική πλατεία του πάρκου. Η κυκλική πλατεία διαθέτει ένα στρογγυλό σιντριβάνι και από το κέντρο του σιντριβανιού ξεκινάνε έξι διαδρομές που εκτείνονται σε όλη την έκταση του πάρκου καλύπτοντας τις ανάγκες των περιηγητών ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί και ως εστιακό σημείο υποδεικνύοντας και καθοδηγώντας τους επισκέπτες προς το κέντρο της πλατείας (Εικ. 6.9). Μία από τις διαδρομές αποτελεί και τη διαδρομή του υδάτινου στοιχείου που καταλήγει στη βόρεια κεντρική πλατεία του πάρκου στο πρώτο τμήμα του σχεδίου (Εικ. 6.9). Στην κεντρική πλατεία ακριβώς απέναντι από το κτίριο του Μουσείου υπάρχει μία πέργκολα με αναρριχώμενα φυτά Γλυσίδας (*Wisteria sinensis*). Η επιλογή αυτού του φυτού σκοπεύει

στον συμβολισμό των αμπελώνων. Αυτό γίνεται εφικτό λόγω του άνθους του, το οποίο έχει μορφή τσαμπιού (βότρυς) και θυμίζει τσαμπί από σταφύλι.

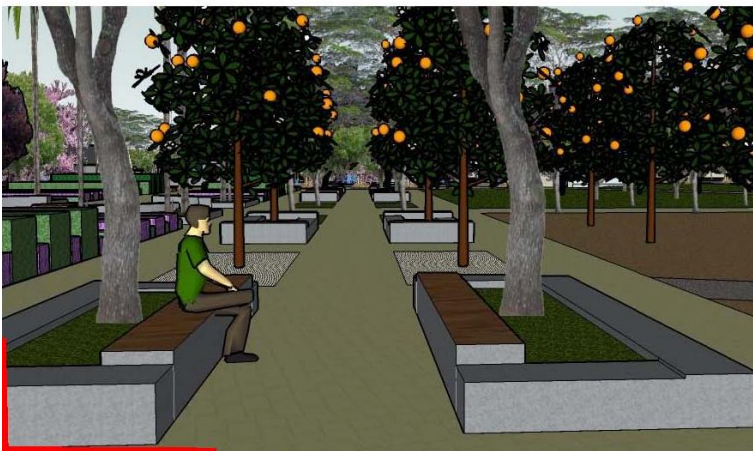

Εικόνα 6.9. Τρισδιάστατη σχεδιαστική απεικόνιση της θέας από διάφορα σημεία της κεντρικής πλατείας

Εικόνα 6.10. Τρισδιάστατη σχεδιαστική απεικόνιση της θέας της διαδρομής του νερού.

Κατά μήκος του κεντρικού πεζόδρομου υπάρχουν έξι βρύσες/πίδακες πόσιμου νερού (Εικ. 6.11). Η διαδρομές δεν αποτελείται από δενδροστοιχίες ενός φυτικού είδους αλλά από την κατάληξη των δενδροστοιχιών που είναι κάθετες προς τον πεζόδρομο ως μία προσπάθεια ενοποίησης του συνόλου του πάρκου και δημιουργίας έντασης και ενδιαφέροντος κατά μήκος της διαδρομής του (Εικ. 6.11). Στα άκρα της διαδρομής επί του πεζοδρόμου υπάρχουν δύο εστιακά σημεία τα οποία θα αποτελούνται από δύο γλυπτά που θα αναφέρουν στοιχεία για τους χώρους πριν την αλλαγή χρήσης τους (Εικ. 6.12).

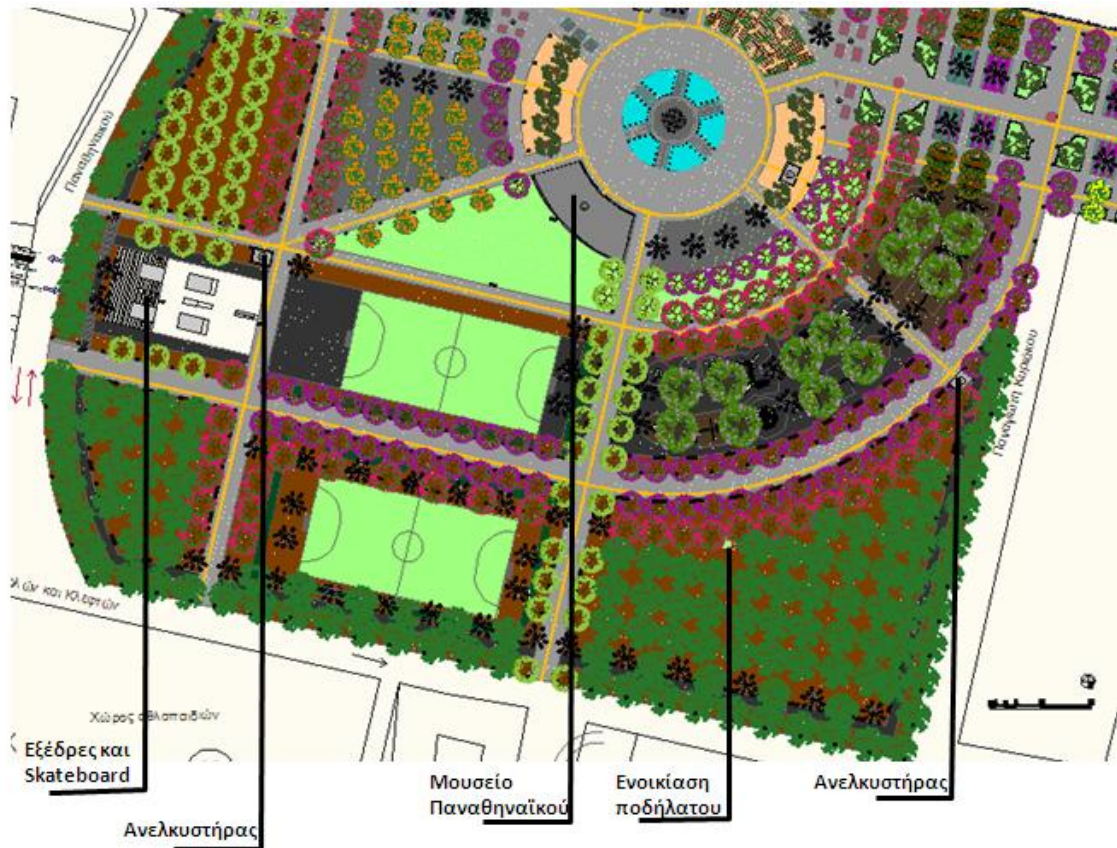
Εικόνα 6.11. Βρύση με πίδακα νερού και διαδρομή κατά μήκος της Λεωφόρου Αλεξάνδρας.

Εικόνα 6.12. Εστιακά σημεία στα άκρα της Λεωφόρου Αλεξάνδρας.

Τέταρτο τμήμα

Στο τέταρτο τμήμα οι κτιριακές κατασκευές που συναντώνται είναι δύο ανελκυστήρες που μεταφέρουν τους επισκέπτες από τον χώρο στάθμευσης στο πάρκο, στο μουσείο του γηπέδου και σε ένα μηχάνημα για ενοικίαση ποδηλάτων. Επίσης στον χώρο αυτό δημιουργείται μια εξέδρα με πίστα skateboard (Εικ. 6.13).

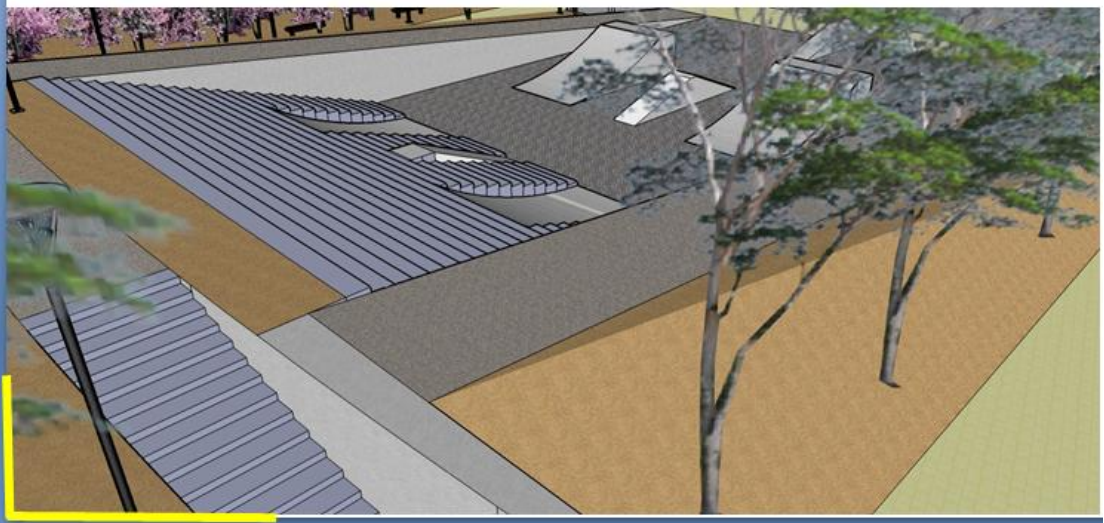
Εικόνα: 6.13 Τέταρτο τμήμα.

Πηγή: (Μπουκουβάλα Ευδοκία)

Η δημιουργία στην νότια πλευρά του μουσείου δύο γήπεδα 5X5 τα οποία θα είναι ορατά από το χώρο του μουσείου και θα παραπέμπουν στη μνήμη του γηπέδου του Παναθηναϊκού. Ένα δεύτερο στοιχείο που θα είναι ορατό από το κτίριο του μουσείου είναι οι εξέδρες οι οποίες και αυτές θα συμβολίζουν την τοποθεσία της εξέδρας της θύρας -13- (Εικ. 6.14). Επίσης χωροθούνται δύο παιδικές χαρές(Εικ. 6.15). Ακόμη υπάρχουν εκτάσεις με δενδρώδη φύτευση όπου ο επισκέπτης μπορεί να διέρθει με τα ποδήλατα από το αυτόματο μηχάνημα ενοικίασης (Εικ. 6.16)

Εικόνα 6.14. Θέα προς τα γήπεδα 5X5 από το δώμα του Μουσείου του Παναθηναϊκού.

Εικόνα: 6.15 Εικόνα προς την εξέδρα και προς τον παιδότοπο από το μονοπάτι..

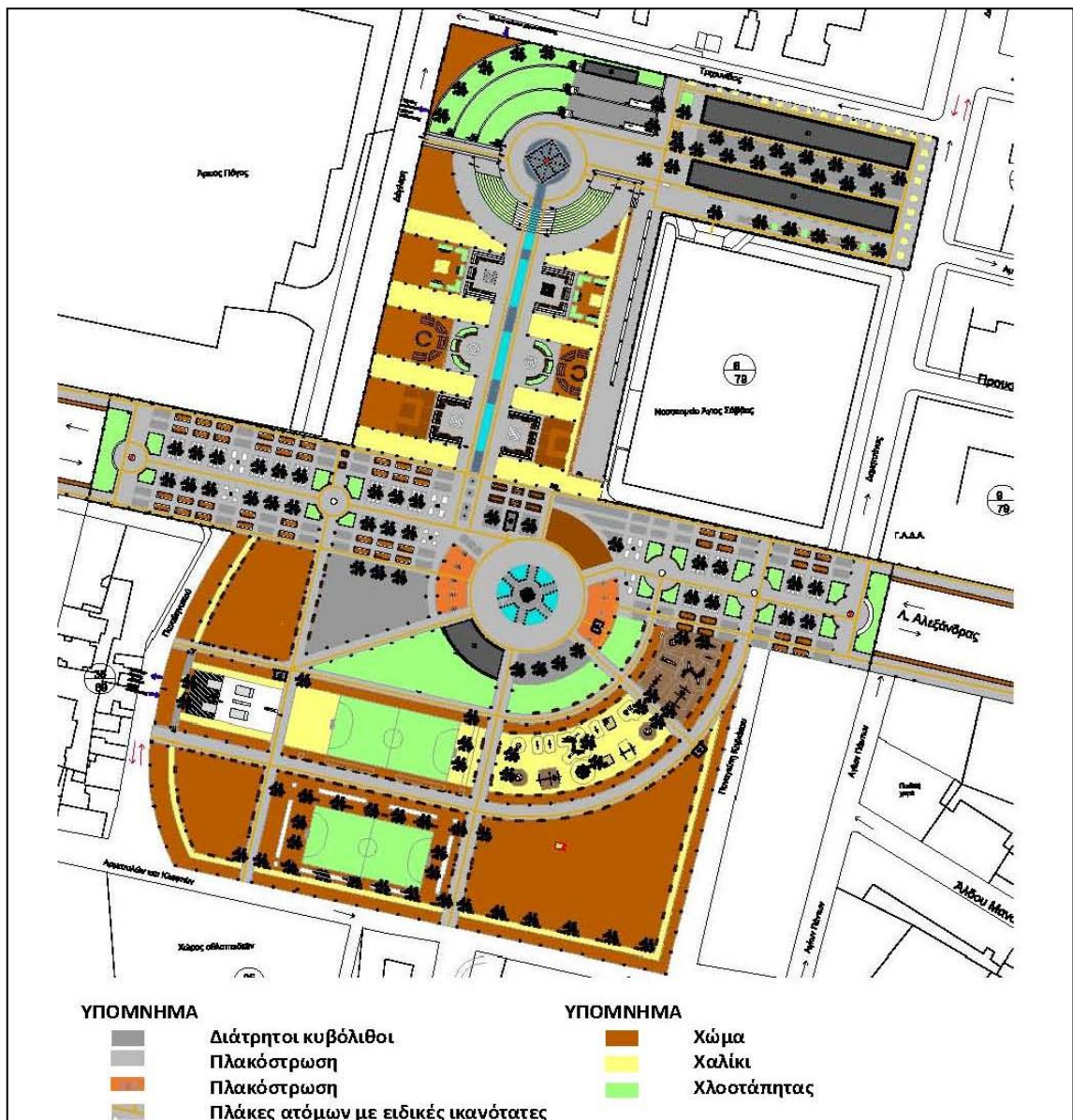

Εικόνα 6.16. Μηχάνημα αυτόματης ενοικίασης ποδηλάτων.

Πηγή: <http://www.tuvie.com/econology-life-bicycle-shelter-combines-nature-and-eco-friendly-technology/>

6.4. Υλικά εδαφοκάλυψης

Στο σύνολο της έκτασης του πάρκου προτείνονται διαφορετικές επικαλύψεις υλικών. Τα υλικά με το μεγαλύτερο ποσοστό εδαφοκάλυψης, στο πάρκο, είναι πλάκες, χώμα, χαλίκι και χλοοτάπητας. Επίσης σε μικρότερο ποσοστό συναντούμε διάτρητους κυβόλιθους (στα διάκενα αυτών σπέρνεται χλοοτάπητας) και συνθετικό δάπεδο (tartan). Τέλος χρησιμοποιούνται και άλλα υλικά για την προστασία των περιπατητών αλλά και της βλάστησης. Για την προστασία των πεζών χρησιμοποιούνται σχάρες και γυάλινες επιφάνειες πάνω από τα στοιχεία του νερού, αλλά και για την προστασία του εδάφους από τη συμπίεση στην βάση της δενδρώδους βλάστησης (Εικ. 6.17). Περιγράφοντας τα παραπάνω υλικά, για το καθένα από αυτά έχουμε:

Εικόνα 6.17. Υλικά εδαφοκάλυψης

Πλάκες πλακόστρωσης

Οι πλάκες πλακόστρωσης του πάρκου αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα υλικά εδαφοκάλυψης του πάρκου. Οι πλάκες αυτές θα αποτελούνται από υλικό το οποίο να μειώνει τους κινδύνους πτώσης των πεζών αλλά παράλληλα η επιλογή αυτών να καλύπτει τις ανάγκες όλων των χρηστών. Ιδιαίτερη προσοχή κατά την σχεδίαση και την τοποθέτηση των πλακιδίων πρέπει να επισημανθεί στις πλάκες τυφλών. Αυτές πρέπει να αποτελούνται από τις πλάκες οδηγούς, εξυπηρέτησης, κινδύνου, αλλαγής (Εικ. 6.18).

Εικόνα. 6.18. Πλακάκια Τυφλών

Πηγή: <http://www.k-kamenos.gr/plakespezodromiou.htm>

Διάτρητοι κυβόλιθοι

Τους διάτρητους κυβόλιθους τους χρησιμοποιούμε για περιπτώσεις που τοποθετούμε χλοοτάπητα ανάμεσα στα κενά αυτών. Στην παρούσα μελέτη χρησιμοποιούνται κυβόλιθοι ανοιχτού τύπου, ρόμβος διαστάσεων 50X50X 9 cm (Εικ. 6.19).

Εικόνα: 6.19 Κυβόλιθος ανοιχτού τύπου (ρόμβος)

Πηγή: <http://www.k-kamenos.gr/kraspeda.htm>

Γυάλινες επιφάνειες

Γυάλινες επιφάνειες προτείνονται στα σημεία πάνω από το νερό στα τμήματα ένα και δύο. Με τις γυάλινες επιφάνειες στα σημεία πάνω από το νερό επιτρέπεται η διέλευση πάνω από το στοιχείο του νερού χωρίς να χάνεται η οπτική επαφή με το νερό που υπάρχει από κάτω.

Σχάρες

Στην περιοχή μελέτης χρησιμοποιούνται δύο τύποι σχάρας. Ο ένας τύπος είναι για την προστασία του εδάφους από την συμπίεση στην περιφέρεια του κορμού των δένδρων και ο δεύτερος είναι στους πίδακες νερού που συναντώνται στο τρίτο τμήμα του σχεδιασμού.

Συνθετικές επιφάνειες (tartan)

Ο συνθετικός τάπητας (tartan), προτείνεται για την παιδική χαρά καθώς προστατεύει τα παιδιά από τραυματισμούς ενώ παράλληλα δεν λερώνει. Το δάπεδο αυτό αποτελείται από πλάκες 50X50 cm (Εικ. 6.20).

Εικόνα: 6.20 Tartan

Πηγή: <http://www.3stars.gr/el/products.asp?cID=3>

Επιφάνειες με χαλίκι 3^A, άμμο, έδαφος

Οι επιφάνειες που καλύπτονται με χαλίκι 3^A συναντώνται στις τριτεύουσες διαδρομές που πάρκου. Η άμμος προτείνεται σε περιορισμένα σημεία της παιδικής χαράς και συγκεκριμένα σε αμμότοπους σε στεγασμένο χώρο. Το έδαφος χρησιμοποιείται στις δεντροφυτεμένες εκτάσεις όπου η βλάστηση αφήνεται να αναπτυχθεί ελεύθερα.

6.5. Φωτιστικά

Με την επιλογή δύο τύπων φωτιστικών ιδιαίτερης εμφάνισης δημιουργείται στο πάρκο η αίσθηση φωτιστικών έργων τέχνης. Ο ένας τύπος είναι υπό τη μορφή δέντρου και λειτουργεί με ηλιακή ενέργεια (Εικ. 6.21), ενώ ο δεύτερος τύπος διαθέτει στη βάση του κάδο για τη συλλογή απορριμμάτων και στην κορυφή φωτοβολταϊκό πάνελ (Εικ. 6.22).

Εικόνα 6.21. Φωτιστικό τύπου δένδρου

Πηγή: <http://merrigan.wordpress.com/category/renewable-energy/>

Εικόνα 6.22. Φωτιστικό με κάδο απορριμμάτων στην βάση του

Πηγή: <http://www.yankodesign.com/2009/11/12/powered-by-trash/>

6.6. Η γλωρίδα

Κατά την επιλογή των φυτικών ειδών που χρησιμοποιούνται επιλέχθηκε σχεδόν ίδιο ποσοστό από αειθαλή και φυλλοβόλα φυτικά είδη (Εικ. 6.3.). Για την επιλογή φυτικών ειδών επιλέχθηκαν είδη με καλλωπιστική αξία, αλλά και είδη με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ιστορία στην ιστορία και στην παραγωγή της χώρας.

Τα επιλεγθέντα φυτικά είδη χωρίζονται σε πίνακες και παραθέτονται στο παράρτημα Ι της εν λόγω μελέτης. Οι εν λόγω πίνακες είναι:

Πίνακας: 1. Αειθαλή δενδρώδη είδη

Πίνακας: 2. Φυλλοβόλα δενδρώδη είδη

Πίνακας 3. Αειθαλή μικρά δέντρα

Πίνακας 4. Φυλλοβόλα μικρά δέντρα

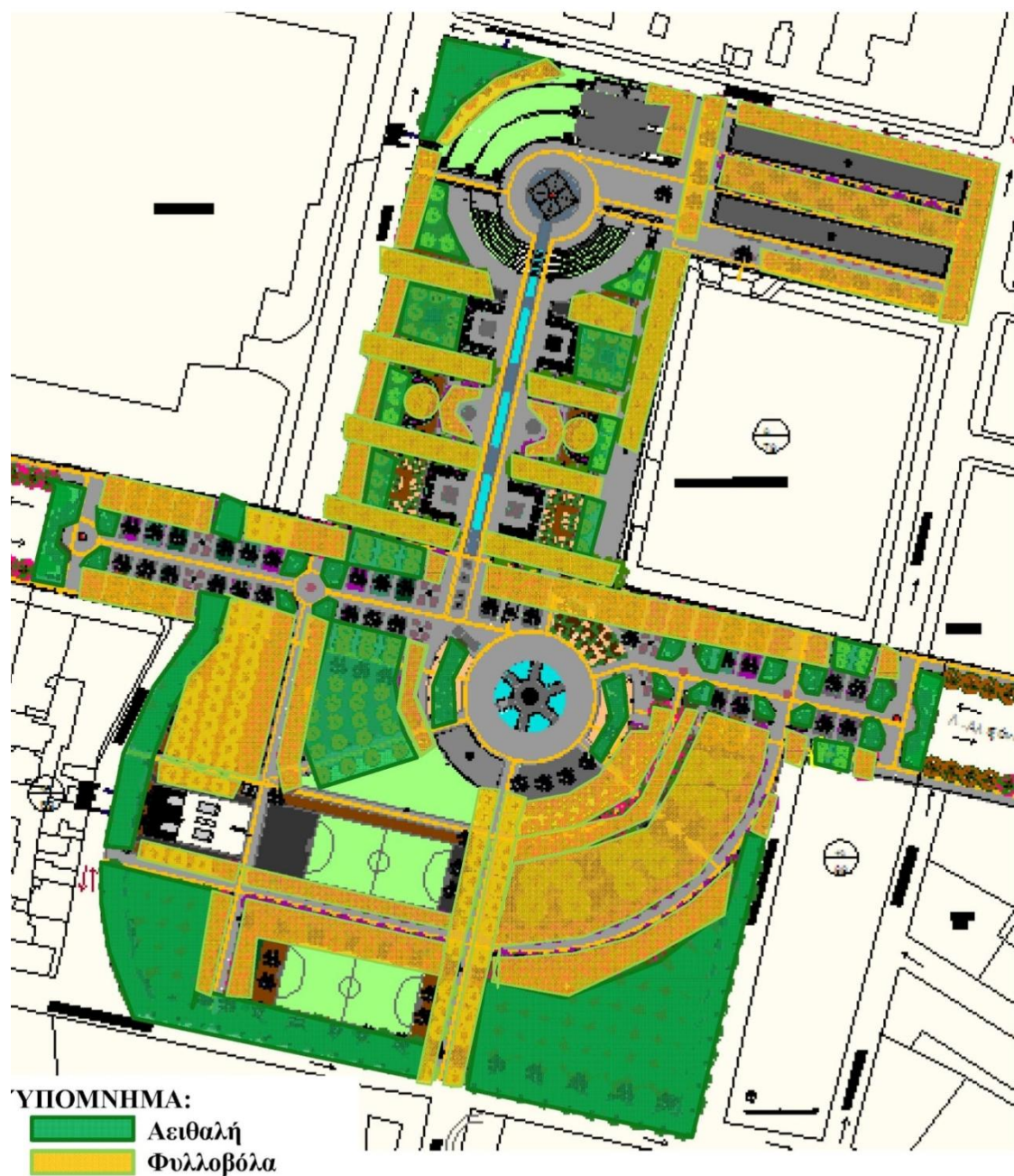
Πίνακας 5. Αειθαλής θάμνοι

Πίνακας 6. Πόες

Πίνακας 7. Αειθαλή αναρριχώμενα

Πίνακας 8. Φυλλοβόλα αναρριχώμενα

Πίνακας 9. Εποχιακά

Εικόνα 6.23. Κατανομή αειθαλών και φυλλοβόλων δενδρωδών ειδών

7.ΣΥΝΤΟΜΕΥΣΕΙΣ

Επεξήγηση συντομεύσεων
Α.Α.Π.: Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων και Πολεοδομικών Θεμάτων
Α.Ε.Κ.: Αθλητική Ένωσης Κωνσταντινουπόλεως
Α.Σ.Ο.Ε.Ε.: Ανωτάτη Σχολή Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών
Γ.Α.Δ.Α.: Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αθηνών
Γ.Υ.Σ.: Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού
Ε.Α.Τ.-Ε.Σ.Α.: Ειδικό Ανακριτικό Τμήμα της Ελληνικής Στρατιωτικής Αστυνομίας
Ε.Α.Π.: Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων
Ε.Μ.Υ.: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία
Ε.Ο.Τ.: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
Ε.Σ.Υ.: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία
Η.Λ.Π.ΑΝ: Ηλεκτροκίνητα Λεωφορεία Περιοχής Αθηνών Πειραιά
Κ.Ε.Γ.: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας , Ηλεκτρονικό Λεξικό
ΛΕΩΦ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ: Λεωφόρος Αλεξάνδρας
Ο.Τ.: Οικοδομικό τετράγωνο
Ο.Α.Σ.Α.: Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών
Π.Α.Ο.: Παναθηναϊκός Όμιλος Αθηνών
Π.Π.Α.Ο.: Πανελλήνιος Ποδοσφαιρικός και Αγωνιστικός Όμιλος
Π.Π.Ο.: Πανελλήνιος Ποδοσφαιρικός Όμιλος
Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.: Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
Φ.Ε.Κ.: Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης

8.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γιάννας, Σ. 2001. *Βιοκλιματικές αρχές πολεοδομικού σχεδιασμού*. [ed.] Περιβαλλοντική Τεχνολογία Τόμος Α ΕΑΠ. 2001.

Καλογήρου Ν. 1995. *European masters Ευρωπαίοι αρχιτέκτονες – δημιουργοί αστική αρχιτεκτονική*, Μαλλιάρης παιδεία, Θεσσαλονίκη.

ΜΕΑΣ ΕΠΕ, et al. 2008. *Ειδική μελέτη (Master plan) για την υλοποίηση του Προγράμματος Διπλής Ανάπλασης των περιοχών Βοτανικού - Α.Αλεξάνδρας*. ENVECO Α.Ε., Προστασία Διαχείριση και Οικονομία Περιβάλλοντος. 2008.

Ροίδης, Χ, Σ. Σεκλιζιώτης και. Σκοτίδα,. Α 1999. *Στοιχεία Αρχιτεκτονικής Τοπίου*. Αθήνα: ΤΕΕ Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, 1999.

Τσίπρας, Αλέξανδρος, 2001. *Η περιοχή των Αμπελοκήπων και ιδιαίτερα το κτήμα Θων και οι προσφυγικές πολυκατοικίες της Α.Αλεξάνδρας*. Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π. Αθήνα: Δ.Π.Μ.Σ. Αρχιτεκτονική - Σχεδιασμός Χώρου, 2001. 2001/170. I.D.183610112060.

Τσίρος, Ι. 2010. *Βιοκλιματικό περιβάλλον και ο πολεοδομικός Σχεδιασμός*. Σημειώσεις Βιοκλιματολογίας, Π.Μ.Σ. Αρχιτεκτονικής Τοπίου, Τμήμα Φυτικής Παραγωγής, Γ.Π.Α., Αθήνα, σελ. 15.

Υπουργείο Πολιτισμού. 2000. *Οκτώ (8) προσφυγικές πολυκατοικίες που περικλείονται από τις οδούς Δέγλερη, Τριγωνίδος, Δημητσάνας, Α.Αλεξάνδρας στην περιοχή των Αμπελοκήπων στην Αθήνα*, Ελληνική Δημοκρατία Υπουργείο Πολιτισμού Γενική Διεύθυνση Πολιτισμού ανάπτυξης , Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού, Τμήμα Νεωτέρων Μνημείων, 4/5/2000 Αθήνα.

Υπουργείο Πολιτισμού. 2000β. *Εισήγηση- έκθεση- αυτοψία*, Ελληνική Δημοκρατία Υπουργείο Πολιτισμού , 1^η εφορεία Νεωτ. Μνημείων, 1/3/2000 Αθήνα.

Φλόκας, Α. 1997. *Μαθήματα μετεωρολογίας και κλιματολογίας* . Θεσσαλονίκη: Ζήτη, 1997.

Χρονοπούλου – Σερελή Α. και Μ. Ουζιέλ. 2006. *Σημειώσεις Μαθήματος Βιοκλιματολογίας*, Πανεπιστημιακές σημειώσεις Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, τμήμα Φυτικής Παραγωγής, Αθήνα σελ.23 – 35.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Andersen, H.C. 1843. *En Digtets Bazar*. [ed.] Allan Lund. [trans.] Λουκία Θεοδώρου. Εστία. Κοπεγχάγη: s.n., 1843. p. 40.
- Bamford, G. 2003. *A tale of two cities: urban form, housing densities and amenity, in State of Australian Cities*, [ed] by Urban Frontiers Program, University of Western Sydney, Parramatta, p. 1-18.
- Boone C.G., Buckley G.L., Grove J.M. and Sister C., 2009. *Parks and people: an environmental justice inquiry in Baltimore, Maryland*, *Annals of the Association of American Geographers* 99, p. 767-87.
- Dietrich, Reimer. 1881. *Athen mit umgebung*. Βερολίνο: s.n., 1881.
- ΑΠΟ ΤΟ 2005 ΙΝ ΠΡΕΣΣ
- Grose, M., 2009. *Changing relationships in public open space and private open space in suburbs in south-western Australia*, *Landscape and Urban Planning* 92, p. 53-63
- Haaren, C. and Reich, M. 2004. *The German way to greenways and habitat networks*, *Landscape and Urban Planning*.
- Jason Byrne and Neil Sipe, 2010. *Green and open space planning for urban consolidation – A review of the literature and best practice*, Urban Program, Griffith university, Issues Paper 11, March 2010, pp.3-6.
- Maat K. and de Vries P., 2006. *The influence of the residential environment on green-space travel: testing the compensation hypothesis*, *Environment and Planning A* 38, p. 21-27
- Matton L. & R., 1963. *Athenes et ses monuments, du XVIIe siecle a nos jours*. Αθήνα: s.n., 1963.
- McKnight T.L., Hess D., 2000. *Climate Zones and Types: Mediterranean Climate (Csa, Csb)*, in: *Physical Geography: A Landscape Appreciation*, p. 221-3, Upper Saddle River, Nj, Prentice Hall
- Pincetl S. and Gearin E., 2005. *The reinvention of public green space*, *Urban Geography* 26, p. 365-84
- Randolph, B., 2006. *Children in the Compact City: Fairfield as a Suburban Case Study*, City Futures Research Centre, University of New South Wales, Sydney.
- Runge K. 1990. *Die Entwicklung der Landschaftsplanung in ihrer Konstitutionsphase 1935-1973*. s.l.: Schriftenreihe des Fachbereichs Landschaftsentwicklung der TU Berlin Landschaftsentwicklung und Umweltforschung 73.

Searle G., 2007. *Sydney's urban consolidation experience: power, politics and community*, [ed] by Jago Dodson, Urban Research Program, Griffith University, Brisbane, p. 1-16.

Southworth M., 2005. *Designing the walkable city*. Journal of Urban Planning and Development. 2005, Vol. 4 (246), date.13.1.2005.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Διαδίκτυο 1. Κ.Ε.Γ. 2006-2008. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%B5%CE%BD%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7&dq. [Online] 2006-2008.

Διαδίκτυο 2.

http://en.wikipedia.org/wiki/National_September_11_Memorial_%26_Museum

Διαδίκτυο 3.

http://www.national911memorial.org/site/PageServer?pagename=New_Memorial_About

Διαδίκτυο 4.

http://www.eie.gr/archaeologia/gr/chapter_more_9.aspx

Διαδίκτυο 5.

<http://www.pao.gr/el/history/leoforos/>

Διαδίκτυο 6.

<http://www.wikimapia.org/#lat=37.9895338&lon=23.7578058&z=15&l=14&m=w>

Διαδίκτυο 7.

<http://www.bing.com/maps/>

Διαδίκτυο 8.

<http://www.panoramio.com/photo/19506089>

Διαδίκτυο 9.

http://en.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6ppen_climate_classification

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

- <http://www.tuvie.com/econology-life-bicycle-shelter-combines-nature-and-eco-friendly-technology/>
- <http://www.k-kamenos.gr/plakespezodromiou.htm>
- <http://www.xindaropoulos.gr/products.html>
- <http://www.hiphopsideproject.com/tag/the-high-line/>
- <http://www.tuvie.com/econology-life-bicycle-shelter-combines-nature-and-eco-friendly-technology/>
- <http://www.3stars.gr/el/products.asp?CID=3>
- <http://merrigan.wordpress.com/category/renewable-energy/>
- <http://www.yankodesign.com/2009/11/12/powered-by-trash/>
- http://www.gardensandplants.com/gr/plant_finder.aspx
- <http://www.meteoclub.gr/themata/egkyklopedia/2618-klimatiki-katataksi-elladas>

9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΦΥΤΕΥΣΕΙΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΑΕΙΘΑΛΗ ΔΕΝΔΡΩΔΗ ΕΙΔΗ

ΑΕΙΘΑΛΗ					
	<i>Ceratonia siliqua</i>	<i>Citrus limon</i>	<i>Citrus sinensis</i>	<i>Cupressus sempervirens</i>	<i>Olea europaea</i>
	Χαρουπιά	Λεμονιά	Πορτοκαλιά	‘totems’ Κυπαρίσσι το αειθαλές	Ελιά
Οικογένεια	Fabaceae	Rutaceae	Rutaceae	Cupressaceae	Oleaceae
Ύψος	8 m	7m	10 m	15 m	10 m
Απόσταση φύτευσης	3-4m	4.5m	5 m	1 m	6-8m
Ανθοφορία	Μάρτιο – Απρίλιο,	–	άνοιξης ως το καλοκαίρι	Ιανουάριο έως Απρίλιο	Μάιο έως Ιούνιο
Άνθος (χρώμα)	άνθη ρόδινα	λευκά	λευκά πολύ εύοσμα	λευκά	λευκά αρωματικά άνθη
Αντοχή	ξηρασία, ανέμους, χαμηλές θερμοκρασί ες	ηλιοφάνει α	ηλιοφάνεια	ηλιοφάνεια	ηλιοφάνει α
Έδαφος	όλους τους τύπους	γόνιμο, ξηρό	γόνιμα, ουδέτερα ή ελαφρά όξινα, μέτρια υγρά εδάφη	ξηρά και άγονα, ή αλκαλικά εδάφη	φτωχά και ξηρά εδάφη

Πηγή I: Ακουμιανάκη κ.ά. (2002)

Πηγή III: http://www.gardensandplants.com/gr/plant_finder.aspx

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΦΥΛΛΟΒΟΛΑ ΔΕΝΔΡΩΔΗ ΕΙΔΗ

ΦΥΛΛΟΒΟΛΑ			
	<i>Albizia julibrissim</i> Ακακία Κωνσταντινουπόλεως	<i>Cercis siliquastrum</i> Κουτσουπιά	<i>Eleagnus angustifolia</i> Μοσχοϊτιά
Οικογένεια	Fabaceae	Fabaceae	Elaeagnaceae
Ύψος	3-10m	8m	5m
Απόσταση φύτευσης	2-6m	3-4m	4-6m
Ανθοφορία	Ιούνιο έως Αύγουστο	Μάρτιο έως Απρίλιο	Μάιο
Άνθος (χρώμα)	λευκορόδινα	ρόδινα	Ωχροκίτρινα εξωτερικά και κίτρινα εσωτερικά, πολύ αρωματικά
Αντοχή	υδροθερμικές συνθήκες, χειμερινό πάγο	ξηρασία, ανέμους, χαμηλές θερμοκρασίες	υγρασία, χαμηλές θερμοκρασίες του χειμώνα, ξηρασία και σταγονίδια θάλασσας
Έδαφος	αλατούχα	όλους τους τύπους	όλα, προτίμηση ελαφριά
	<i>Jacaranda ovalifolia</i> Γιακαράντα	<i>Melia azedarach</i> Μελιά	<i>Prunus dulcis</i> Αμυγδαλιά
Οικογένεια	Bignoniaceae	Meliaceae	Rosaceae
Ύψος	3-15m	5-10m	5- 10m
Απόσταση φύτευσης	2-6m	5-7m	7m
Ανθοφορία	Μάιο	Μάιο	το χειμώνα
Άνθος (χρώμα)	κυανό ή ιώδες ή λευκό	Ιώδη και αρωματικά	άσπρα ή ελαφρά ροζ
Αντοχή	ηλιόλουστες θέσεις	ηλιόλουστες θέσεις, χαμηλές	χαμηλές θερμοκρασίες

			θερμοκρασίες και τα καυσαέρια
Έδαφος	μέτρια, αποστραγγιζόμενα	καλά άσβεστώδη	όλα, φτωχά, ξηρά, όλους τους τύπους

Πηγή I: Ακουμιανάκη κ.ά. (2002)

Πηγή III: http://www.gardensandplants.com/gr/plant_finder.aspx

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΑΕΙΘΑΛΗ ΜΙΚΡΑ ΔΕΝΤΡΑ

	<i>Viburnum tinus</i> - Βιβούρνο	<i>Laurus nobilis</i> - Δάφνη
Οικογένεια	Caprifoliaceae	Lauraceae
Ύψος	1,5-2,5m	3-5m
Απόσταση φύτευσης	0,4-0,5m φράχτες 1,5-2m συστάδες	1-2m φράχτη, 5-6m δέντρο
Ανθοφορία	Ιανουάριο – Απρίλιο	Την άνοιξη
Άνθος (χρώμα)	λευκά - λευκορόδινα	λευκοκίτρινο
Αντοχή	χαμηλές ανέμους	θερμοκρασίες, ξηρασία, παραθαλάσσιες περιοχές
Έδαφος	όλους τους τύπους	καλή αποστράγγιση, πλούσια και καλά αρδευόμενα

Πηγή I: Ακουμιανάκη κ.ά. (2002)

Πηγή III: http://www.gardensandplants.com/gr/plant_finder.aspx

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΦΥΛΛΟΒΟΛΑ ΜΙΚΡΑ ΔΕΝΤΡΑ

	<i>Chimonanthus fragrans</i> - Χειμωνανθός	<i>Forsythia x intermedia-</i> Φορσύθια
Οικογένεια	Calycanthaceae	Oleaceae
Ύψος	2-3m	1,2-2m
Απόσταση φύτευσης	1-1,5m	1-1,5m
Ανθοφορία	Δεκέμβριο-Φεβρουάριο	Μάρτιο- Απρίλιο
Άνθος (χρώμα)	κίτρινο εύοσμο	χρυσοκίτρινο
Αντοχή		χαμηλές θερμοκρασίες
Έδαφος		μη απαιτητικό ως προς το έδαφος

Πηγή I: Ακουμιανάκη κ.ά. (2002)

Πηγή III: http://www.gardensandplants.com/gr/plant_finder.aspx

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΑΕΙΘΑΛΘΑΜΝΩΝ

	<i>Lavandula angustifolia-</i> Λεβάντα	<i>Landana camara-</i> Λαντάνα	<i>Rosmarinus offisinalis-</i> Δενδρολίβανο
Οικογένεια	Labiatae	Verbenaceae	Labiatae
Ύψος	0,6 m	0,7-1,5m	0,7-1,5m
Απόσταση φύτευσης	0,5-1 m	0,7-1m	0,6-1,2m
Ανθοφορία	καλοκαίρι-φθινόπωρο	Μάιο- Νοέμβριο	Απρίλιο έως Σεπτέμβριο
Άνθος (χρώμα)	μπλε-μωβ	κιτρινο-πορτοκαλί έπειτα μπλε-μωβ	σιέλ μωβ
Αντοχή	ηλιόλουστες θέσεις, ξηρασία	ξηρασία	χαμηλές θερμοκρασίες
Έδαφος	ξηρά εδάφη	όλους τους τύπους εδαφών, ασβεστούχα	όλους τους τύπους εδαφών

Πηγή I: Ακουμιανάκη κ.ά. (2002)

Πηγή III: http://www.gardensandplants.com/gr/plant_finder.aspx

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΠΟΕΣ

	<i>Alyssum maritimum</i> Άλυσος	<i>Iberis sempervirens-</i> Ίβερης	<i>Sandolina chamaecyparis-</i> Λεβαντίνη	<i>Thymus vulgaris</i> ‘Connie Hall’ Θυμάρι
Οικογένεια	Cruciferae	Cruciferae	Compositae	Labiatae
Ύψος	0,10-0,25m	0,25-0,30m	0,25-0,50m	0,4-0,60m
Απόσταση φύτευσης	0,10-0,15m	0,25-0,30m	0,25-0,40m	0,30-0,50m
Ανθοφορία	Νοέμβρη - Μάιο	Φεβρουάριος – Απρίλιος (πρώιμα) Καλοκαίρι	Ιούνιο	καλοκαίρι
Άνθος (χρώμα)	λευκά ή μωβ	λευκά ή ιώδη	κίτρινο ή λευκό	ιώδη
Αντοχή	ηλιόλουστες θέσεις, θάλασσα	ξηρασία, υγρασία, σκιά	ηλιόλουστες ημισκιερές θέσεις, ξηρασία	ή ξηρασία
Έδαφος	όλους τύπους	όλους τύπους	όλους τύπους	όλους τύπους

Πηγή I: Ακουμιανάκη κ.ά. (2002)

Πηγή III: http://www.gardensandplants.com/gr/plant_finder.aspx

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΑΕΙΘΑΛΗ ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΑ

	<i>Jasminum grandiflorum</i> Γιασεμί	<i>Plumbago capensis</i> Πλουμπάγκο	<i>Passiflora caerulea</i> Ρολογιά	<i>Rosa multiflora</i> Τριανταφυλλιά
Οικογένεια	Oleaceae	Plumbaginaceae	Passifloraceae	Rosaceae
Ύψος	3-5m	3-4m	10-12m	3-6m
Ανθοφορία	Καλοκαίρι – Φθινόπωρο	Άνοιξη	Ιούνιο- Σεπτέμβριο	Άνοιξη
Άνθος (χρώμα)	λευκά, ρόδινα, εύοσμα	γαλάζιο	πρασινόλευκα, εύοσμα	λευκά, ρόδινα
Αντοχή	ηλιόλουστες θέσεις	προσήλιες	ηλιόλουστες θέσεις	ηλιόλουστες θέσεις
Έδαφος	όλα	γόνιμα, αλλά σταγγιζόμενα	ελαφρύ και βαθύ	όλα

Πηγή I: Ακουμιανάκη κ.ά. (2002)

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΦΥΛΛΟΒΟΛΑ ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΑ

	<i>Bougainvillea glabra</i> Βοκαμβίλια	<i>Lonicera caprilolium</i> Αιγόκλημα	<i>Wisteria sinensis</i> Γλοτσίνια
Οικογένεια	Nyctaginaceae	Caprifoliaceae	Leguminosae
Ύψος	8-10m	4-6m	20-25m
Ανθοφορία	Άνοιξη- Φθινόπωρο	Μάιο-Ιούνιο	Άνοιξη και Φθινόπωρο
Άνθος (χρώμα)	κίτρινα (βράκτια: ιώδη, πορφυρά, κόκκινα)	λευκά, εύοσμα	λευκά, ιώδη, εύοσμο
Αντοχή	ηλιόλουστες θέσεις	Ημι-σκιερές θέσεις	κρύο
Έδαφος	όλα, εμπλουτισμένα οργανική αποστραγγισμένα	πλούσια, με ουσία,	όλα
			ελαφριά, βαθιά, δεν κρατάν υγρασία, δεν έχουν ασβέστη

Πηγή I: Ακουμιανάκη κ.ά. (2002)

ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΕΠΟΧΙΑΚΑ ΦΥΤΑ

ΑΝΟΙΞΗΣ				
	<i>Hyacinthus orientalis</i> Υάκινθος	<i>Tulipa spp.</i> Τουλίπα	<i>Phlox drummondii</i> ι Φλόξ	<i>Gladiolus grandiflorus</i> Γλαδίολος
Οικογένεια	Liliaceae	Liliaceae	Polemonia ceae	Iridaceae
Ύψος	0,20-0,30m	0,20-0,60m	0,20-0,40m	1m
Απόσταση φύτευσης	0,10m	0,15m	0,30m	0,80m
Ανθοφορία	Φεβρουάριο - Μάριο	Μάρτιο- Μάιο	Άνοιξη	Μάιος- Αύγουστος
Άνθος (χρώμα)	διαφόρων χρωμάτων, εύοσμο	διαφόρων χρωμάτων	διαφόρων χρωμάτων	διαφόρων χρωμάτων
Έδαφος	όλου τους τύπους	ελαφρά, πλούσια	πλούσια, ηλιαζόμενα	Ελαφρά, pH 6-8, ηλιαζόμενα, αμμοπηλώδη
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ				
	<i>Canna indica</i> Κάννα	<i>Chrysanthemum segetum</i> Χρυσάνθεμο	<i>Dahlia sp.</i> Ντάλια	<i>Dianthus barbatus</i> Γαρίφαλο
Οικογένεια	Iridaceae	Compositae	Compositae	Caprifollyac eae
Ύψος	1-1,50m	0,40-0,50m	0,40-1,8m	0,30-0,60m
Απόσταση φύτευσης	0,30- 0,40m	0,40m	0,30-0,40m	0,30m
Ανθοφορία	καλοκαίρι –	Ιούνιο Σεπτέμβριο	– άνοιξη- φθινόπωρο	Μάιο- Ιούνιο

	φθινόπωρο				
	ο				
Άνθος (χρώμα)	διαφόρων τόνων κόκκινου	κίτρινα		διαφόρων χρωμάτων	λευκά, ρόδινα, ιώδη
Έδαφος	πλούσια, αφράτα, βαριά με οργανική ουσία	όλου τύπους	τους	όλου τύπους	όλου τους

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

	<i>Celosia cristata</i> Σελόσια η λοβωτή	<i>Celosia plumose</i> Σελόσια η φτερωτή	<i>Petunia hybrid</i> Πετούνια	<i>Portulaca grandiflora</i> Μεταξάκι	<i>Cyclamen persicum</i> Κυκλάμινο
Οικογένεια	Amarantaceae	Amarantaceae	Solanaceae	Portulacaceae	Primulaceae
Ύψος	0,20-0,40m 0,80-1,0m	0,20-0,40m 0,80-1,0m	0,20-0,40m	0,10-0,20m	0,10-0,15m
Απόσταση φύτευσης	0,40m ή 0,80m	0,40m ή 0,80m	0,30m	0,20m	0,10m
Άνθοφορία	καλοκαίρι - φθινόπωρο	καλοκαίρι - φθινόπωρο	- Ιούνιο-Οκτώβριο	καλοκαίρι	φθινόπωρο -άνοιξη
Άνθος (χρώμα)	κόκκινο ή κίτρινο	κόκκινο ή κίτρινο	ή λευκά, ρόδινα, ιώδη	διαφόρων χρωμάτων	διαφόρων χρωμάτων
Έδαφος	πλούσια, ηλιαζόμενα	πλούσια, ηλιαζόμενα	όλου τύπους	όλου τύπους	ελαφρά, υγρά, με

α, υγρά, υγρά, θερμά
θερμά

οργανική
ουσία

ΧΕΙΜΩΝΑ

	<i>Viola</i> <i>tricolor</i> Πανσές	<i>Calendula</i> <i>officinalia</i> Νεκρολούλουδο	<i>Brassica</i> <i>oleracea</i> "Tokyo Pink" Λαχανάκι διακοσμητικό	<i>Narcyssu</i> <i>s</i> Νάρκισσος
Οικογένεια	Violaceae	Compositae	Brassicaceae (Cruciferae)	Amaryllidaceae
Ύψος	0,15- 0,30m	0,40-0,60m	0.4 m	0,20- 0,40m
Απόσταση φύτευσης	0,20m	0,20-0,40m	0.4 m	0,20m
Ανθοφορία	Τέλος φθινοπώρου, αρχές άνοιξης	Δεκέμβρη- Ιανουάριο	φθινόπωρο και χειμώνα	Ιανουάριο -Μάρτιο
Άνθος (χρώμα)	διαφόρων χρωμάτων	διαφόρων χρωμάτων	-	λευκό ή κίτρινο
Έδαφος	όλου τους τύπους	όλου τύπους	μέτρια, γόνιμα, ελαφρά εδάφη	πλούσια αργιλοασ βεστώδες ή αμμοαργι λώδες

Πηγή I: Ακουμιανάκη κ.ά. (2002)

Πηγή II: Χρονόπουλος (1996)

Πηγή III: http://www.gardensandplants.com/gr/plant_finder.aspx

10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ